Commission des Relations extérieures

du

MERCREDI 26 AVRIL 2023

Après-midi

_____

Commissie voor Buitenlandse Betrekkingen

van

WOENSDAG 26 APRIL 2023

Namiddag

_____

De behandeling van de vragen vangt aan om 14.26 uur. De vergadering wordt voorgezeten door mevrouw Els Van Hoof.
Le développement des questions commence à 14 h 26. La réunion est présidée par Mme Els Van Hoof.

De teksten die in cursief zijn opgenomen in het Integraal Verslag werden niet uitgesproken en steunen uitsluitend op de tekst die de spreker heeft ingediend.
Les textes figurant en italique dans le Compte rendu intégral n'ont pas été prononcés et sont la reproduction exacte des textes déposés par les auteurs.

De **voorzitster**: Collega's, wij starten de vragensessie met twee actualiteitsdebatten. Mevrouw de minister heeft aangegeven dat zij de hele avond beschikbaar is.

01 Actualiteitsdebat over China en Taïwan en toegevoegde vragen van
- Goedele Liekens aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De spanningen tussen Taiwan en China" (55035386C)
- Samuel Cogolati aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De uitspraken van president Macron over Taiwan" (55035842C)
- Annick Ponthier aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De grootschalige militaire oefeningen van China rondom Taiwan" (55035850C)
- Georges Dallemagne aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De deelname van Taiwan aan de World Health Assembly" (55035935C)
- Malik Ben Achour aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De uitspraken van de Franse president over Taiwan" (55036213C)
- Michel De Maegd aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De jongste ontwikkelingen met betrekking tot Taiwan" (55036216C)
- Els Van Hoof aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De deelname van Taiwan aan de WHA in een context van toenemende spanningen" (55036274C)
- Wouter De Vriendt aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De toenemende spanningen tussen China en Taiwan" (55036311C)
01 Débat d'actualité sur la Chine et Taïwan et questions jointes de
- Goedele Liekens à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "Les tensions entre Taïwan et la Chine" (55035386C)
- Samuel Cogolati à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "Les déclarations du président Macron sur Taïwan" (55035842C)
- Annick Ponthier à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "Les exercices militaires d'envergure de la Chine autour de Taïwan" (55035850C)
- Georges Dallemagne à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "La participation de Taïwan à l'Assemblée mondiale de la Santé" (55035935C)
- Malik Ben Achour à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "Les déclarations du président français sur Taïwan" (55036213C)
- Michel De Maegd à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "Les dernières évolutions autour de Taïwan" (55036216C)
- Els Van Hoof à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "La participation de Taïwan à l'AMS dans un contexte de tensions croissantes" (55036274C)
- Wouter De Vriendt à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "Les tensions croissantes entre la Chine et Taïwan" (55036311C)

01.01 **Goedele Liekens** (Open Vld): Mevrouw de voorzitster, mevrouw de minister, sinds 1 oktober 2022 heeft China zijn intimidatiestrategie tegen Taiwan opnieuw sterk opgevoerd. De Chinese acties om te intimideren bevatten provocerende militaire oefeningen, duizenden cyberaanvallen per dag en een campagne van economische dwang. Elke dag stuurt China tientallen gevechtsvliegtuigen af op Taiwan. Het eiland groeit daardoor uit tot een soort frontlinie in de oplaaiende strijd tussen het Westen en het steeds agressiever wordende China.

De Chinese dreiging is natuurlijk niet nieuw. Sinds het aantreden van Xi Jinping in 2012 ging de Chinese dreiging altijd crescendo. De Chinese president Xi noemde de hereniging met Taiwan onlangs ook een onwankelbare historische opdracht. Dat zegt natuurlijk genoeg.

De Taiwanese presidente Tsai Ing-wen wees enkele weken geleden op de steeds agressievere houding van China. In een bijdrage voor het blad *Foreign Affairs Magazine* waarschuwde zij ook voor de catastrofale gevolgen indien Taiwan in handen zou vallen van China. Dat zou erop wijzen dat het autoritarisme de overhand heeft op de democratie in de huidige wereldwijde waardenstrijd, zo schreef ze.

Begin april 2023 waarschuwde de Taiwanese minister van Defensie dat de spanningen nog nooit zo hoog zijn geweest in de voorbije 40 jaar. China lijkt zich de voorbije weken steeds meer voor te bereiden op een echte confrontatie.

Graag had ik het standpunt van onze regering inzake de onrustwekkende escalatie van het conflict gehoord.

Welke diplomatieke acties zijn al ondernomen om de verdere escalatie te ondermijnen?

01.02 **Samuel Cogolati** (Ecolo-Groen): Madame la ministre, pourquoi vous ai-je posé cette question? C'est assez simple. J'ai lu les interviews absolument catastrophiques du président Macron suite à sa visite en Chine. J'y ai lu comment il considère Taïwan, que pour lui ce n'est pas le problème de l'Union européenne.

Je pense que ces propos sont très graves. Ils décrédibilisent la solidarité européenne et nous décrédibilisent tout court puisque nous savons très bien ce qu'il se passerait s'il devait y avoir une guerre dans le détroit de Taïwan.

Ma question est toute simple: je vous appelle à envoyer un signal très clair au nom de la Belgique pour que l'Union européenne porte une parole beaucoup plus forte, non seulement en faveur du statu quo dans le statut de Taïwan, mais aussi en faveur de la paix tout court.

01.03 **Annick Ponthier** (VB): *Recent brak China weer alle records inzake militaire bedreigingen tegen de soevereine eilandstaat Taiwan. Naar aanleiding van een staatsbezoek van Taiwanees president Tsai Ing-Wen aan de V.S. stuurde Peking een recordaantal van 91 gevechtsvliegtuigen en 11 oorlogsschepen naar Taiwan, om een militaire omsingeling van het eiland te simuleren. Vijfendertig vliegtuigen staken hierbij een onofficiële grens in de Straat van Taiwan over, die voorheen wel gerespecteerd werd. Japan stuurde als reactie twee escortgroepen van gevechtsvliegtuigen ter observatie.*

Het is de eerste keer dat het vliegdekschip Shandong, één van de twee Chinese vliegdekschepen, deelneemt aan een militaire omsingeling ten oosten van Taiwan. Hoewel deze oefeningen beperkter waren dan de vorigen, toen Nancy Pelosi Taiwan bezocht, is dus wel een nieuwe grens in de escalerende spanningen overschreden. Inmiddels is de "rust" teruggekeerd en zijn het aantal Chinese gevechtsvliegtuigen en oorlogsbodems teruggebracht tot het "normale" niveau van constante intimidatie waar Taiwan mee te maken krijgt.

De V.S. reageerde bij monde van Republikeins senator Lindsey Graham dat Amerika met een blokkade van China zal reageren, indien Peking Taiwan militair zou blokkeren.

1. Heeft u al contact gehad met uw Amerikaanse en/of Chinese en/of Taiwanese ambtsgenoot of de respectievelijke ambassadeurs of diplomaten? Zo ja, wat besprak u met hen?

2. Hoe stelt België zich op in de oplopende spanningen omtrent Taiwan op het bilaterale en Europese niveau?

3. Hoe zal België voorkomen dat een escalerend conflict tussen de V.S. en China ons meesleurt?

4. Hoe bereiden wij ons voor op zo'n escalatie, gezien de V.S. de belangrijkste NAVO-partner is en de hoofdzetel van het bondgenootschap zich in ons land bevindt? Zijn er al preventieve beveiligingsmaatregelen die we overwegen of al effectief kunnen uitrollen?

5. Hoe zullen we de in Taiwan verblijvende landgenoten beschermen indien de spanningen escaleren tot een gewapend conflict en zijn hiervoor al preventieve maatregelen getroffen? Zo ja, dewelke?

01.04 **Georges Dallemagne** (Les Engagés): Madame la présidente, madame la ministre, voici dix jours, je vous ai déjà interrogée en séance plénière sur les nouveaux exercices militaires extrêmement agressifs de la Chine à l'égard de Taïwan à la suite de la rencontre de la présidente taïwanaise avec le *speaker* de la Chambre des représentants des États-Unis. Vous aviez alors condamné ces exercices et je m'en étais réjoui.

Depuis lors, il y a eu toute une série de faits d'actualité. Avant d'en venir à ma question, puisqu'on est dans un débat d'actualité, je voudrais dire que je me réjouis particulièrement de la réaction extrêmement

ferme de plusieurs diplomates et de plusieurs pays de l'Union européenne à la suite des déclarations de l'ambassadeur de Chine en France, à Paris, qui avait tout à coup considéré que toute une série de pays européens n'avaient pas droit d'existence et qu'en réalité, il s'agissait de pays post-soviétiques qui reviendraient, semble-t-il, tôt ou tard dans le giron soviétique. C'était évidemment totalement inacceptable.

Je me réjouis de cette fermeté car elle a démontré que, lorsqu'on est ferme avec la Chine, la Chine recule. Malheureusement, c'est ce langage-là que la Chine comprend aujourd'hui. C'est ce langage de fermeté. Ce doit être une leçon tant pour la Chine que pour nous. Si nous voulons garder la paix, notamment dans le détroit de Taïwan, il s'agit de bien démontrer à la Chine qu'elle n'a pas intérêt à toucher à l'intégrité de Taïwan.

Je souhaitais faire cette remarque qui devrait nous servir de leçon. Je sais que vous aurez encore des entretiens avec vos homologues prochainement sur la Chine au niveau européen, sur l'attitude qu'il y a lieu d'avoir avec la Chine. J'espère que ce sera en toile de fond des nouveaux rapports que l'Europe aura avec la Chine.

Ma question porte spécifiquement sur la participation de Taïwan à l'Assemblée mondiale de la Santé. Vous connaissez l'histoire. Taïwan était invité chaque année jusqu'il y a trois ans à l'Assemblée mondiale de la Santé. À la suite de pressions extrêmement fortes de la Chine, Taïwan en a été exclu. Je le regrette. Nous le regrettons tous. Nous savons que Taïwan joue un rôle très important dans la santé, notamment en ayant été aux avant-postes sur le covid. Sa stratégie a été très efficace tout en maintenant les libertés de ses citoyens. Taïwan a participé à l'effort de solidarité mondial. Taïwan a évidemment toute sa place dans cette organisation internationale comme dans la Convention-cadre des Nations Unies sur les Changements climatiques, dans l'Organisation de l'aviation civile internationale et à Interpol.

Madame la ministre, quelle est votre position sachant que vos prédécesseurs ont tous affirmé fermement leur souhait que Taïwan continue à participer à ces organisations internationales?

01.05 **Michel De Maegd** (MR): Madame la présidente, madame la ministre, nous vous interrogeons régulièrement au sujet de la situation à Taïwan. Les manœuvres chinoises s'y succèdent – encore très récemment –, tandis que les déclarations de la communauté internationale sont nombreuses. La dernière en date est celle d'Emmanuel Macron, qui a parlé d'une "équidistance" de Bruxelles entre les États-Unis et la Chine, souhaitant ne pas entrer dans une logique "de bloc à bloc", notamment au sujet de Taïwan. Pouvez-vous faire le point sur ce dossier? Comment avez-vous réagi à cette déclaration du président français? Quelles sont les positions belge et européenne à ce sujet? Des éclaircissements doivent-ils, selon vous, être faits?

En ce qui concerne plus généralement les tensions dans la région, quelles sont les informations dont vous disposez depuis les dernières grandes manœuvres militaires chinoises? Pouvez-vous nous exposer les dernières évolutions de la situation sur place?

Enfin, on sait que la prochaine Assemblée mondiale de la Santé se tiendra dans quelques semaines à Genève. Malgré une recommandation européenne et une résolution adoptée ici-même en 2020, Taïwan n'y est, une nouvelle fois, pas convié. Dans cette résolution, nous demandions au gouvernement "de soutenir, conjointement avec nos partenaires européens, des efforts diplomatiques concrets en vue d'une participation substantielle de Taïwan dans des organisations internationales comme l'Organisation mondiale de la Santé – notamment en tant qu'observateur à l'Assemblée mondiale de la Santé". Pouvez-vous faire le point sur cet élément précis? Où en est-on? Peut-on espérer voir cette demande aboutir?

01.06 **Els Van Hoof** (cd&v): Mevrouw de minister, ik sluit mij aan bij de vragen, waarin al diverse aspecten werden aangehaald.

Van 21 mei tot 30 mei 2023 zal in Genève de 76e sessie van de Wereldgezondheidsvergadering plaatsvinden.

Wij hebben in een resolutie van de meerderheid gepleit voor een *meaningful participation* van Taiwan aan de vergadering. De deelname wordt en werd ook destijds ruim gesteund. Staatssecretaris Mathieu

Michel heeft toen eveneens bevestigend geantwoord, door te stellen dat Taiwan moet worden uitgenodigd op die Wereldgezondheidsvergadering. Dat is natuurlijk belangrijk. Dat is grensoverschrijdend.

Hetzelfde geldt voor alles wat de luchtvaart betreft. Om zijn eigen veiligheid en de veiligheid van de wereld te waarborgen, zou Taiwan moeten kunnen deelnemen.

Ondertussen stijgen ook de spanningen. Dat is hier al herhaaldelijk opgemerkt. De situatie escaleert verder. Wij hebben in onze resolutie met ruime steun aangegeven dat de parlementaire, economische en culturele samenwerking met Taiwan moet worden versterkt. Telkens daarvoor stappen worden ondernomen, ondervinden wij echter intimidatie en dreiging van China via de Chinese ambassade.

Uiteraard ondersteunt onze fractie het status quo. Wij wensen geen integratie, geen onafhankelijkheid, maar ook een de-escalatie. Wij zien dat de Europese Unie zich enigszins begint te desolidariseren met bilaterale contacten. Dat is geen goede zaak. De Europese Unie moet verenigd zijn wanneer het gaat over het beschermen van de democratie, de mensenrechten en de rechtsstaat. Het is goed dat ook de heer Borrell op dat vlak de puntjes op de i zet. Het is echter belangrijk dat wij dat ook bepleiten binnen de Raad van de Europese Unie.

Mijn vragen zijn de volgende.

Hebt u de deelname van Taiwan aan de World Health Assembly bepleit in uw relaties met uw Chinese collega? Wat was de reactie op uw pleidooi?

Hebt u naar aanleiding van de nieuwe militaire oefeningen die zijn gebeurd naar aanleiding van het bezoek van presidente Tsai aan de Verenigde Staten, een reactie gegeven aan de Chinese overheid?

Op welke manier wordt de toenemende Chinese dreiging ten aanzien van Taiwan opgevolgd binnen de Raad van de Europese Unie?

01.07 **Wouter De Vriendt** (Ecolo-Groen): Mevrouw de minister, de situatie in Taiwan interpelleert mij inderdaad ook. Ik ben immers overtuigd van het belang van een helder en eensgezind Europees standpunt over die problematiek. Het kan zeker interessant zijn om tot een unieke Europese positie te komen. Het is niet noodzakelijk dat we ons steeds op dezelfde lijn zetten als de Verenigde Staten, maar onze positie moet wel eensgezind, helder en voorspelbaar zijn.

Dan moeten we vaststellen dat de uitspraken van de Franse president Macron twijfel zaaien over wat de positie van Europa precies is. Daarom denk ik dat het belangrijk is dat u de puntjes op de i zet en verduidelijkt hoe België naar die situatie kijkt, zeker in tijden van spanningen.

De spanningen lopen momenteel hoog op in de regio, met name tussen China, Taiwan en de Verenigde Staten. China heeft intensieve militaire oefeningen uitgevoerd rond Taiwan nadat de ontmoeting had plaatsgevonden tussen de Taiwanese presidente Tsai Ing-wen en de voorzitster van het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden. Er werden tientallen oorlogsschepen en gevechtsvliegtuigen ingezet.

Daarom zou ik graag een toelichting van u krijgen over de ontwikkelingen op het Europese niveau.

Hoe reageert België op die toenemende spanningen? Wat is uw reactie op de recente uitspraken van president Macron, die zegt dat de Europese Unie zich niet moet laten meeslepen in een conflict tussen de Verenigde Staten en China over Taiwan?

Het conflict rond de situatie van Taiwan is volgens mij ruimer dan enkel een issue tussen de Verenigde Staten en China. Ook Europa is bekommerd om de situatie en kiest volgens mij wel duidelijk partij. Daarover had ik graag uw reactie.

Een tweede element van mijn vraag sluit aan bij de positie van cd&v. Eind mei 2023 is er de 76e bijeenkomst van de Wereldgezondheidsassemblee. Taiwan zou als waarnemer kunnen deelnemen aan die bijeenkomst. Onze fractie is daar voorstander van. Hebt u concrete acties ondernomen om te ijveren voor de deelname van Taiwan aan die bijeenkomst?

01.08 Minister **Hadja Lahbib**: In antwoord op uw vragen over de recente ontwikkelingen in de betrekkingen tussen China en Taiwan, kan ik u verzekeren dat ons land de situatie in de Straat van Taiwan op de voet volgt. De Chinese intimidatie en de militaire manoeuvres die daar plaatsvinden, zijn inderdaad zorgwekkend.

Twee weken geleden heb ik in de plenaire vergadering ons zeer duidelijke standpunt herhaald. Wij roepen op tot terughoudendheid, de-escalatie en handhaving van de status quo in de Straat van Taiwan. Elke unilaterale actie die deze status quo in gevaar brengt, moet worden veroordeeld. Wij roepen op tot hervatting van de dialoog tussen de verschillende partijen.

In mijn telefoongesprek van enkele weken geleden met mijn Chinese ambtsgenoot, minister Qin Gang, heb ik dezelfde boodschap overgebracht. Het is duidelijk dat een conflict tussen Peking en Taipei grote gevolgen zou hebben, ook voor de Europese Unie.

Il est donc essentiel d'envisager avec nos partenaires européens tous les scénarii possibles afin de nous préparer au mieux. J'ajoute que dans le cadre de l'OTAN, nous avons renforcé notre partenariat avec nos partenaires de l'Indopacifique que sont le Japon, la Corée du sud, l'Australie, la Nouvelle-Zélande – communément appelés Asia-Pacific 4 – pour discuter des défis précisément posés à la sécurité dans la région.

Vous êtes nombreux à m'appeler à réagir aux propos tenus par le président français Emmanuel Macron. Vous comprendrez que je ne commenterai pas ses interviews ni les commentaires faits à leurs sujets. Néanmoins, je constate que tant le Conseil Affaires étrangères que le Conseil européen d'octobre dernier (avec le soutien de la France) ont tous deux permis de confirmer la position européenne vis-à-vis de la Chine et des défis auxquels nous sommes confrontés.

D'ailleurs, une révision de la position européenne sera mise à l'étude dans un très proche avenir. Elle a été annoncée pas plus tard qu'avant-hier par le Haut représentant Borrell lorsque nous étions au Conseil des 27 à Luxembourg.

De la même manière, les conclusions de la réunion des ministres des Affaires étrangères du G7 de ce mois sur la préservation de la paix et de la stabilité dans le détroit de Taïwan sont très claires. Le développement de l'autonomie stratégique de l'Union européenne est basé sur les intérêts de l'Union. Elle ne remet pas en cause les liens historiques et de partenariat que nous entretenons avec les États-Unis. Nos intérêts convergent d'ailleurs sur de nombreux autres dossiers. En outre, nous sommes en dialogue constant avec nos partenaires américains sur cette question à qui nous avons fait part de notre position: appel au maintien du *statu quo*, et donc à la désescalade et au dialogue.

Wat onze betrekkingen met Taiwan betreft, wij delen belangrijke waarden, zoals de eerbiediging van de mensenrechten en de rechtsstaat. Evenals de Europese Unie onderschrijft België het één-Chinabeleid. In dat verband onderhouden wij contacten met Taiwan op verschillende gebieden, waaronder handel, wetenschappen en cultuur. We zijn ook voorstander van de deelneming van Taiwan aan de werkzaamheden van gespecialiseerde internationale organisaties, wanneer de aanwezigheid van Taiwan hun werk bevordert. Dat is het concept van zinvolle deelneming.

Au sein de l'OMS, la Belgique défend une approche inclusive de la santé mondiale – qui n'exclut donc personne. L'importance d'une coopération efficace et transparente sous les auspices de l'OMS en matière de santé globale a notamment été mise en évidence ces dernières années par la pandémie de covid-19.

La Belgique estime que l'expertise de chacun est précieuse pour tirer les leçons de cette pandémie et mieux se préparer à d'éventuelles futures crises sanitaires. Sur la base de l'expérience de Taïwan dans la gestion des pandémies – et d'autres défis de santé publique – la Belgique considère dès lors qu'il est approprié d'inviter Taïwan en tant qu'observateur à la prochaine Assemblée mondiale de la santé et d'améliorer l'accès des experts taïwanais aux réunions techniques de l'OMS.

Concernant les propos de l'ambassadeur de Chine à Paris, je les ai moi-même publiquement condamnés et il a d'ailleurs été lui-même publiquement rappelé à l'ordre par le ministre des Affaires étrangères. Pour le reste, mes services sont en contact avec les instances pertinentes d'autres pays qui partagent avec nous les mêmes positions concernant Taïwan.

01.09 **Goedele Liekens** (Open Vld): Alvast dank voor uw antwoord, mevrouw de minister. Ik verheug me erover dat u dezelfde bezorgdheid deelt en dat u het dossier van nabij blijft volgen. Het moge duidelijk zijn dat wij blijven hopen op een krachtig signaal, ook van onze regering. We hoeven daarvoor echt niet te wachten op Europa.

01.10 **Samuel Cogolati** (Ecolo-Groen): Merci, madame la ministre. Je pense qu'il convient d'apprendre des erreurs du passé et l'Histoire nous apprend que, malheureusement, les efforts un brin naïfs de la part de gouvernants démocratiques d'apaiser des régimes autoritaires sont rarement couronnés de succès.

Je crois qu'ici, il importe vraiment – certainement à l'heure où Pékin multiplie les essais militaires en mer de Chine méridionale – de continuer à soutenir la démocratie taïwanaise. Dans ce cadre, je pense que les propos du président Macron du 9 avril – nous pouvons le faire en tant que parlementaires – doivent être condamnés. Je ne crois pas que ce soit la parole de l'Europe, en tout cas ce n'est pas la parole d'une Europe soudée, solidaire et démocratique que je veux entendre.

Merci aussi pour le signal d'ouverture à l'égard de Taïwan à la table de l'Organisation mondiale de la santé. La santé est un bien public mondial et je pense que c'est justement en coopérant avec plus de sociétés démocratiques que nous pourrons faire en sorte de mobiliser tous les efforts qu'il faut.

Enfin, il ne faut jamais oublier que c'est aussi un combat démocratique. Il y a là des millions de Taïwanais qui décident de leur avenir et qui ont un droit à l'autodétermination. Je crois que nous devons aussi, en tant que démocrates, nous porter garants de leur droit à maintenir des institutions démocratiques sur cette île et, évidemment, défendre la paix dans le détroit de Taïwan.

01.11 **Annick Ponthier** (VB): Mevrouw de minister, dank u voor het antwoord, dat toch een aantal positieve elementen bevatte.

U gaf geen commentaar op de diplomatieke blunders van de president van een Europees buurland, geen onbelangrijke lidstaat van de EU. Dat is jammer, want dergelijke uitingen hypothekeren inspanningen op het terrein. U had de kans daar formeel afstand van te nemen, maar dat hebt u niet gedaan.

Los van die zaak wordt het steeds duidelijker wat er allemaal op het spel staat inzake mensenrechten en wat Taiwan betreft, toch een rechtmatige staat die alle steun verdient in zijn onafhankelijkheid. Dat wordt steeds duidelijker in de EU en in België ook, weliswaar met mondjesmaat, maar zeker op geopolitiek vlak, zoals ik in de inleidende vraagstelling zei.

Als we zien welke voorbereidingen Japan treft en hoe Australië zich begint te positioneren, dan lijkt het duidelijk dat wij ons allemaal moeten voorbereiden op wat er kan komen. We moeten heel duidelijk maken dat dergelijke provocaties absoluut onaanvaardbaar zijn. Mevrouw de minister, u moet iedere gelegenheid te baat nemen om dat zeer duidelijk te maken.

Het standpunt van Vlaams Belang inzake Taiwan is al lang duidelijk: dat is allerminst een afvallige provincie, zoals *mainland* China dat betitelt, maar een rechtmatige staat die steun verdient in zijn onafhankelijkheid en zijn verzet tegen buitenlands expansionisme.

Tegelijk moeten we alles op alles zetten om zoveel mogelijk vrede en globale stabiliteit te verzekeren op het terrein en ook om onnodige escalatie te vermijden. De politieke en economische gevolgen voor Europa zouden wel eens groter kunnen worden dan we op dit moment denken.

01.12 **Georges Dallemagne** (Les Engagés): Madame la ministre, merci pour votre réponse. Vous avez utilisé la même formule qu'il y a 15 jours et vous avez condamné toute initiative unilatérale visant à modifier le *statu quo*. Je pense que vous pouvez aller plus loin.

Il n'y a qu'une seule partie qui viole ce *statu quo*, c'est la Chine. Je pense qu'on peut le dire clairement. Je pense qu'il faut apprendre à nommer et à pointer du doigt la Chine, parce que même en ne nommant pas la Chine, vous avez une réaction immédiate de l'ambassadeur de Chine.

Ici à Bruxelles, vous le savez, l'ambassadeur a condamné votre expression et a dit que la question de Taïwan concernait, je le cite "la souveraineté et l'intégrité territoriale de la Chine". Il considère donc que nous n'avons rien à faire dans cette histoire-là. Je pense qu'il faut apprendre à la Chine que nous avons à faire dans cette histoire-là et que la libre circulation dans le détroit de Taïwan, cela nous concerne évidemment.

J'entends que certains États membres de l'Union européenne souhaitent envoyer des frégates pour montrer que la libre circulation existe. Je pense pour ma part que c'est effectivement le genre de signaux que l'Union européenne doit apprendre à faire à l'égard de la Chine.

Nous devons apprendre de la crise ukrainienne que la paix se maintient parce que nous montrons et démontrons, nous les Européens, que la guerre aurait un prix exorbitant pour celui qui la déclencherait. C'est donc cela qu'il faut apprendre à faire avec la Chine.

Deuxièmement, je me réjouis aussi qu'une révision de position va avoir lieu dans les prochains jours. On a coutume de dire que la Chine est à la fois un partenaire, un concurrent et un rival. On se rend compte qu'elle est malheureusement de plus en plus un rival et qu'il faut en tenir compte dans la manière dont nous envisageons nos relations avec elle.

Dernier élément, dans cette révision de la position de l'Europe par rapport à la Chine, je pense que, comme ministre des Affaires étrangères, vous êtes bien placée pour envoyer un message à vos collègues des gouvernements qui continuent à utiliser TikTok alors qu'on sait que c'est une menace pour notre sécurité.

Je pense que c'est parfaitement irresponsable et vous avez peut-être, en tant que ministre des Affaires étrangères, des informations qui vous permettent de leur renvoyer ce message que le SGRS a encore envoyé ce matin – je l'ai entendu à la radio – dans lequel il a parlé d'une certaine "naïveté". Il faut peut-être encore le répéter à certains de vos collègues.

01.13 **Malik Ben Achour** (PS): Madame la présidente, j'étais en commission de l'Économie et j'ai loupé l'opportunité de poser ma question. Je n'ai pas entendu la réponse de la ministre et je ne vais donc pas répliquer. Je reviendrai à une prochaine séance sur le thème. Je suis désolé.

01.14 **Michel De Maegd** (MR): Madame la ministre, merci pour votre message.

Retenue, désescalade, maintien du *statu quo* dans le détroit de Taïwan: ce sont les trois axes judicieux de notre politique étrangère, n'en déplaise à des accents plus va-t-en-guerre. C'est bien le message que vous portez auprès de votre homologue chinois, et en ligne directe. Je pense que nous pouvons nous en réjouir. Mais, comme vous le dites, il faut être paré à toute éventualité et anticiper, par le biais de l'OTAN, la sécurité dans la région Asie-Pacifique.

Je suis satisfait qu'une révision de la position européenne soit sur la table de travail – c'est une excellente chose. Les échanges constants avec les États-Unis sont évidemment primordiaux pour être en phase avec ce qui se fait outre-Atlantique. Taïwan, vous l'avez dit, est un partenaire. Nous avons en effet des échanges commerciaux, culturels et autres avec Taïwan.

Enfin, concernant l'approche inclusive de la santé mondiale, je suis satisfait, comme mes collègues, de l'appel de notre pays – appel très clair – à ce que Taïwan obtienne le statut d'observateur à l'Assemblée mondiale de la santé.

01.15 **Els Van Hoof** (cd&v): De drie assen, die door collega De Maegd werden aangehaald, en de *meaningful participation* zijn belangrijke elementen die we moeten verdedigen.

We zien de laatste tijd een verschuiving van de positie van lidstaten van de Europese Unie ten aanzien van China. Dat heeft te maken met twee elementen.

Enerzijds is er de crisis met Oekraïne. Men wil China niet in de handen van Rusland duwen, waardoor men een andere positie gaat aannemen en aan *de-risking* doet. We moeten wel bewerkstelligen dat mensenrechten en democratie bij deze oefening altijd gevrijwaard blijven en dat we de houding ten

opzichte van Taiwan niet wijzigen. Ik begrijp echter natuurlijk dat de situatie niet mag escaleren tot een bipolaire wereld waarin de Verenigde Staten en China over de zaken beslissen en de Europese Unie tussen twee stoelen valt.

Anderzijds is er ook de hang naar strategische autonomie, ook van de Franse president. Hij zoekt dan ook toenadering tot China. Het is belangrijk dat we strategisch autonoom blijven, maar evenzeer dat we onze bondgenoten – in zekere mate dus ook de Verenigde Staten – niet loslaten. We mogen evenwel door onze toenadering tot China Taiwan niet onder de mat vegen.

We moeten heel waakzaam zijn over die twee nieuwe verschuivingen. We zien echter in onze verhouding tot Taiwan wel een rode lijn en willen de enige democratie in dat deel van de wereld vrijwaren.

01.16 **Wouter De Vriendt** (Ecolo-Groen): Bedankt voor uw uitvoerige antwoord, mevrouw de minister. Wat mij in heel die zaak het meest bekommert, is de nood aan een eensgezinde Europese Unie in deze kwestie.

U zegt dat u geen commentaar kunt geven op de uitspraken van de Franse president Macron. Mag ik u vragen om dat intern, binnen de Europese Unie, wel te doen, de discussie aan te gaan en te vragen dat zo'n dingen niet meer gebeuren? We mogen niet naïef zijn. Het feit dat de commissievoorzitter en de Franse president apart werden ontvangen, duidt op een verdeel-en-heerstactiek vanwege China. Als we daar als Europese leiders op ingaan omwille van redenen die met ego's te maken hebben, is dat geen goede zaak. Ik denk dat verdeeldheid bijzonder slecht is voor het bereiken van onze doelstellingen, namelijk het vrijwaren van de status quo en het aantekenen van verzet tegen de escalatie van de militaire spanningen in die regio. De unilaterale acties van China om de status quo te veranderen, zijn onaanvaardbaar.

Ik wil u bedanken voor het moedige Belgische standpunt en het ijveren voor het toelaten van Taiwan als waarnemer. Dat is een goede zaak en we moeten in die zin verdergaan en blijven ijveren voor meer internationale samenwerking tussen democratieën. We hebben daar wereldwijd baat bij en die weg moeten we dan ook vervolgen.

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

02 Débat d'actualité sur Vandecasteele & Djalali et questions jointes de
- Georges Dallemagne à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "La libération d'Olivier Vandecasteele" (55036037C)
- Ellen Samyn à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "La situation d'Olivier Vandecasteele et d'Ahmadreza Djalali" (55036045C)
- Georges Dallemagne à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "La libération d'Olivier Vandecasteele" (55036115C)
- Vicky Reynaert à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "La situation de notre compatriote Olivier Vandecasteele" (55036176C)
- Peter De Roover à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "La demande de transfèrement d'Olivier Vandecasteele" (55036197C)
- Daniel Senesael à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "La libération du travailleur humanitaire Olivier Vandecasteele en Iran" (55036224C)
- Michel De Maegd à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "La situation d'Olivier Vandecasteele" (55036264C)
- Els Van Hoof à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "Les développements actuels concernant Olivier Vandecasteele" (55036294C)
- Wouter De Vriendt à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "La situation d'Olivier Vandecasteele" (55036310C)
02 Actualiteitsdebat over Vandecasteele & Djalali en toegevoegde vragen van
- Georges Dallemagne aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De vrijlating van Olivier Vandecasteele" (55036037C)
- Ellen Samyn aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De situatie van Olivier Vandecasteele en Ahmadreza Djalali" (55036045C)
- Georges Dallemagne aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De vrijlating van Olivier Vandecasteele" (55036115C)
- Vicky Reynaert aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De situatie van onze landgenoot Olivier Vandecasteele" (55036176C)
- Peter De Roover aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De aanvraag tot overbrenging van Olivier Vandecasteele" (55036197C)
- Daniel Senesael aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De vrijlating van de humanitairehulpverlener Olivier Vandecasteele in Iran" (55036224C)
- Michel De Maegd aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De situatie van Olivier Vandecasteele" (55036264C)
- Els Van Hoof aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De actuele ontwikkelingen rond Olivier Vandecasteele" (55036294C)
- Wouter De Vriendt aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De situatie van Olivier Vandecasteele" (55036310C)

02.01 **Georges Dallemagne** (Les Engagés): Madame la présidente, madame la ministre, nous souhaitons que vous nous fassiez le point sur cette détention extrêmement pénible, choquante et scandaleuse de notre compatriote, Olivier Vandecasteele, en Iran.

Le 21 mars dernier, vous aviez tweeté que vous aviez eu un nouvel échange téléphonique avec votre homologue iranien. Entretemps, il y a eu d'autres contacts diplomatiques.

Madame la ministre, que savez-vous de l'état de santé, des conditions d'incarcération et surtout du processus de libération qui est, semble-t-il, possible aujourd'hui? Que savez-vous du transfèrement et de l'échange avec le détenu Assadi? Comment cela va-t-il se passer? Avez-vous une idée du *timing* et des modalités de cet échange? C'est un peu pour faire le point à ce sujet que je vous interroge aujourd'hui.

02.02 **Ellen Samyn** (VB): Mevrouw de minister, gisteren, op 25 april 2016, was het exact zeven jaar geleden dat de Iraans-Zweedse wetenschapper Ahmadreza Djalali werd opgepakt in Iran. Na een oneerlijk proces werd hij ter dood veroordeeld. Professor Djalali zit nu al meer dan zeven jaar in mensonterende omstandigheden opgesloten in een Iraanse cel. Intussen is er weinig beweging in dat dossier.

Ook onze landgenoot Olivier Vandecasteele zit al meer dan een jaar vast in Iran, eveneens in mensonwaardige omstandigheden. Vanmiddag bereikte ons via de internationale media eerst het nieuws dat het Iraanse gerecht heeft verklaard dat er binnenkort een gevangenenruil zou plaatsvinden, maar die verklaring zou niet stroken met de realiteit. Bovendien heeft onze FOD Buitenlandse Zaken bevestigd dat die aankondiging niets te maken heeft met de huidige gang van zaken. De woordvoerder van de familie van de heer Vandecasteele bevestigde dat. Ook de minister van Justitie verklaarde dat die berichtgeving niet klopt.

Mevrouw de minister, graag had ik de recentste stand van zaken over het overbrengingsdossier. Hoe is het gesteld met de gezondheid van de heer Vandecasteele en professor Djalali? Hoe is het gesteld met hun detentieomstandigheden?

Vorige week had u een gesprek met uw Iraanse ambtgenoot. Hebt u de situatie van beide heren aangekaart? Wat was de inhoud van die gesprekken?

Welke maatregelen werden intussen genomen om beide gewetensgevangenen vrij te krijgen, zowel op Belgisch als op internationaal vlak?

02.03 **Vicky Reynaert** (Vooruit): Mevrouw de minister, Olivier Vandecasteele werd twee weken geleden overgebracht naar de beruchte Evingevangenis in Teheran. Zijn familie meldt dat zijn toestand sterk achteruitgaat. Hij heeft ondraaglijke spier- en zenuwpijnen, hij kan niet rechtop staan en hij kan niet slapen. Psychologisch is die situatie een zware lijdensweg voor hem en zijn familie.

U hebt op 17 april met uw Iraanse ambtgenoot overlegd, waarbij u gevraagd hebt om de detentievoorwaarden van onze landgenoot te verbeteren.

Het uitleveringsverdrag tussen België en Iran is op 18 april in werking getreden. U hebt ook al een officieel verzoek om uitlevering naar Iran gestuurd. Dat is de eerste stap in de procedure vooraleer hij naar ons land kan worden overgebracht. Daarnet hebben de internationale media gemeld dat Iran claimt dat de ruil zou doorgaan. Minister Van Quickenborne heeft dat daarna in de media ontkracht.

Ik heb hierover de volgende vragen, mevrouw de minister.

Wat is het resultaat van uw gesprek van 17 april met uw Iraanse ambtgenoot?

Zijn de omstandigheden waarin Olivier Vandecasteele gevangen wordt gehouden al verbeterd? Wat zijn de redenen waarom hij is verhuisd naar de gevangenis in Teheran?

Heeft Iran al officieel verzocht om Olivier Vandecasteele te ruilen tegen de heer Assadi?

Wat is de timing van de verdere stappen? Is er een tijdpad uitgewerkt? Wanneer zal de heer Vandecasteele terug naar huis kunnen komen?

02.04 **Peter De Roover** (N-VA): Mevrouw de minister; het thema blijft in de aandacht, wat een goede zaak is voor de heer Vandecasteele. Wij hopen allemaal dat hij snel terug met zijn familie kan worden verenigd.

U hebt contact met de Iraanse autoriteiten gehad. Premier De Croo heeft telefonisch contact gehad met de Iraanse president Raisi over de implementatie van de verdragen. Intussen is de heer Vandecasteele ook naar een andere gevangenis overgebracht.

Mevrouw de minister, wat is de jongste informatie over zijn gezondheidstoestand?

Wat was de inhoud van de gesprekken? Er wordt telkens van Iraanse kant informatie gegeven die volgens onze regering – uw regering – niet altijd zou kloppen.

Er wordt ook iets te vaak gesproken over een ruil. Wij hebben evenwel een overbrengingsverdrag goedgekeurd en geen ruilverdrag. Dat betekent dat het dossier-Vandecasteele in de bepalingen van dat verdrag compleet losstaat van het dossier van de terrorist Assadi. Er is geen sprake van een

ruilverdrag. Voor ons is die ontkoppeling van het allergrootste belang.

Wat zijn de plannen van de regering met de heer Assadi? Dat interesseert ons ten zeerste en ik wil in dat verband toch even in herinnering brengen dat de recente uitspraak van het Grondwettelijk Hof bepaalde dat de slachtoffers, vooraleer eventueel zou kunnen worden overgegaan tot overbrenging, daarvan op de hoogte zouden worden gebracht en dat zij beschikken over een daadwerkelijk rechtsmiddel tegen de concrete toepassing in het geval van de terrorist Assadi. Bevestigt u dat u daar rekening mee zult houden? Ik mag hopen dat dit een open vraag is en dat u zich zult conformeren aan een uitspraak van het Grondwettelijk Hof.

Welke besprekingen lopen er over de zaak-Assadi?

02.05 **Daniel Senesael** (PS): Madame la présidente, madame la ministre, on l'a dit, on l'a répété: le traité de transfèrement adopté par notre Assemblée et approuvé par la Cour constitutionnelle est désormais entré en vigueur, permettant enfin d'entrevoir le transfèrement en Belgique de notre compatriote détenu arbitrairement depuis bien trop longtemps en Iran.

Si nous apprenions par voie de presse qu'une demande de transfèrement avait bien été envoyée auprès des autorités iraniennes dès l'entrée en vigueur dudit traité, la famille d'Olivier Vandecasteele relayait, une nouvelle fois, de graves inquiétudes quant à sa santé mentale et physique. Ses maux de jambes, déjà décrits en mars dernier, n'ont toujours pas été soignés. Il a été déplacé dans la prison d'Evin, l'une des pires du pays, et ne sait plus se tenir debout plus de cinq minutes, à deux doigts de la paralysie.

Vous le savez, madame la ministre, ce cas me tient particulièrement à cœur puisqu'il s'agit du voisin de notre entité.

Malgré ces initiatives législatives, malgré des échanges téléphoniques entre vous, notre premier ministre et vos homologues iraniens, malgré une mobilisation populaire pour le voir libérer au plus vite, et malgré le stress physique et mental évident qu'il subit, Olivier est toujours enfermé dans une geôle de Téhéran.

Madame la ministre, tout en vous remerciant sincèrement pour vos efforts constants et déterminés, je vous rappelle l'urgence de la situation dans laquelle notre concitoyen se trouve. Quels retours pouvez-vous nous faire quant aux conditions de détention et quant à l'état de santé de M. Olivier Vandecasteele en Iran?

Qu'en est-il de l'évolution de la mise en œuvre du traité de transfèrement permettant, enfin, de le voir libérer?

Madame la ministre, je tiens à vous adresser mes remerciements les plus vifs et sincères pour votre abnégation dans ce dossier et votre volonté d'atteindre le résultat que nous attendons toutes et tous avec impatience. Un tel cas humanitaire ne mérite pas vraiment que nos collègues ne passent qu'une seule minute dans une cage qui se trouve sur la grand-place, face à une cathédrale et un beffroi reconnus par l'UNESCO.

02.06 **Michel De Maegd** (MR): Madame la ministre, le sujet est sensible et pénible tant pour vous et votre humanisme que pour nous et le nôtre. Cela fait maintenant 425 jours que notre compatriote Olivier Vandecasteele vit le calvaire inhumain que nous connaissons, calvaire, il faut le rappeler, chers collègues, que lui infligent les seules autorités iraniennes et sans le moindre fondement crédible. Il est important de le souligner une nouvelle fois. Ce sont donc 425 jours à croupir dans les geôles iraniennes dans des conditions qui dépassent l'entendement. Chaque jour qui passe est une épreuve supplémentaire pour lui-même, pour sa famille et pour ses proches.

Madame la ministre, je ne doute pas une seule seconde que vous faites, avec le gouvernement, tout ce que vous pouvez pour obtenir sa libération au plus vite. Bien sûr, nous voudrions tous que cela aille plus vite. Il y a une urgence vitale mais nous comprenons également que ces discussions prennent du temps et que vous n'êtes pas maître de ces délais. J'aimerais néanmoins vous entendre sur les dernières évolutions dans ce dossier. Pouvez-vous nous dire où vous en êtes dans les contacts bilatéraux avec votre homologue iranien?

Nous savons que le premier ministre s'est entretenu cette semaine avec le président iranien. Pouvez-vous nous en dire plus sur l'état des discussions? Que demande l'Iran à l'heure actuelle? L'Iran a-t-il déjà officiellement demandé le transfèrement de M. Assadi? Enfin, pouvez-vous nous dire si les conditions de détention d'Olivier Vandecasteele ont évolué et si vous avez des informations quant à son état de santé?

02.07 **Els Van Hoof** (cd&v): Ik sluit mij aan bij deze vragen. Olivier Vandecasteele zit nu al veertien maanden vast. Heel België trekt zich zijn toestand aan. Die toestand is fundamenteel onrechtvaardig en wreedaardig, net als de toestand van de heer Djalali. Morgen, 27 april, ontvangen wij namens de commissieleden zijn echtgenote. Ik kan mij indenken dat het ondraaglijk is en blijft.

Ook binnen de regering voel ik aan dat diverse ministers, zoals u, minister Van Quickenborne, de premier en andere regeringsleden, de situatie op de voet volgen. Naar aanleiding van het akkoord dat op 24 april 2023 tot uitvoering is gebracht, heeft de premier contact gehad met zijn Iraanse homoloog Raisi. Er is overeengekomen dat het akkoord sneller zou worden uitgevoerd. Daarom heb ik een aantal vragen.

Hoe zijn de huidige detentieomstandigheden van Olivier Vandecasteele? Hij is inderdaad overgebracht naar de beruchte Evingevangenis. Wat is de toestand vandaag? Zijn er consulaire bezoeken en contacten met de familie mogelijk?

Wat zijn de concrete gevolgen van de snellere uitvoering van het akkoord voor Olivier Vandecasteele? Kan daar een timing op gekleefd worden, als u die al kunt meedelen? Ik vermoed immers dat er heel wat achter de schermen gebeurt. Dat is ook nodig in dergelijke kwesties.

02.08 **Wouter De Vriendt** (Ecolo-Groen): Mevrouw de minister, er zitten twee grote elementen in mijn vraag.

Kunt u ons, ten eerste, wat meer zeggen over de detentie en de situatie waarin Olivier Vandecasteele zich bevindt en de inspanningen die de regering doet om hierin beterschap te brengen? Ik weet dat er heel veel diplomatieke inspanningen worden geleverd. Kunt u ons een update geven van de zaken die al gedaan zijn om de omstandigheden waarin hij vastgehouden wordt zoveel mogelijk te verbeteren? Dat is een grote bekommernis voor de familie, maar ook voor dit Parlement.

Het tweede element betreft uiteraard de vrijlating, de uitlevering en de overbrenging van Olivier Vandecasteele naar ons land. Ik weet dat de regering ook op dat vlak heel veel inspanningen levert.

Van de N-VA-fractie krijgen wij niets anders dan kritiek op de aanpak van de Belgische regering, maar wij zijn overtuigd van de noodzaak om alles tot een goed einde te kunnen brengen. Dat gaat met horten en stoten. Het uitleveringsverdrag tussen België en Iran is in werking getreden op 18 april 2023. Ons land heeft intussen ook een aanvraag ingediend om Olivier Vandecasteele over te brengen.

Kunt u meer details geven over het verzoek dat wij hebben ingediend? Wat zijn de volgende stappen?

Kunt u meer toelichting geven over de verschillende lopende gesprekken tussen België en Iran?

Heeft de regering een verzoek ontvangen voor de uitlevering van de heer Assadi?

De demarche die in de internationale pers is verschenen, dus het blijkbaar valse bericht dat de uitlevering op til zou zijn, is ontkend door de minister van Justitie. Dat hoeft ons echter niet te verbazen. Misschien heeft een en ander ook te maken met het feit dat het Grondwettelijk Hof voorwaarden heeft opgelegd aan dit uitleveringsverdrag en probeert Iran op die manier de modaliteiten zoveel als mogelijk te versoepelen door publiek de druk op te voeren, ook op de federale regering. Het is een delicate kwestie, ook een kwestie die nuance en een goede behandeling verdient. We hebben daar ook ruim debat over gevoerd in het Parlement toen het uitleveringsverdrag is goedgekeurd.

Ik zou hoe dan ook graag een antwoord krijgen op de vraag of de regering een verzoek heeft ontvangen

voor de uitlevering van de heer Assadi.

02.09 **Malik Ben Achour** (PS): Madame la ministre, la détention d'Olivier Vandecasteele par l'Iran intervient dans un contexte géopolitique particulier, qui donnait une position très spéciale à l'Iran. Ce contexte géopolitique est en train d'évoluer à une vitesse fulgurante. Au départ de l'accord entre l'Arabie saoudite et l'Iran, toute une série d'autres accords se nouent et repositionnent l'Iran dans la région. Ces évolutions diplomatiques, géopolitiques ou géostratégiques ont-elles, selon vous, un impact particulier sur les discussions que nous menons avec l'Iran? Si oui, quel est-il?

Par ailleurs, des articles ont été publiés ce matin dans la presse spécialisée sur le Moyen-Orient, évoquant l'intervention ou le soutien du sultanat d'Oman dans les discussions entre la Belgique et l'Iran. Pouvez-vous le confirmer?

02.10 **Darya Safai** (N-VA): Mevrouw de minister, zoals u vandaag ook hebt kunnen lezen, beweert Iran iets anders. Minister van Justitie Van Quickenborne stelt dat dat helemaal niet juist is. Iran beweert dat de vrijlating van de heer Assadolah Assadi dichterbij komt. Er moet dan toch een gesprek geweest zijn? Het gesprek van premier Alexander De Croo en Ebrahim Raisi, de president van het islamitische regime van Iran, ging dus toch over de heer Assadolah Assadi, maar jammer genoeg krijgen we geen transparantie of berichten daarover.

De inhoud van uw persberichten verschilt volledig van wat ik in het Perzisch van Iran te lezen krijg. Veel mensen zijn ook het Perzisch machtig en kunnen lezen dat Iran totaal andere verklaringen aflegt. Zelfs in het persbericht van vorige week stelt u gewoon dat dat gesprek over onze landgenoot Olivier Vandecasteele ging, terwijl op de website van president Ebrahim Raisi helemaal andere informatie stond. Iran beveelt België zelfs wie als vluchteling wordt aanvaard en wie niet.

Volgens minister van Justitie Van Quickenborne is Iran een schurkenstaat, die manipuleert. Iran is echter wel uw gesprekspartner. Hoewel het zo manipuleert en een schurkenstaat is, probeert u met Iran toch een overeenkomst te bereiken. Hebt u het echt over het dossier van de heer Assadolah Assadi gehad? Of verzint Iran dat? Zijn jullie van plan om Assadi uit te leveren? Ik geloof niet dat men in Iran zomaar iets beweert.

02.11 **Hadja Lahbib**, ministre: Mesdames et messieurs les députés, cette question fait bien sûr régulièrement la une de l'actualité et nous occupe beaucoup.

Zoals u weet, stellen de Belgische autoriteiten alles in het werk om Olivier Vandecasteele vrij te krijgen.

Het overbrengingsverdrag is op 18 april 2023 van kracht geworden. Wij hebben dezelfde dag nog een transferverzoek voor onze landgenoot bij de Iraanse autoriteiten ingediend.

De dag daarvoor, op 17 april 2023, had ik op mijn vraag telefonisch contact met de Iraanse minister van Buitenlandse Zaken Amir-Abdollahian. Tijdens dat gesprek drong ik aan op een verbetering van de detentieomstandigheden van Olivier Vandecasteele. Zijn detentieomstandigheden – de cel, het voedsel, de medische omkadering en zo meer – zijn immers allesbehalve verbeterd sinds zijn overbrenging naar Evin.

Ik heb ook aangedrongen op een nieuw consulair bezoek. Het achtste bezoek sinds zijn willekeurige arrestatie vond vijf weken geleden plaats, op 13 maart 2023. Sindsdien doen wij er alles aan om een negende consulair bezoek te verkrijgen.

Ces messages ont été répétés par le premier ministre au président iranien la même semaine. J'ai fait convoquer par mes services l'ambassadeur d'Iran, le 18 avril dernier, pour protester contre les conditions de détention inacceptables d'Oliver Vandecasteele et lui remettre officiellement la demande de transfèrement vers notre pays.

Nous faisons tout notre possible pour qu'il puisse recevoir rapidement la visite d'un médecin parlant une langue qu'il comprenne pour être soigné et recevoir des médicaments efficaces. Nous avons réitéré nos autres demandes urgentes également: la communication régulière avec sa famille, l'octroi de visites consulaires régulières et l'amélioration de son régime alimentaire.

Par ailleurs, nous restons en contact étroit avec la famille d'Olivier pour l'assister dans cette épreuve douloureuse. La dernière rencontre date de ce matin.

Met betrekking tot Assadi kan ik u meedelen dat Iran ondertussen om zijn transfer heeft gevraagd. Voor verdere vragen hierover kunt u zich wenden tot de minister van Justitie, die daarvoor bevoegd is.

Onze ambassadeur heeft op 4 april een kort telefonisch contact gehad met professor Djalali.

Il est incarcéré à la prison d'Evin, conscient des inquiétudes que nous avons manifestées aussi le concernant lors de nos contacts avec les autorités iraniennes. Dans ce dossier, vous le savez, nous avons affaire à une contrepartie qui fait flèche de tout bois pour arriver à ses fins, en ce compris le chantage, la manipulation et la désinformation.

Les informations délivrées d'ailleurs par la presse iranienne ce matin ne sont que le dernier exemple en la matière. Cette désinformation contribue à nous manipuler, nous, ainsi que l'opinion publique. Nous devons tous rester vigilants pour ne pas céder à cette tentative de déstabilisation.

Vous le savez comme moi, cette affaire – aussi dramatique soit-elle d'un point de vue humain – dépasse Olivier Vandecasteele. C'est la sécurité de la Belgique, mais aussi plus largement celle de nos partenaires européens qui est en jeu. Nos paroles et nos actions doivent être vues à l'aune des conséquences qu'elles pourraient avoir à court, à moyen et à long terme pour Olivier Vandecasteele, pour la Belgique ainsi que pour nos partenaires européens.

Vous comprendrez que, compte tenu de la sensibilité de ce dossier, je ne peux malheureusement pas vous en dire davantage aujourd'hui.

02.12 **Georges Dallemagne** (Les Engagés): Madame la ministre, je vous remercie. Je pense que vous avez été claire: il y a une partie qui manipule, qui utilise le chantage et la désinformation. Il s'agit de notre sécurité. Toutes ces questions, nous le savions depuis le départ, c'est une affaire tout à fait choquante et scandaleuse puisque cet otage est pris pour libérer un terroriste.

Je pense que nous souhaitons tous la libération d'Olivier Vandecasteele, en même temps, nous sommes tous conscients des enjeux que vous venez d'énumérer, de la nécessaire coordination qu'il y a lieu d'avoir au niveau international, au niveau européen; des gestes qu'il faut pouvoir faire pour obtenir la libération sans non plus mettre en danger, de manière disproportionnée en tout cas, notre sécurité. C'est aussi un curseur qui est très important.

À ce stade, je ne ferai pas plus de commentaires. Je pense simplement qu'il faudra aussi considérer qu'il y a là, de la part de l'Iran, un acte qui a été accompli à notre égard. Cet acte méritera d'être à l'avenir pris en considération dans les relations que nous aurons avec ce pays.

Je pèse mes mots mais il y aura un temps où il faudra faire le bilan de ce que l'Iran fait subir au reste du monde en matière d'infractions, de violation des droits les plus élémentaires de la personne et des règles internationales. Je pense qu'il faudra que ce type de comportement terroriste ne soit pas laissé sans suite.

02.13 **Ellen Samyn** (VB): Mevrouw de minister, we maken ons geen illusies over de wrede en onmenselijke detentieomstandigheden in Iran. Dat barbaarse regime heeft werkelijk geen enkel respect voor de mensenrechten, ook niet voor hun eigen volk, Mahsa Amini in gedachten. U hebt herhaaldelijk verklaard dat u alles in het werk zou stellen om de detentieomstandigheden van Olivier Vandecasteele te verbeteren, maar de Iraanse ambassadeur ontbieden of uw Iraanse ambtgenoot waarschuwen voor de mogelijke gevolgen voor de bilaterale relaties wanneer berichten over foltering u zouden bereiken, heeft blijkbaar weinig tot geen impact op dat barbaarse regime. Meer nog, het regime voert de druk alsmaar hoger op.

Deze vivaldiregering heeft zelf die rode loper uitgerold. Door het sluiten van de Irandeal hebt u de Iraanse belangen alleen maar in de kaart gespeeld. Zo hebt u eigenlijk aan de Iraanse chantagepolitiek meegewerkt. Die chantagepolitiek zal zorgen voor nog meer onrechtmatige opsluitingen en nog meer

terrorisme. Iedereen hier weet dat onschuldige gevangenen zoals Olivier Vandecasteele en professor Djalali door dat wrede regime alleen maar worden gebruikt als pasmunt, enkel om hun eigen terroristen terug te halen.

Ik herhaal nog eens ons standpunt. Voor het Vlaams Belang mag een veroordeelde terrorist zijn rechtvaardige straf niet ontlopen en onschuldige gevangenen moeten onvoorwaardelijk worden vrijgelaten.

Bovendien dient deze regering dringend eens haar eigen relaties met Iran te herbekijken. Zoals ik al zei, wij maken gewoon geen indruk op dat regime. Zeg gewoon alle akkoorden met Iran, van welke aard dan ook, op en maak het ayatollahregime duidelijk dat wij niet toegeven aan chantagepolitiek.

02.14 **Vicky Reynaert** (Vooruit): Mevrouw de minister, ik dank u voor het antwoord. Ik wil eerst en vooral u en de regering danken voor uw inzet in dit dossier. Ik weet dat hiervoor heel veel inspanningen worden geleverd. Zonder deze inspanningen zou dit dossier er nog veel slechter aan toe zijn.

U hebt gezegd dat u een gesprek met uw Iraanse ambtgenoot hebt gevoerd, waarin u een aantal zaken hebt meegedeeld. U hebt gevraagd om de detentievoorwaarden te verbeteren. Ik vraag mij dan af hoe men daarop reageert. U hebt niets over de reactie gezegd, misschien om diplomatieke redenen, maar dat laat natuurlijk ruimte vrij voor interpretatie. Wat wordt er dan geantwoord? Gaan zij daarop in? Willen zij dat bekijken? U gaat daar niet op in, maar het zou goed zijn om daarin ook enig inzicht te geven. Anders geeft men ruimte aan de andere partij om bepaalde zaken via de mediakanalen te verspreiden.

Ik begrijp dat Iran aan ons land om de overlevering heeft gevraagd. We kunnen daarover vragen stellen aan minister Van Quickenborne, die hiervoor bevoegd is. Dit gaat inderdaad om een uitlevering, maar we weten allemaal dat Iran dit als een politieke kwestie ziet. Voor hen is dit geen juridische kwestie, maar gewoon een politieke ruil die er moet komen. Dat is de manier waarop zij denken.

Ik heb ook begrepen dat u niets over de verdere timing kunt zeggen. Het zou toch goed zijn om een klein lichtpuntje aan de familie te kunnen geven. Ik begrijp dat dit niet mogelijk is. Ik hoop dat hij in de toekomst toch kan worden vrijgelaten.

02.15 **Peter De Roover** (N-VA): Mevrouw de minister, u kunt niet de indruk wekken dat de zaak-Assadi een zaak voor de minister van Justitie zou zijn. Ik kan mij voorstellen dat onze ambassadeur in Teheran mee bij deze zaak betrokken is. Hij werkt voor u. Het verdrag is ondertekend door de toenmalige minister van Buitenlandse Zaken, de heer De Croo. U bent zijn opvolger. Een eventuele overbrenging van Assadi is wel degelijk iets waarvan u niet kunt zeggen dat u er niets mee te maken hebt. U kunt niet zeggen dat dit alleen een zaak voor de minister van Justitie is.

Ik kan er tot een bepaald punt begrip voor opbrengen dat een zekere discretie nodig is en dat er over bepaalde zaken publiek misschien beter niet wordt gecommuniceerd. In de toekomst zal dan toch moeten blijken dat uw stilzwijgen in het belang van de heer Vandecasteele is en niet in het belang van de heer Assadi. U zult op een bepaald ogenblik voor een heel moeilijke lakmoesproef staan. Als we later moeten vaststellen dat u geen informatie hebt gegeven maar de heer Assadi wel vrij rondloopt in Teheran en als grote held van de islamitische revolutie wordt gevierd, dan zult u in dit Parlement een en ander moeten uitleggen. Ik hoop dat zich dat niet zal voordoen.

Een mededeling dat de regering een arrest van het Grondwettelijk Hof volledig zal naleven, is wel het minimum dat we mogen verwachten. Dat lijkt me niet zo’n spectaculaire zaak. Ik vind het toch zeer bijzonder dat u dat niet over de lippen krijgt. Ik neem dus aan dat u zich volledig bewust bent van uw volle verantwoordelijkheid in deze zaak, want u zult erop aangesproken worden.

02.16 **Michel De Maegd** (MR): Madame la ministre, je vous remercie de vos réponses.

Ce sont, en effet, des discussions entre une dictature et un État de droit, dans lesquelles nous ne jouons pas à armes égales. Tout dans cette triste histoire nous fait penser à une sombre partie de poker menteur impliquant - nous pouvons l'imaginer - des demandes et des contreparties, des enchères et des conditions de détention variant au gré des événements. Dans ce contexte ultrasensible, la priorité est humainement de viser la vie sauve d'Olivier Vandecasteele et sa libération aussi rapide que

possible – pour lui et ses proches.

Chaque jour qui passe dans cette épreuve de torture injuste et imposée, rappelons-le encore, par Téhéran est un jour de trop! La lueur d'espoir réside dans les huit visites consulaires dont vous nous avez parlé – et, je l'espère comme vous, par une neuvième. C'est aussi, souhaitons-le, l'amélioration des conditions de détention en vue de les rendre acceptables avant un transfert, aussi rapide que possible, d'Olivier Vandecasteele. C'est peut-être – l'Histoire le dira – cette demande officielle de transfèrement de l'Iran pour Assadi. J'ai dit "l'Histoire nous le dira peut-être", parce que chantage, manipulation et désinformation font partie du tableau. C'est donc dans ce contexte qu'il faut trouver un point d'équilibre entre, d'une part, la sécurité nationale et celle de nos partenaires et, de l'autre, bien sûr, la libération rapide d'Olivier Vandecasteele.

Je voudrais répéter à certains collègues ce que nous ont dit les services de sécurité voici quelques mois. Ils considéraient que le refus de ce traité représentait un risque plus grand que son adoption. Ne l'oublions tout de même pas!

Je vous remercie, madame la ministre, de vos efforts constants en vue de parvenir à une issue positive dans cette pénible affaire. Je sais que ce sujet vous occupe en permanence et je vous remercie de vos efforts.

02.17 **Els Van Hoof** (cd&v): Mevrouw de minister, de detentieomstandigheden zijn inderdaad de eerste prioriteit en ons land en de consulaire dienst zijn daarmee bezig. We moeten op dat vlak druk blijven zetten.

Ten tweede, onderhandelen met een land dat chantage, manipulatie en desinformatie gebruikt, is kijken, achteromkijken, slalommen en zien hoe men daarmee om moet gaan. Ze gebruiken een gijzelingspolitiek en het maakt geen verschil of er een verdrag is of niet. Ook andere landen worden daarmee geconfronteerd, maar België is wel transparant op dat vlak, want hier kan men bezwaar indienen en kan het Grondwettelijk Hof arresten vellen op basis van een verdrag. In die zin is België een sterkere rechtstaat dan andere landen, aangezien hier een open en transparant debat gevoerd kan worden over dat verdrag, ook al is dat een heel moeilijke zaak.

Ik begrijp heel goed dat men hier niet alle elementen kan meegeven, omdat men dan in zijn kaarten laat kijken met betrekking tot de onderhandelingen. Ik wens de diplomatieke onderhandelaars in ieder geval veel succes om Olivier Vandecasteele terug in België te krijgen.

02.18 **Wouter De Vriendt** (Ecolo-Groen): Mevrouw de minister, u hebt zeer duidelijk geantwoord op mijn vraag. Iran heeft België om de overdracht van Assadi gevraagd. Ik vind het in tegenstelling tot collega De Roover geheel normaal dat u hier zeer discreet antwoordt en dat u geen details wilt vrijgeven over de contacten hierover.

Er moet wel transparantie en duidelijkheid worden gecreëerd over de diplomatieke inspanningen om de humanitaire situatie van Olivier Vandecasteele te verbeteren. Dat hebt u ook gedaan. U hebt immers een lijst gegeven, een overzicht van de contacten die op verschillende niveaus hebben plaatsgevonden. Dat is een goede zaak want dat is de eerste bekommernis van zijn familie. Verder hoop ik dat alle inspanningen tot een goed einde worden gebracht en dat het Parlement conform de gemaakte afspraken geïnformeerd zal worden. De modaliteiten en de manier waarop kunnen met de regering verder worden afgesproken. Ik begrijp ten volle dat er hier in een openbare commissievergadering geen details worden gegeven over dat ene aspect van de zaak.

02.19 **Peter De Roover** (N-VA): Mevrouw de voorzitster, ik wil even reageren omdat mijn naam werd genoemd.

Als ik mij niet vergis, collega De Vriendt, was u degene die bij de bespreking van het wetsontwerp vroeg dat het Parlement zou worden ingelicht wanneer een bepaalde overbrenging zou plaatsvinden. Dat was voor u zelfs de reden om voor te stemmen. Dat was de expliciete voorwaarde van uw fractie om voor te stemmen en nu zegt u dat u begrijpt dat er niets over gezegd kan worden. *Il faut le faire*.

02.20 **Wouter De Vriendt** (Ecolo-Groen): Mijnheer De Roover, ik denk dat u het laatste deel van mijn repliek niet hebt beluisterd en ik raad u aan om het verslag te lezen en misschien twee keer na te denken voordat u reageert. Ik ben daar heel duidelijk op ingegaan.

02.21 **Peter De Roover** (N-VA): Ik zal citeren: “De heer De Vriendt vraagt bovendien dat de Kamer wordt betrokken bij het toezicht op de uitvoering van dit verdrag. De minister zou de commissie reeds kunnen inlichten over de wijze waarop het verdrag ten uitvoer wordt gelegd enkele maanden na de ratificatie en vervolgens verbindt de minister er zich ook toe de commissie, achter gesloten deuren, in te lichten over individuele dossiers.” Als u een vergadering achter gesloten deuren vraagt, dan steun ik u.

02.22 **Wouter De Vriendt** (Ecolo-Groen): Mijnheer De Roover, u was zodanig bezig met een druk gesprek met uw medewerker dat u niet hebt geluisterd naar wat ik vandaag heb gezegd, dus ik herhaal dat ik u aanraad om het verslag te lezen als u hier effectief niet gehoord hebt wat ik daarover gezegd heb.

02.23 **Malik Ben Achour** (PS): Madame la présidente, n'étant pas inscrit, je ne suis pas certain d'avoir le droit de reprendre la parole.

De **voorzitster**: U hebt maar eenmaal het recht om in een actualiteitsdebat het woord te nemen en u hebt gekozen om dat te doen bij de vraagstelling en niet bij de repliek. Zo zit het Reglement in elkaar.

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

03 Vraag van Annick Ponthier aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De gesprekken tussen de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken en zijn Chinese ambtsgenoot" (55034455C)
03 Question de Annick Ponthier à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "Les échanges entre le ministre américain des Affaires étrangères et son homologue chinois" (55034455C)

03.01 **Annick Ponthier** (VB): Mevrouw de minister, u zou vaker moeten langskomen in onze commissie om vragen te beantwoorden, want deze vraag dateert al van een tijdje geleden.

Tijdens zijn ontmoeting met zijn Chinese tegenhanger Wang Yi gaf de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken, Antony Blinken, uiting aan zijn bezorgdheid over de Chinese invloed in de oorlog in Oekraïne. Het land zou, in tegenstelling tot verklaringen dat het Moskou slechts op terughoudende wijze diplomatiek en economisch steunt, het Russische regime letale steun hebben geboden. Uit gelekte documenten blijkt namelijk dat China via een heimelijke omweg wapens heeft geleverd, wapens die als civiele middelen worden omschreven. De relaties tussen Washington en Peking zitten al enige tijd onder het vriespunt door de situatie in Taiwan, waarover we zopas nog een actualiteitsdebat hadden, en de recente ontwikkelingen zorgen alvast niet voor de-escalatie.

Wat is uw reactie op het vermoeden van mogelijke letale steun van Peking aan Rusland?

Hoe zult u reageren als blijkt wat in die gelekte documenten staat, klopt? Welke impact heeft dat voor onze bilaterale betrekkingen met Peking?

Welke wetenschappelijke samenwerkingen bestaan er nog tussen België en China, buiten die tussen Vlaamse universiteiten en de Chinese Seven Sons of National Defence? Zijn er recent samenwerkingen verbroken of zijn er nieuwe ontstaan? Kunt u dat nader toelichten?

De **voorzitster**: Mevrouw Ponthier, het is waar dat de minister moet langskomen, maar vorige keer hebt u de vraag uitgesteld. Ik wilde dat dus toch even rechtzetten. De minister probeert wel degelijk alle vragen te beantwoorden.

03.02 Minister **Hadja Lahbib**: Mevrouw Ponthier, tijdens diplomatieke contacten van mijn diensten met Amerikaanse collega's werden de Amerikaanse vermoedens van mogelijke Chinese militaire steun aan Rusland besproken. Er werden echter geen concrete aanwijzingen of bewijzen voorgelegd. Ik merk ook op dat de Chinese autoriteiten herhaaldelijk hebben verzekerd dat zij geen wapens aan Rusland leveren en dat ook niet willen doen.

In mijn recente contacten met mijn Chinese ambtgenoot heb ik China opgeroepen zijn invloed aan te wenden om Moskou ervan te overtuigen zijn troepen uit Oekraïne terug te trekken. In de marge van de veiligheidsconferentie van München gaf de eerste minister dezelfde boodschap aan Wang Yi, directeur van het Centraal Bureau voor Buitenlandse Zaken van de Communistische Partij. We moeten er bij China op blijven aandringen dat het zijn inspanningen verdubbelt om het conflict te beëindigen.

De wetenschappelijke en universitaire samenwerking tussen Belgische en Chinese universiteiten behoort tot de bevoegdheid van de gemeenschappen. Ik zou u dan ook willen suggereren om uw vragen daar aan de orde te laten stellen.

VTM zou zopas bericht hebben dat er een gesprek tussen China en president Zelenski plaats zou hebben gevonden.

03.03 **Annick Ponthier** (VB): Ik neem akte van uw antwoord. Het blijft natuurlijk cruciaal dat wij waakzaamheid aan de dag leggen wanneer het gaat over de relaties tussen China en Rusland. Dat behoeft geen betoog.

De samenwerking tussen onze universiteiten en The Seven Sons of National Defence is inderdaad een bevoegdheid van de gemeenschappen. Er is wel sprake van federale bevoegdheid als het gaat over de spionagepraktijken op het terrein. Ik wil u vragen om de nodige alertheid aan de dag te leggen en zeker niet naïef te zijn. De hulp aan Rusland, de strijd op het terrein in Taiwan en heel wat geopolitieke dossiers: dat alles hangt samen.

L'incident est clos.
Het incident is gesloten.

04 Question de François De Smet à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "La consultation de la société civile dans le cadre de la rédaction du rapport concernant l'EPU 2021" (55034623C)
04 Vraag van François De Smet aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De raadpleging van het middenveld in het kader van het verslag betreffende de UPR 2021" (55034623C)

04.01 **François De Smet** (DéFI): Madame la ministre, dans la dernière note de politique générale de votre département, il est requis que celui-ci initiera un rapport à mi-parcours relatif à la mise en œuvre des recommandations de l'examen périodique universel (EPU), sur base de l'apport des différentes instances belges compétentes; les Affaires étrangères se devant d'assurer la coordination et la synthèse de ces contributions ainsi que la représentation de la Belgique au Conseil des droits de l'homme.

Mes questions portent sur l'implication de la société civile dans la défense des droits humains.

Dans le rapport remis par la Belgique en 2016 à l'ONU, il était stipulé que: "La Belgique est déterminée à s'acquitter pleinement de ses obligations en matière de droits de l'homme et à améliorer les mécanismes nationaux chargés d'assurer un suivi dans ce domaine. Elle s'engage à continuer d'établir les rapports destinés à tous les mécanismes des droits de l'homme. La participation des organisations de la société civile à ce processus demeurera une priorité essentielle."

Or, il s'avère que la Belgique n'a pas réellement suivi ses engagements sur ce point précis, contrairement au Canada ou à la Suisse qui consultent à large échelle et publient de manière détaillée

les observations de la société civile; le rôle des associations étant trop souvent cantonné à cautionner des rapports rédigés exclusivement en interne.

Lorsqu'un État accepte une recommandation, il s'engage à la mettre en œuvre d'ici l'examen périodique universel suivant.

Madame la ministre, ma question est assez simple. Vous engagez-vous à consulter de manière plus étroite la société civile dans le cadre de ce rapport à mi-parcours et de quelle manière, conformément aux engagements précédents? Dans quel délai ce rapport peut-il être attendu?

04.02 **Hadja Lahbib**, ministre: Monsieur De Smet, je voudrais d'abord rappeler que si tous les États membres de l'ONU sont bien tenus d'assurer le suivi des recommandations qu'ils ont acceptées, le fait de soumettre un bilan à mi-parcours à l'ONU n'est pas une obligation mais un engagement volontaire de la Belgique.

Comme vous l'indiquez, lors de son deuxième examen, la Belgique a accepté une recommandation qui vise à associer la société civile au suivi et à la mise en œuvre des recommandations acceptées.

Afin de donner suite à cette recommandation, les autorités belges ont invité 80 organisations de la société civile et des institutions publiques indépendantes à participer à une session d'information et de dialogue sur la mise en œuvre des recommandations acceptées lors du deuxième cycle de l'EPU belge. Le rapport de mi-parcours avait ensuite été publié.

Dans la mesure où le dernier EPU de la Belgique s'est terminé en mai 2021 et que le prochain est prévu pour le mois de mai de l'année 2026, mes services vont organiser au cours de cette année 2023 un rapport à mi-parcours selon des modalités similaires.

Je souligne entre autres que les ONG et les institutions publiques indépendantes peuvent partager de manière individuelle ou conjointe leurs propres rapports à mi-parcours, qui seront publiés sur le site web du Haut-Commissariat aux droits de l'homme.

Je rappelle que tant la préparation de l'EPU que son suivi sont généralement un travail d'équipe entre tous les organes fédéraux et fédérés concernés.

Le suivi des recommandations relève principalement de la responsabilité de l'instance ou des instances compétentes pour la recommandation en question.

04.03 **François De Smet** (DéFI): Madame la présidente, je remercie la ministre pour sa réponse claire et circonstanciée.

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

De **voorzitster**: Vraag nr. 55034821C van mevrouw Bonaventure wordt omgezet in een schriftelijke vraag.

05 Samengevoegde vragen van
- Wouter De Vriendt aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De oproep van Amnesty International voor een onafhankelijke onderzoeksprocedure in Afghanistan" (55034990C)
- Ellen Samyn aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De gedwongen kindhuwelijken in Afghanistan" (55035661C)
- Michel De Maegd aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De situatie van de vrouwen in Afghanistan" (55036218C)
05 Questions jointes de
- Wouter De Vriendt à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "L'appel d'Amnesty International pour une procédure d'enquête indépendante en Afghanistan" (55034990C)
- Ellen Samyn à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "Les mariages précoces forcés en Afghanistan" (55035661C)
- Michel De Maegd à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "La situation des femmes en Afghanistan" (55036218C)

05.01 Ellen Samyn (VB): *Mevrouw de voorzitster, mevrouw de minister, sinds de taliban in augustus 2021 de macht overnam, zijn de vrouwenrechten er beduidend op achteruitgegaan. Meisjes worden middelbaar en hoger onderwijs ontzegd en de vrijheid van vrouwen en hun deelname aan het openbare leven wordt verder beperkt. Recent werd door de Taliban aangekondigd dat het voor vrouwen wordt verboden voor (internationale) niet-gouvernementele organisaties te werken met als direct gevolg dat vooral vrouwen en meisjes in nood en in afgesloten gebieden moeilijker geholpen zullen worden.*

Deze verdere achteruitgang van vrouwenrechten heeft ook als triest gevolg dat veel meisjes nu ook nog eens gedwongen worden om zeer vroeg in het huwelijk te treden. Om hun dochters 'veilig' te stellen, uit armoede maar vooral uit angst dat hun dochters gedwongen worden te trouwen met de islamitische strijders van de talibanbeweging, huwen ouders hun minderjarige dochters liever elders uit. Met de bruidsschat, die bij het huwelijk wordt ontvangen, kan bovendien de rest van de familie zich nog enige tijd voeden.

Volgens Unicef worden meisjes al als baby uitgehuwelijkt. De VN-kinderafdeling schat dat 28 procent van de meisjes voor hun 18de tot een huwelijk wordt gedwongen.

Graag verneem ik van de minister:

Heeft u de Afghaanse ambassadeur over deze zware schendingen van de vrouwenrechten -ontzeggen van onderwijs, werk, kindhuwelijken- op het matje geroepen?

Heeft u deze zeer discriminerende maatregelen aangekaart op internationale fora? Zo ja, wat was het resultaat?
Welke nationale en internationale stappen zullen gezet worden om kindhuwelijken, waar ook ter wereld, tegen te gaan?

België levert noodhulp via de VN, hoe zeker zijn we dat deze noodhulp ter plaatste geraakt aangezien een dialoog met dat regime haast onbestaand is?

05.02 Michel De Maegd (MR): *Madame la présidente, madame la ministre, la situation des femmes en Afghanistan nous préoccupe au plus haut point. En décembre 2021, nous avons d'ailleurs adopté une résolution sur le sujet, dans laquelle nous "soutenions pleinement l'appel lancé en vue de protéger les droits humains, les droits et les libertés des femmes et des filles"» dans ce pays. Comme dans le monde entier, d'ailleurs.*

Nous demandions également de soutenir les initiatives en faveur d'une amélioration des droits et libertés des femmes et des filles en Afghanistan, notamment en lien avec les violences à l'encontre des femmes.

Madame la ministre, le rapporteur spécial sur les droits de l'homme en Afghanistan a récemment présenté un nouveau rapport démontrant que la situation sur place continue à se détériorer rapidement. La situation des femmes est catastrophique. Amnesty International plaide, pour sa part, pour qu'une

enquête indépendante soit réalisée, afin de pouvoir poursuivre les auteurs en justice.

Mes questions sont dès lors les suivantes. Comment la Belgique réagit-elle à cette demande d'enquête indépendante? Cela est-il envisageable? Dans l'affirmative, notre pays va-t-il plaider, notamment au sein du Conseil des droits de l'homme de l'ONU, pour qu'une telle enquête soit mise en place? Dans la négative, pouvez-vous nous expliquer les raisons? De manière plus large, comment la Belgique se préoccupe-t-elle, au sein de l'Union européenne et de l'ONU, de la situation des femmes afghanes?

05.03 **Wouter De Vriendt** (Ecolo-Groen): *Tijdens de 52e zitting van de VN-mensenrechtenraad heeft de special rapporteur voor mensenrechten in Afghanistan een nieuw rapport voorgesteld waaruit blijkt dat de mensenrechtensituatie onder de Taliban snel achteruit gaat. Amnesty International vraagt aan de internationale gemeenschap om concrete acties te ondernemen. Ze pleiten voor een onafhankelijke onderzoeksprocedure om bewijsmateriaal te verzamelen, zodat daders kunnen berecht worden.*

Het afgelopen jaar heeft de Taliban de toegang van vrouwen verboden in Universiteiten, parken, sportscholen en zwembaden. Vrouwen mogen ook niet meer werken voor NGO's die cruciaal humanitair werk verrichten. Het aantal gerichte aanvallen tegen religieuze minderheden, zoals de Hazara-bevolking, neemt steeds meer toe. Activisten die zich verzetten tegen de onderdrukkingen worden willekeurig gearresteerd.

Heeft u het rapport van de Special Rapporteur waargenomen?

Zal België als lid van de VN-mensenrechtenraad pleiten voor een onafhankelijke onderzoeks-procedure? Waarom wel of niet?

Welke obstakels identificeert u bij het opzetten van een onafhankelijke onderzoeksprocedure in Afghanistan?

Welke lessen kunnen we trekken uit vergelijkbare onderzoeksprocedures in Ethiopië, Iran en Myanmar?

Wat zal België verder doen om mensenrechten in Afghanistan te verdedigen?

05.04 Minister **Hadja Lahbib**: Mijnheer De Vriendt, ik deel uw bezorgdheid en die van de speciale rapporteur over de mensenrechtensituatie in Afghanistan, namelijk de verdere achteruitgang van de mensenrechtensituatie in het land en in het bijzonder de zeer precaire situatie van vrouwen en meisjes. Ik heb, net als mijn diensten, inderdaad kennisgenomen van zijn rapport. Meer nog, ons land heeft naast de verklaring van de Europese Unie ook een nationale verklaring afgelegd. We deden dat tijdens de interactieve dialoog met de speciale rapporteur tijdens de sessie van de Mensenrechtenraad in maart. Ons land vestigde specifiek de aandacht op de dramatische achteruitgang in vrouwenrechten en de flagrante schendingen van het CEDAW-verdrag. België vroeg naar de mogelijkheden om de de facto Afghaanse autoriteiten ter verantwoording te roepen.

Tijdens dezelfde sessie van de Mensenrechtenraad heeft de EU ook een gezamenlijke verklaring geïnitieerd over de verslechterende mensenrechtensituatie van de vrouwen en meisjes in Afghanistan. Er was onder meer specifiek aandacht voor het recht op onderwijs en werk. Die gemeenschappelijke verklaring werd door 73 landen onderschreven. Ons land heeft tot slot een *side event* gecosponsord over onderwijs in Afghanistan, met als titel *Unleashing the Potential of the Next Afghan Generation: Advocating for the Right to Education in Afghanistan*. Het gaat erom praktische oplossingen te zoeken voor de onderwijssituatie in het land.

Ik heb speciaal rapporteur Bennett kunnen ontmoeten tijdens een bezoek in Brussel op 14 april. Zijn grote kennis van de Afghaanse context maakte hem tot een waardevolle gesprekspartner. Ik heb met hem kunnen praten over de – weliswaar beperkte – actiemiddelen waarover de internationale gemeenschap beschikt om het gedrag van de de facto autoriteiten te veranderen.

Ces dernières années, le Conseil des droits de l'homme a, dans plusieurs cas, mis en place des mécanismes d'enquête indépendants en plus de procédures spéciales, comme ce fut le cas pour la Syrie, le Myanmar et, plus récemment, l'Iran et l'Ukraine. La possibilité de mettre en place un tel mécanisme d'enquête pour l'Afghanistan est actuellement à l'étude et la Belgique y serait favorable.

Pour ce faire, une majorité des membres du Conseil des droits de l'homme doit, toutefois, se montrer disposée à le faire.

Les possibilités de demander des comptes aux auteurs de violation des droits de l'homme en Afghanistan sont également étudiées en dehors du Conseil des droits de l'homme. Un exemple récent d'initiative en ce sens sont les conclusions du Conseil de l'Union européenne qui, avec le soutien explicite de la Belgique, appellent à garantir l'obligation de rendre des comptes et à mettre en place des mécanismes qui pourraient y conduire.

Voorts voorziet ons land ook in financiering ter ondersteuning van de mensenrechten in Afghanistan, onder meer via de financiering van het Women's Peace and Humanitarian Fund, visant à soutenir les femmes défenseurs des droits humains pour un montant de 350 000 euros; le programme de l'ONU pour les femmes intitulé "Re-Building the Women's Movement in Afghanistan: Strengthening Organizational Resilience of Afghan Women's Civil Society Organizations" pour un montant de 400 000 euros.

Ook is er steun voor een project met een Afghaanse partner inzake het beheer van schuilplaatsen voor voorvechters van vrouwenrechten voor een bedrag van 408.180 euro et également un projet de soutien aux journalistes afghans pour un montant de 248 756 euros.

Mevrouw Samyn, de Afghaanse ambassadeur in Brussel is loyaal aan de Islamitische Republiek Afghanistan en vertegenwoordigt niet de de facto autoriteiten die in augustus 2021 aan de macht zijn gekomen. Samen met verschillende *like-minded* collega's in andere Europese hoofdsteden en elders in de wereld, heeft de Afghaanse ambassadeur in ons land de besluiten van de taliban publiekelijk verworpen. Op 8 maart 2023 is een communiqué van de Afghaanse ambassadeur gepubliceerd over de ernstige schendingen van de mensenrechten van vrouwen en meisjes. In die context lijkt het mij niet relevant om de Afghaanse ambassadeur in Brussel op het matje te roepen om boodschappen over te brengen aan de de facto autoriteiten in Kaboel.

Inzake de Belgische humanitaire hulp aan het land kan ik u meegeven dat België humanitaire actoren steunt die over gedegen duediligenceprocedures beschikken, opdat de hulp effectief terechtkomt bij wie ze het meest nodig heeft.

Le financement belge des interventions est également soumis à un certain nombre d'exigences en matière de rapports financiers et d'audits externes. Les comptables de l'administration peuvent également contrôler les subventions qui sont accordées.

Voor meer informatie hieromtrent, kunt u uw vraag richten aan minister Gennez, die bevoegd is voor humanitaire hulp.

Inzake kindhuwelijken geef ik u graag mee dat België deze problematiek regelmatig op internationaal niveau aankaart. Ons land doet dat onder meer via aanbevelingen aan landen waar dit probleem zich stelt, in het kader van het Universeel Periodiek Onderzoek. Een voorbeeld daarvan is de Belgische aanbeveling in 2019, dus voor de machtsovername door de taliban, aan Afghanistan om de wettelijke huwelijksleeftijd van meisjes op 18 jaar te brengen en kindhuwelijken effectief te veroordelen.

La Belgique participe également activement aux efforts déployés dans les forums multilatéraux pertinents pour discuter de la question de ces mariages d'enfants. Dans le cadre du Conseil des droits de l'homme, en 2021, notre pays a coparrainé la résolution la plus récente sur les mariages d'enfants. Cette résolution est directement à l'origine d'un rapport du Haut-Commissariat aux droits de l'Homme sur les mariages d'enfants avec des recommandations concrètes publiées au début du mois de février dernier.

La troisième commission de l'Assemblée générale des Nations unies s'est également penchée sur la question fin 2022. L'Assemblée générale a adopté une résolution sur le mariage des enfants qui était également coparrainée par la Belgique.

Tot slot kan ik u verzekeren dat de mensenrechtensituatie in Afghanistan, in het bijzonder die van vrouwen en meisjes, een belangrijk aandachtspunt blijft voor ons land. België blijft dit actief opvolgen binnen zowel de Europese Unie als de Verenigde Naties.

05.05 **Wouter De Vriendt** (Ecolo-Groen): Mevrouw de minister, als internationale gemeenschap hebben wij een grote verantwoordelijkheid voor de mensenrechtensituatie in Afghanistan na de bijzonder chaotische terugtrekking uit dat land. België is lid van de VN-Mensenrechtenraad. U zegt dat we daar moeten proberen om tot een gedragen tactiek en tot een meerderheid te komen. Ik wil u vragen om daar een bijzondere inspanning voor te doen. De berichten over de mensenrechtenschendingen in Afghanistan zijn verschrikkelijk. Ik besef heel goed dat pleiten voor een onafhankelijke onderzoeksprocedure om daders te kunnen berechten niet makkelijk is, maar die schendingen kunnen we nooit laten passeren. Daarom wil ik u echt vragen om als land alle hefbomen te gebruiken die wij hebben.

05.06 **Ellen Samyn** (VB): Mevrouw de minister, we kunnen het ons eigenlijk niet voorstellen. Ik wil mij ook niet inbeelden dat armoede en de angst dat meisjes gedwongen zouden worden om te trouwen met talibanstrijders ouders doet beslissen om hun minderjarige dochters elders uit te huwelijken. Sinds de taliban in augustus 2021 de macht overnamen, zijn vrouwenrechten er beduidend op achteruit gegaan. Meisjes worden het middelbaar en hoger onderwijs ontzegd. De vrijheid van vrouwen en hun deelname aan het openbare leven worden steeds verder beperkt.

Mevrouw de minister, u weet dat onze fractie er geen voorstander van is om financiering naar Afghanistan te blijven sturen. Het financieren van dat land, hoe goed bedoeld ook, staat gelijk met het financieren van het regime. Het staat dus ook gelijk met het financieren van een regime dat absoluut geen respect heeft voor meisjes en vrouwen.

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

06 Samengevoegde vragen van
- Kathleen Depoorter aan Caroline Gennez (Ontwikkelingssamenwerking en Grote Steden) over "De evacuatie van migranten na de speech van de Tunesische president" (55035038C)
- Malik Ben Achour aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De politieke situatie in Tunesië" (55035657C)
06 Questions jointes de
- Kathleen Depoorter à Caroline Gennez (Coopération au développement et Grandes Villes) sur "L'évacuation de migrants à la suite du discours du président tunisien" (55035038C)
- Malik Ben Achour à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "La situation politique en Tunisie" (55035657C)

06.01 **Kathleen Depoorter** (N-VA): Mevrouw de voorzitster, mevrouw de minister, we lazen, toch wel een beetje bezorgd, de publicaties over de evacuatie van zwarte migranten in Tunesië. Die evacuatie komt er nadat de president van het land een omvolkingsdiscours had gehouden. Het gaat dan echt wel om de speech van de president, die waarschuwde voor horden clandestiene migranten die de demografie willen veranderen. Dat zijn toch zware woorden.

Ivoorkust heeft ten tijde van de berichtgeving reeds om en bij de 500 landgenoten gerepatrieerd die in Tunesië uit hun huis waren gezet. Die mensen hebben hun toevlucht gezocht tot het ambassadegebouw in Tunis en waren op zoek naar bescherming.

In het noorden van Afrika worden verschillende landen geconfronteerd met migranten die uit de Sub-Saharalanden komen en die de doorsteek naar Europa willen maken. Naast Ivoorkust hebben Mali, Guinee en Gabon ook stappen gezet om mensen te evacueren. De Afrikaanse Unie heeft de uitspraken van de president van Tunesië veroordeeld.

Mevrouw de minister, welk belang hebt u gehecht aan die berichtgeving? Hebt u contact opgenomen met de vertegenwoordiger van de Tunesische regering in België om dat te bespreken? Gaf u gevolg aan die berichtgeving?

06.02 **Malik Ben Achour** (PS): Madame la ministre, depuis le début de l'année, et même avant, des

vagues d'arrestations arbitraires sans précédent se succèdent en Tunisie. Ces arrestations successives concernent principalement des responsables politiques, des journalistes mais aussi des magistrats présumés opposés ou opposés au régime mis en place par le président Saied depuis sa prise de pouvoir en juillet 2021.

Selon bon nombre d'observateurs, on a affaire à une tentative très claire du président tunisien d'étouffer l'opposition politique interne, en général sous couvert de lutte contre la corruption. Récemment, Josep Borrell a qualifié la situation en Tunisie de "désastreuse et dangereuse" estimant qu'il était urgent que l'Europe s'en préoccupe afin "d'éviter un effondrement économique et social". Des propos qui ont été qualifiés de disproportionnés par le ministre tunisien des Affaires étrangères, votre homologue donc.

Par ailleurs, la Tunisie a négocié un prêt de 1,9 milliard d'euros avec le FMI en octobre dernier pour pallier une situation financière très préoccupante. Ce prêt ne sera octroyé par le FMI qu'en échange de réformes structurelles dans le pays, condition à laquelle refuse de se soumettre le président tunisien. Dans ce contexte, le haut représentant de l'Union européenne pour les Affaires étrangères vous a mandatée ainsi que votre homologue portugais pour une mission d'évaluation afin d'établir un rapport sur la situation sur place. La situation politique et économique est difficile et préoccupante, particulièrement pour la population tunisienne, qui subit de plein fouet cette crise. D'ailleurs, un ex-joueur de football s'est immolé récemment dans le Sud tunisien. Je vous rappelle que l'immolation d'un vendeur de légumes avait inauguré les printemps arabes en 2011. Il y a aussi évidemment des enjeux migratoires qui découlent de tout cela.

Madame la ministre, quelles ont été vos observations et comment analysez-vous la situation en Tunisie? Quel est l'avis de notre représentation sur place concernant la sécurité, en particulier celle de nos ressortissants? Quelles actions comptez-vous entreprendre, dans le cadre européen, afin de trouver une solution et d'apaiser la situation en Tunisie? Il semblerait que certains, au niveau européen, plaident en faveur d'un conditionnement de l'aide financière apportée par l'Union européenne à des engagements en matière de retour des migrants venus de Tunisie. Pouvez-vous m'assurer, madame la ministre, que ce n'est pas la position défendue par la Belgique?

06.03 Minister **Hadja Lahbib**: Mevrouw Depoorter, mijnheer Ben Achour, Tunesië is een partner van België. In 2011 stond het land aan de spits van de democratische beweging in het zuidelijke Middellandse Zeegebied. Het is essentieel om het Tunesische volk te blijven steunen. België en de Europese Unie volgen de huidige politieke en economische crisis in Tunesië op de voet. De democratische waarden en de eerbiediging van de rechtsstaat moeten behouden blijven. Op het economische vlak is het essentieel dat de stabiliteit van de bevoorrading en het economische herstel worden gewaarborgd. Daartoe moeten structurele hervormingen worden doorgevoerd.

Pour assurer le succès des réformes, tant économiques que politiques, il est important pour la Tunisie que l'implication de tous les acteurs institutionnels et sociaux soit assurée. Tout échec sur les plans économique et social pourrait avoir des répercussions extrêmement négatives sur la stabilité du pays, mais aussi sur l'entièreté de la région méditerranéenne.

Pour rassurer les Tunisiens et éviter autant que possible une aggravation de la situation, le maintien de contacts et du dialogue avec les autorités est d'autant plus important.

Daarom ben ik verheugd dat ik op 20 maart samen met de Portugese minister van Buitenlandse Zaken aangeduid ben, na de besprekingen van de Raad Buitenlandse Zaken. Onze opdracht zal erin bestaan het partnerschap tussen de Europese Unie en Tunesië te versterken en te herinneren aan het belang van de handhaving van de beginselen en de waarden die deel uitmaken van het acquis. Het is ook de bedoeling om de autoriteiten ervan te verzekeren dat de Europese Unie haar partners in moeilijke tijden bijstaat en om haar steun aan het Tunesische volk te bevestigen. De datum van de missie is vastgesteld na de ramadan, op 10 mei.

Monsieur Ben Achour, la nature de l'aide financière de l'Union européenne déterminera si et comment, en fait, elle sera conditionnée.

En ce qui concerne votre question sur la sécurité dans le pays, nous conseillons aux voyageurs belges et à nos compatriotes dans le pays de faire preuve de vigilance et de suivre scrupuleusement les

conseils aux voyageurs du SPF Affaires étrangères.

Jusqu'à présent, la menace n'a pas augmenté de manière à obliger les États membres de l'Union européenne à renforcer de manière significative les conseils aux voyageurs. Nous consultons très régulièrement nos partenaires européens à ce niveau.

Mevrouw Depoorter, u hebt verwezen naar de controversiële verklaringen van de Tunesische president over de aanwezigheid van Sub-Saharaanse migranten in Tunesië. De Afrikaanse Unie heeft haar diepe bezorgdheid geuit over de vorm en inhoud van die verklaringen. Ook de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten van de VN, Volker Türk, heeft tijdens zijn slottoespraak voor de 32e zitting van de Mensenrechtenraad zijn bezorgdheid daarover geuit.

Wat uw laatste vraag betreft, kan ik u meedelen dat ik mijn diensten gevraagd heb om onze bekommernissen …

J'ai demandé à mes services de faire part de nos préoccupations à ce sujet au chargé d'affaires tunisien. La visite en Tunisie, qui aura lieu dans quelques jours à peine, sera évidemment l'occasion de revenir sur cette problématique et sur ce thème de l'immigration subsaharienne, mais aussi de la rupture des négociations, des difficultés avec le FMI, des financements, etc.

06.04 **Kathleen Depoorter** (N-VA): Bekommernissen doorgeven, praten en eraan herinneren, dat is allemaal mooi, maar wat brengt het op? Ik heb die discussie ook al gehad met uw collega Gennez, de minister van Ontwikkelingssamenwerking. Wanneer mensenrechten niet worden gerespecteerd – het gaat hier immers om een flagrante schending van mensenrechten – dan moet een staat voorwaarden aan akkoorden durven te koppelen, maar dat gebeurt maar niet. U knikt van wel, maar het gebeurt niet. We hadden het over de schending van de holebirechten in Nigeria en nu hebben we het over de in Tunesië wonende migranten die uit hun huis worden gezet, wat een schending van de mensenrechten is.

De Belgische Staat zal er eens over praten en bekommernissen delen, om vervolgens terug te keren naar de orde van de dag. U doet mooie verklaringen, maar ik zou daar graag wat daadkracht aan gekoppeld zien. Wij hebben als maatschappij de mogelijkheid om met de vuist op tafel te slaan om duidelijk te maken dat mensenrechten voor ons essentieel zijn. Wanneer wij een partnerschap met een land hebben, dan moeten wij eisen dat de mensenrechten gerespecteerd worden. Ik roep u daarom op om effectief werk te maken van wat u in Tunesië zult zeggen en om die voorwaarde aan de akkoorden te koppelen.

06.05 **Malik Ben Achour** (PS): Madame la ministre, il est difficile de tirer des conclusions. C'est un travail qui n'a pas encore commencé. Je serai très attentif et curieux de découvrir le résultat du travail que vous a confié M. Borrell.

Dans un contexte difficile, on a l'impression d'avoir affaire à un président occupé par une forme de fuite en avant.

Ce qui a toujours fait la vitalité démocratique de la Tunisie et presque son exceptionnalité dans le monde arabe, c'est sa société civile. Bien avant la révolution, déjà sous Bourguiba et puis Ben Ali, la société civile tunisienne a toujours eu cette réputation d'être très active syndicalement, sur les droits des femmes, l'enseignement, les soins de santé, etc. C'est une société très éduquée. Cela donne l'impression aujourd'hui que le président tunisien cherche à liquider les corps intermédiaires et à dévitaliser cette société civile qui faisait ou qui fait encore la grandeur de la Tunisie.

Comme deuxième difficulté, nous avons affaire à une population désabusée et qui a l'impression d'avoir tout essayé. Elle a fait sa révolution mais en a été déçue. Elle a essayé les islamistes et Ennahdha. Elle tente maintenant un régime plus autoritaire centré sur une personne.

Aujourd'hui, la difficulté de la Tunisie est de pouvoir redonner espoir à la population. Je pense qu'à ce point de vue, nous, Européens, allons avoir un rôle décisif à jouer pour ne pas que la Tunisie, petit pays coincé entre deux géants instables, s'enfonce dans une crise qui la guette depuis malheureusement plusieurs années.

Merci et bon travail!

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

07 Samengevoegde vragen van
- Anneleen Van Bossuyt aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "Het staatsbezoek aan Zuid-Afrika" (55035139C)
- Ellen Samyn aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "Het staatsbezoek aan Zuid-Afrika" (55035321C)
07 Questions jointes de
- Anneleen Van Bossuyt à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "La visite d'État en Afrique du Sud" (55035139C)
- Ellen Samyn à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "La visite d'État en Afrique du Sud" (55035321C)

07.01 Anneleen Van Bossuyt (N-VA): De vraag zoals ik ze oorspronkelijk had ingediend, is inmiddels achterhaald. Aangezien het staatsbezoek inmiddels achter ons ligt, zal ik de vraag herformuleren.

Mevrouw de minister, eind maart hebt u deelgenomen aan een staatsbezoek aan Zuid-Afrika. Dat land identificeert zich alsmaar meer met Rusland in de oorlog in Oekraïne.

Kunt u wat toelichting geven bij het betreffende staatsbezoek? We hebben weliswaar een aantal officiële mededelingen gekregen van u hierover, maar hebben vooral vragen bij de politieke aspecten van uw bezoek. Hebt u het staatsbezoek aangegrepen om het Russisch-Oekraïense conflict op tafel te brengen? Hebt u een bepaalde boodschap meegegeven aan de Zuid-Afrikaanse overheid?

Hoe luidde de reactie van de NAVO-bondgenoten op uw staatbezoek en hoe kaderde u dat bezoek in het licht van de stelling die Zuid-Afrika inneemt in het Russisch-Oekraïense conflict?

07.02 Ellen Samyn (VB): Mevrouw de minister, ik verwijs naar de schriftelijke versie van mijn vraag.

Op uitnodiging van Zuid-Afrikaans president Cyril Ramaphosa brengen koning Filip en koningin Mathilde van 22 tot 27 maart een staatsbezoek aan Zuid-Afrika. U zou meereizen in het gezelschap van de minister-presidenten van de gemeenschappen en gewesten zijnde Jan Jambon, Elio Di Rupo, Oliver Paasch en Rudi Vervoort.

Kan u de volledige samenstelling van de delegatie eens nader duiden? (koninklijke delegatie, ambtenaren van de regering, medewerkers,…)
Wat bedraagt de totale kostprijs van dit staatsbezoek?

Welke concrete onderwerpen stonden er aan de bilaterale agenda ter bespreking? Welke thema's heeft u namens België op de agenda gezet?

Heeft u het steeds erger wordende anti-blanke racisme en de aanvallen op blanke Afrikanerboeren aangekaart? Zo ja, in welke termen precies? Zo neen, waarom niet?

Wat is de concrete aanleiding voor de uitnodiging door president Ramaphosa? Welk doel heeft dit staatsbezoek?

07.03 Minister **Hadja Lahbib**: Mevrouw Van Bossuyt, drie steden stonden op het programma van het staatsbezoek, namelijk Pretoria, Johannesburg en Kaapstad. In Pretoria vond de ceremoniële ontvangst plaats. Er was ook politiek overleg met de Zuid-Afrikaanse autoriteiten op het hoogste niveau. Samen met de gewesten organiseerden we een economisch forum. In Kaapstad en Johannesburg vonden ontmoetingen plaats met de lokale overheden, alsook met de zakelijke, academische en culturele gemeenschappen. De delegatie bezocht in die steden ook een reeks bedrijven en universiteiten waarmee Belgische actoren samenwerken. Op economisch vlak werd de nadruk gelegd op hernieuwbare energie, de agrifoodsector, het duurzaam beheer van grondstoffen en het onderzoek

naar vaccins en de lokale productie ervan. Op academisch vlak consolideerde de missie de nauwe samenwerking tussen verschillende Belgische en Zuid-Afrikaanse universiteiten, met name op het gebied van onderzoek.

We konden ook een open dialoog met de autoriteiten over internationale kwesties voeren. De Russische agressie in Oekraïne kwam uiteraard aan bod. Onze boodschap en ook die van onze bondgenoten blijft steeds dezelfde: de verantwoordelijkheid voor de agressie ligt uitsluitend bij Rusland. De schending van een van de fundamentele beginselen van het VN-Handvest kan het multilateralisme en de conflictoplossing in de hele wereld ondermijnen. Zuid-Afrika, dat vaak een uiterst belangrijke rol bij de oplossing van conflicten heeft gespeeld, kan bijdragen aan het herstel van de vrede.

We moeten erkennen dat het Russische narratief lijkt aan te slaan bij een deel van de bevolking in Afrikaanse landen. In onze ontmoetingen met politieke leiders moeten wij die desinformatiecampagnes zoveel mogelijk aan de kaak stellen.

Tijdens de bilaterale bespreking met de Zuid-Afrikaanse autoriteiten bespraken wij ook onze economische en handelsbetrekkingen, onze consulaire betrekkingen en onze samenwerking op het gebied van gezondheid. Op multilateraal vlak werden onze mandaten in de Mensenrechtenraad besproken. Tot slot werden de Russische agressie in Oekraïne en regionale kwesties besproken. Over de totstandkoming van de agenda werd vooraf onderhandeld door de politieke diensten van onze beide landen.

Wij werden niet benaderd voor het bezoek door een geallieerd land, noch door een lid van de Europese Unie, noch door een NAVO-lid. Het is niet gebruikelijk om voor een staatsbezoek te worden benaderd, maar uiteraard worden onze posities voortdurend gecoördineerd op Europees en NAVO-niveau.

Mevrouw Samyn, de ministeriële delegatie was samengesteld uit mezelf, de minister-president van Wallonië, Elio Di Rupo, de minister-president van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de heer Vervoort, en minister Matthias Diependaele van de Vlaamse regering. De andere deelnemers waren vertegenwoordigers van het Koninklijk Paleis, adviseurs van de aanwezige ministers en vertegenwoordigers van FIT, AWEX en hub.brussels. Naast die delegatieleden uit de politieke en publieke sector waren er ook zakenmensen, academici en journalisten aanwezig. In totaal waren er 133 deelnemers.

Le règlement des facturations et des paiements dus au SPF Affaires étrangères en particulier n'a pas encore été finalisé. Il n'est donc pas encore possible de procéder à un décompte final.

En ce qui concerne le SPF Affaires étrangères, sachez qu'un montant de 135 000 euros a été budgétisé pour cette visite d'État. En outre, les entités fédérées couvriront les coûts des activités qu'elles organisent ainsi qu'une partie des frais logistiques et la Défense assurera les vols gouvernementaux.

Inclusie, antidiscriminatie, vermindering van ongelijkheid en de strijd tegen criminaliteit kwamen tijdens het bezoek meermaals aan bod. Die thema's kunnen de hele bevolking aangaan en zijn dus niet beperkt tot een bepaalde groep.

07.04 **Anneleen Van Bossuyt** (N-VA): Mevrouw de minister, ik ben, ten eerste, blij met uw duidelijke boodschap daar dat de verantwoordelijkheid voor het conflict bij Rusland ligt en dat Rusland met zijn optreden het internationale recht heeft geschonden. Uw verwijzing naar de desinformatie van de bevolking over het conflict is opvallend. De Zuid-Afrikaanse overheid lijkt alvast eveneens een positie ten opzichte van het conflict in te nemen die niet meteen met de onze strookt. Het is alvast een goede zaak dat u een duidelijke boodschap hebt gebracht.

Ten tweede, ik herinner mij dat er in de vivaldiregering niet meteen eensgezindheid was over het al dan niet opheffen van de patenten op de vaccins. U had het naar eigen zeggen ook over de fabricatie van vaccins. Betekent dat dan ook dat u het gehad hebt over de opheffing van het patentrecht op de vaccins, bijvoorbeeld de vaccins tegen covid? Als België daar het standpunt van een waiver voor het patentrecht op vaccins heeft verdedigd, dan is dat nieuwe informatie voor mij.

07.05 **Ellen Samyn** (VB): Mevrouw de minister, ik dank u voor uw omstandige antwoord. Wat Zuid-

Afrika betreft, liggen onze visies heel ver uit elkaar. Het antiblanke racisme is een onderkend probleem, dat noch door uw voorgangers noch door uzelf wordt benoemd. Ik zal dat blijven aankaarten en niet nalaten om u nog vragen te stellen over de *plaasaanvalle*, die steeds erger worden in Zuid-Afrika.

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

08 Samengevoegde vragen van
- Wouter De Vriendt aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De situatie van de Syrische vluchtelingen" (55035426C)
- Malik Ben Achour aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "Het door Jordanië voorgestelde Arabische vredesplan voor het conflict in Syrië" (55036117C)
08 Questions jointes de
- Wouter De Vriendt à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "La situation des réfugiés syriens" (55035426C)
- Malik Ben Achour à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "Le plan de paix arabe proposé par la Jordanie concernant le conflit syrien" (55036117C)

08.01 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Ik verwijs naar de schriftelijke versie van mijn mondelinge vraag.

Mevrouw de voorzitster, mevrouw de minister, in een onderzoeksrapport trekt 11.11.11 samen met haar partners van the refugee protection watch (RPW) aan de alarmbel over de leefomstandigheden van Syrische vluchtelingen in Libanon, en de situatie in Syrië zelf. Net als in Turkije vinden steeds meer gedwongen deportaties en anti-Syrisch geweld plaats, terwijl het aantal hervestigingsplekken naar derde landen steeds beperkter wordt. Het gebrek aan duurzame oplossingen voor Syrische vluchtelingen leidt tot een toename van het aantal "irreguliere migratie" bewegingen richting Europa.

11.11.11. roept deze regering op om verschillende maatregelen te nemen rond duurzame oplossingen voor Syrische vluchtelingen, in lijn met de resolutie die is aangenomen in de Kamer. In het antwoord op mijn schriftelijke vraag (108) bent u al ingegaan om enkele aanbevelingen. Ik heb nog enkele vervolgvragen over de diplomatieke acties die u kan ondernemen.

Heeft u reeds overlegd met "likeminded" Europese lidstaten over het stijgend aantal deportaties van Syrische vluchtelingen? Hoe verliep dit overleg?

Zal u pleiten voor bijkomende middelen voor UNHCR en/of lokale mensenrechtenorganisaties om dergelijke deportaties structureel te monitoren?

Zal u onderzoeken of individuen die betrokken zijn bij deportaties van Syrische vluchtelingen – vanuit Libanon of Turkije - kunnen gesanctioneerd worden via het EU Global Human Rights Sanctions Regime? Waarom wel of niet?

Zal u een diplomatiek initiatief opstarten dat gericht is op de start van de onderhandelingen tussen de EU en Libanon over een nieuw EU-Lebanon durable solutions statement.

Welke concrete acties zal België nemen, in aanloop naar de zevende Syrië-donorconferentie, zodat deze conferentie nieuwe en ambitieuze engagementen zal opleveren rond duurzame oplossingen voor Syrische vluchtelingen? Is hierover reeds overleg gepland met Europese like-minded lidstaten?

08.02 Malik Ben Achour (PS): Madame la ministre, récemment, la Jordanie a proposé, par l'intermédiaire de son ministre des Affaires étrangères, un plan de paix commun afin de mettre fin au conflit syrien qui dure depuis plus d'une décennie, avec toutes les conséquences que l'on connaît sur les populations civiles dans l'ensemble de la région.

Ce plan prévoit notamment des mesures concernant le retour des réfugiés syriens (1,3 million) ayant

fui le conflit vers la Jordanie mais également une réconciliation nationale conditionnée à ce que le régime syrien rende des comptes sur le sort des centaines de milliers de personnes torturées, assassinées et disparues durant le conflit, principalement dans des centres de détention. On se souvient évidemment des révélations faites par des journalistes et des ONG sur place.

En outre, ce plan s'inscrit également dans un cadre plus large, celui de la volonté de plus en plus affichée de plusieurs autres États de la région comme l'Arabie saoudite ou les Émirats arabes unis de réintégrer la Syrie dans la Ligue arabe. Elle en avait été suspendue en 2011 à la suite de la répression extrêmement cruelle et brutale envers le mouvement d'opposition né du printemps syrien.

Enfin, la Jordanie aurait fait part de ce plan aux États-Unis et aux principaux pays européens afin d'obtenir leur soutien. La volonté affichée du ministre des Affaires étrangères jordanien est de mettre fin aux sanctions américaines et européennes pour répondre aux besoins humanitaires urgents en Syrie et permettre une reconstruction progressive du pays.

Dans ce contexte, madame la ministre, confirmez-vous que les pays européens ont été consultés? Si oui, quelles ont été les réactions et/ou les réponses exprimées? Quelle est la position de la Belgique à propos de la levée des sanctions contre la Syrie et sa réintégration progressive sur la scène internationale? Quel lien faites-vous entre cette hypothèse d'une réintégration et la nécessité de faire justice aux centaines de milliers de victimes du régime? Enfin, quel rôle la Belgique compte-t-elle jouer et quel cadre entend-elle défendre à l'égard des initiatives arabes relatives à la guerre civile syrienne?

08.03 Minister **Hadja Lahbib**: Mevrouw de voorzitster, mijnheer De Vriendt, sommige Syrische vluchtelingen worden vanwege de interne politieke en economische situatie in gastlanden onder druk gezet om terug te keren. Terugkeer onder dwang naar een onveilige omgeving kan evenwel niet worden aanvaard. De Europese Unie houdt, net als België, vast aan haar standpunt dat aan de voorwaarden voor een waardige, veilige en vrijwillige terugkeer moet worden voldaan. Zodra dat het geval is, kan terugkeer in ieders belang zijn.

België steunt ondubbelzinnig het mandaat van UNHCR om vluchtelingen internationale bescherming te bieden. Ik verwelkom elk initiatief dat duurzame oplossingen zoekt voor de Syrische vluchtelingen. Hervestiging, lokale integratie of vrijwillige terugkeerinitiatieven, zoals een monitoringsmechanisme, kunnen alleen positieve resultaten opleveren op het terrein als ze het beschermingsmandaat van UNHCR onderschrijven. De specifieke situatie van vluchtelingen wordt door onze posten opgevolgd. Zij staan hiervoor in regelmatig contact met UNHCR. De aanbevelingen die door de civiele maatschappij worden gemaakt, krijgen dan ook de nodige aandacht.

Met betrekking tot uw vraag over sancties, dit is een complex proces, dat een uitgebreid bewijspakket veronderstelt. Er zijn tot nog toe geen EU-lidstaten die voorstellen hebben gedaan om het EU-mensenrechtensanctieregime in deze context in te zetten.

In Libanon steunen wij de Europese aanpak om aanzienlijke hulp te bieden aan kwetsbare Syrische vluchtelingen en hen te helpen toegang te krijgen tot de essentiële diensten die ze zo hard nodig hebben.

Le financement des besoins humanitaires des réfugiés syriens reste une priorité pour notre pays. Je vous renvoie à ma collègue Mme Gennez pour davantage de détails à ce sujet. Cette question sera d'ailleurs abordée lors de la conférence sur la Syrie qui se tiendra en juin prochain à Bruxelles.

Monsieur Ben Achour, l'initiative jordanienne qui tend à une définition d'une approche arabe coordonnée en vue de mettre fin au conflit syrien, telle que notamment discutée dans le contexte de la réunion des ministres des Affaires Étrangères des pays du GCC ainsi que l'Égypte, l'Irak et la Jordanie à Djeddah le 14 avril dernier n'est en fait pas neuve. Elle est régulièrement évoquée, en termes généraux, par les autorités jordaniennes dans leurs échanges avec les partenaires internationaux, y compris d'ailleurs lors de contacts – que j'ai eus moi-même – avec les autorités belges. Cette initiative se veut être alignée sur l'approche dite *step for step* de l'Envoyé spécial des Nations unies pour la Syrie. Bien sûr, tout effort constructif est le bienvenu.

En ce qui concerne la normalisation avec le régime de Damas, notre pays continue à soutenir l'approche européenne selon laquelle le régime doit s'engager dans une solution politique au conflit

conformément à la résolution 2254 du Conseil de sécurité des Nations unies, et ce avant toute normalisation.

Au sujet de la nécessité de justice, soulevée dans votre question, la Belgique est bien sûr pleinement engagée dans la lutte contre l'impunité dans le contexte du conflit syrien.

Enfin, la Belgique reste engagée à aider à résoudre les conséquences humanitaires du conflit syrien. Pour cette raison, notamment, notre pays a travaillé avec d'autres à la création d'une institution internationale – au sein des Nations unies – consacrée à la recherche des personnes disparues.

08.04 **Wouter De Vriendt** (Ecolo-Groen): Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Die rapporten over de leefomstandigheden van Syrische vluchtelingen in Libanon en het toenemende aantal deportaties zijn bijzonder problematisch. U bevestigt het principe dat verplichte terugkeer naar onveilige landen of naar een onveilige situatie niet kan worden geaccepteerd. Dat is een goed uitgangspunt.

Ik blijf echter wel wat op mijn honger zitten wat betreft de concrete hefbomen die we als land zouden kunnen inzetten om daar paal en perk aan te stellen en om de nodige inspanningen op dat vlak te doen. Overleg met *like-minded* EU-lidstaten is absoluut noodzakelijk om gezamenlijk een aantal maatregelen te kunnen nemen. Ik zal de vraag over bijkomende middelen stellen aan uw collega-minister Gennez.

Ik blijf het gebruik van het EU Global Human Rights Sanctions Regime wel interessant vinden. Misschien kunt u erover nadenken om dat in te zetten. U zegt dat geen enkel Europees land dat doet. Dat kan wel zijn, maar dat lijkt mij niet echt een reden voor België om dat niet te doen. Ik denk dat we dat nog eens goed moeten bekijken.

Ook de onderhandelingen tussen de Europese Unie en Libanon over een nieuw EU-Lebanon Durable Solutions Statement vormen een mogelijkheid om de situatie van Syrische vluchtelingen in Libanon bespreekbaar te maken.

Ik kijk dus uit naar een aantal demarches en initiatieven die u ter zake zou kunnen nemen.

08.05 **Malik Ben Achour** (PS): Madame la ministre, je vous remercie pour vos réponses. Outre le Qatar, on sent très fort que tous les pays de la région poussent pour une réintégration de la Syrie dans le "concert des nations", en tout cas au niveau régional.

J'espère que nous, Européens, n'aurons pas à subir ce mouvement et à se retrouver mis devant le fait accompli, avec une Syrie qui est là sans condition. Ce n'est pas le plan jordanien. Les Jordaniens veulent quand même une série de conditions. C'est moins le cas des Émirats ou l'Arabie saoudite.

Je ne sais pas dans quelle mesure il sera possible d'avoir une forme de coordination pour que des conditionnalités soient imposées à la Syrie car on ne peut pas simplement se contenter de passer l'éponge, se dire qu'on a vécu douze mauvaises années et qu'on oublie tout cela. Ce ne serait évidemment pas acceptable.

D'un autre côté, des pays régionaux forts et puissants ont tendance à être un peu plus laxistes quant à l'*accountability* de Bachar el-Assad. Un sommet de la Ligue arabe est prévu à Riyad le 19 mai 2023. On verra ce qui s'y décidera. D'ici-là, faisons ce qu'on peut pour imposer au maximum notre agenda et faire en sorte que justice puisse être rendue.

L'incident est clos.
Het incident is gesloten.

09 Vraag van Ellen Samyn aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De internationale vertegenwoordiging van Vlaanderen in de interfederale werkgroep" (55035243C)
09 Question de Ellen Samyn à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "La représentation internationale de la Flandre dans le groupe de travail interfédéral" (55035243C)

09.01 **Ellen Samyn** (VB): Ik verwijs naar mijn schriftelijk ingediende vraag.

De interfederale samenwerkingsakkoorden uit 1994 regelen de vertegenwoordiging van de deelstaten in het buitenland. Die houden echter geen rekening met de staatshervormingen die sindsdien plaatsvonden. In het Vlaams regeerakkoord engageerde de huidige Vlaamse regering zich tot een "snelle en volledige herziening van de decennia oude Samenwerkingsakkoorden". Die samenwerkingsakkoorden bepalen onder meer hoe Vlaanderen vertegenwoordigd wordt op de Europese Raad.

De federale regering en de deelstaten bespraken dit aanslepend probleem begin maart 2023 opnieuw tijdens een interministerieel overleg, doch zonder succes. Naar verluidt, omwille van het feit dat er geen doorbraak komt in dit dossier, zal men nu vier technici aanstellen om dit aanslepend probleem te bekijken.

Kwam de herziening van de samenwerkingsakkoorden buitenlands beleid aan bod op de vergadering van de Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid? Zo ja, wat was het resultaat van de bespreking?

De huidige regeling is niet alleen achterhaald maar is ook in strijd met de juridische werkelijkheid. Het grondwettelijk beginsel 'in foro interno, in foro externo' wordt hier met de voeten getreden. Graag had ik uw mening hieromtrent gekend.

Hoe kijkt u aan tegen het idee dat er 'vier technici' werden aangeduid om dit aanslepend probleem te bekijken?

Tegen wanneer verwacht u de resultaten?

09.02 Minister **Hadja Lahbib**: Mevrouw Samyn, de herziening van de samenwerkingsakkoorden is opgenomen in het regeerakkoord en in mijn beleidsnota's. Het uitgangspunt bij die herziening is uiteraard steeds de huidige bevoegdheidsverdeling tussen de federale Staat, de gemeenschappen en de gewesten, zoals verankerd in het Belgisch grondwettelijk recht en het daaruit voortvloeiende principe *in foro interno, in foro externo.*

Een beslissing inzake de herziening moet evenwel genomen worden in overleg met alle betrokken entiteiten en met hun goedvinden.

In dat verband kwam de herziening van de samenwerkingsakkoorden inderdaad aan bod tijdens de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid van 7 maart 2023. De leden van de IMC gingen akkoord met de oprichting van drie werkgroepen, waaronder een werkgroep die specifiek belast is met het onderzoeken van de bevoegdheidsverdeling tussen de verschillende bestuursniveaus, rekening houdend met de agenda van de Raden van de Europese Unie.

Die werkgroep zal samengesteld worden uit vier experts: twee voorgesteld door het federale niveau en twee voorgesteld door de gefedereerde entiteiten. De werkgroep werd door mijn kabinet voorgesteld na bespreking met de vertegenwoordigers van de deelstaten om een geactualiseerde visie op de situatie te hebben en om te proberen dat complexe dossier te deblokkeren.

De groep experts zal ten laatste in september verslag geven aan de interfederale werkgroep, die samengesteld is uit vertegenwoordigers van de gefedereerde entiteiten en het federale niveau.

09.03 **Ellen Samyn** (VB): De interfederale samenwerkingsakkoorden uit 1994 zouden de vertegenwoordiging van de deelstaten in het buitenland regelen, maar houden tot op heden nog steeds

geen rekening met de staatshervorming die sindsdien heeft plaatsgevonden, en daar wringt natuurlijk het schoentje.

U stelt dat er een akkoord moet zijn met alle betrokken partijen. Ik denk eerlijk gezegd niet dat Vlaanderen daar dwarsligt. Vlaams minister-president Jambon moest midden maart zelfs toegeven dat de regeringen nog steeds geen akkoord over een herziening hadden bereikt. Dat Vlaanderen internationaal nog altijd niet mag optreden in materies waar het zelf bevoegd voor is, is in feite niet te vatten. Het is bovendien ongehoord dat Vlaanderen al bijna 30 jaar ondervertegenwoordigd is op het Europese en internationale niveau. Het op de lange baan schuiven van de herziening van die samenwerkingsakkoorden bevestigt nogmaals de manifeste onwil bij de traditionele partijen om dit land grondig te hervormen.

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

De **voorzitster**: Vraag nr. 55035430C van de heer Moutquin wordt uitgesteld.

10 Vraag van Anneleen Van Bossuyt aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De budgettaire problemen in het kader van het Europees voorzitterschap" (55035459C)
10 Question de Anneleen Van Bossuyt à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "Les problèmes budgétaires dans le cadre de la présidence européenne" (55035459C)

10.01 **Anneleen Van Bossuyt** (N-VA): Mevrouw de minister, ik verwijs naar de schriftelijke versie van mijn mondelinge vraag.

Voor het Belgische voorzitterschap van de Europese Raad was door de regering €100 miljoen gebudgetteerd. Maar kennelijk zou dit bedrag nu al onvoldoende blijken om de ware kosten te dekken. Eén van de voornaamste redenen hiervoor zou de inflatie van informele raden en evenementen op locatie zijn die de prijs opdrijven en kennelijk niet voorzien waren in de budgettaire ramingen.

Dit zou tot gevolg hebben dat er beknibbeld zou worden op horizontale dienstverlening zoals: politie-escortes, wagenpark, verbindingsofficieren, enzovoort. Er zou gekeken worden naar meer duurzame en creatieve oplossingen, maar het lijkt vast te staan dat er gevolgen zullen zijn voor buitenlandse delegaties die kunnen wegen op het imago van ons voorzitterschap.

Kan de minister bevestigen of het voorziene bedrag zal volstaan om alle gebruikelijke eisen van dienstverlening tijdens de organisatie van een voorzitterschap te dekken? Indien niet, wat zou het totale prijskaartje zijn indien wel in alle elementen voorzien wordt?

Zal de minister bijkomende middelen vragen binnen de regering om in de kosten te voorzien? Of vraagt men een hogere bijdrage aan de deelstaten en federale kabinetten? Zo niet, waar zullen besparingen moeten plaatsvinden: politie-escortes, verbindingsofficieren, wagenpark enzovoort? En welke gevolgen zullen die hebben voor de organisatie van het voorzitterschap? Zo niet, welke creatieve oplossingen zoekt de minister om de tekorten en leemtes op te vullen?

Denkt de regering er niet aan om te snoeien in het aantal informele vergaderingen die van zestien vorige keer tot vierentwintig nu oplopen? Is het niet beter van echte focuspunten in te bouwen in het voorzitterschap?

10.02 Minister **Hadja Lahbib**: Mevrouw Van Bossuyt, ik bevestig dat de regering op 28 oktober 2022 besliste over een interdepartementale provisie van 100 miljoen euro voor dit mandaat. De regering heeft geoordeeld dat dit een gepast budget is en er zullen geen bijkomende middelen worden toegekend, tenzij er zich een crisissituatie stelt.

Het voorzitterschap van 2010 werd als referentie gebruikt bij de begrotingsraming. Evenals in 2010 is de mogelijkheid geanalyseerd om gebruik te maken van sponsoring voor de terbeschikkingstelling van

auto's, maar deze oplossing stuitte op praktische belemmeringen. Zo ook voor de terbeschikkingstelling van chauffeurs vanuit het federale niveau, aangezien de collega's van Defensie geen pool meer konden aanbieden zoals in 2010. Beide dossiers botsten op grote praktische obstakels. De optie om auto's en chauffeurs te huren werd te duur geacht.

Inzake de escortes wees de federale politie erop dat er onvoldoende personeel is om daarin te voorzien. Deze situatie werd in januari van dit jaar toegelicht aan de stuurgroep. Er werd een alternatief scenario voorgesteld waarbij er voor het transport een beroep wordt gedaan op de Europese ambassades in Brussel. Deze aanpak heeft weliswaar een aantal nadelen, maar ook een aantal duidelijke voordelen, zoals duurzaamheid. Het staat iedere identiteit in de stuurgroep vrij om andere oplossingen aan te dragen.

Ik herinner u eraan dat het federale niveau momenteel alle transversale diensten op zich neemt, waarbij een groot deel ten laste valt van mijn departement, zoals verbindingsfunctionarissen, accreditaties, website, logo, kantoorbenodigdheden, zichtbaarheidsartikelen, IT-apparatuur enzovoort. Al deze diensten komen ten goede aan zowel het federale als het gefedereerde niveau.

Mevrouw Van Bossuyt, u stelt terecht dat het voorzitterschap van belang is voor het imago van ons land en dat het belangrijk is essentiële doelstellingen te hebben. De eerste en voornaamste rol van een roterend voorzitterschap is het afronden van de wetgevingsdossiers.

Tous les efforts seront déployés en ce sens pour finaliser les dossiers législatifs en cours. La présidence nous permettra aussi de mettre en avant les dossiers et thématiques qui sont chers à la Belgique. C'est pourquoi nous organiserons dans les différentes filières du Conseil, une série d'évènements et de conseils informels.

10.03 **Anneleen Van Bossuyt** (N-VA): Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord, waaruit ik begrijp dat de toegekende 100 miljoen euro blijkbaar ruim zal volstaan. Wij vangen echtere andere signalen en bezorgdheden op.

Zo ligt bijvoorbeeld het aantal informele vergaderingen een stuk hoger. U geeft het voorzitterschap van 2010 op als referentie. Dat is een voorzitterschap waarnaar mag worden verwezen, want dat was succesvol. Toen waren er echter 17 informele vergaderingen, terwijl er nu al 24 dergelijke vergaderingen zijn ingepland. Dat zijn er dus een heel pak meer. Elke bijkomende vergadering vereist een hele organisatie.

Op dat vlak heb ik aan de eerste minister en ook aan u al meegegeven dat wij ons, naar mijn mening, voor het Belgische voorzitterschap het best zouden focussen op een groot aantal heel concrete thema's, waarin wij de Europese meerwaarde kunnen aantonen, in plaats van het voorzitterschap op te hangen aan een heel breed gamma van thema's. Wij zitten daarenboven nog met een bijzonderheid, de Europese verkiezingen zullen immers midden in ons voorzitterschap plaatsvinden.

U stelt dat het afronden van wetgevingsdossiers een van de doelstellingen zal zijn tijdens het voorzitterschap. Dat klopt. Het is daaruit dat de concrete voorstellen voortvloeien. Ik heb trouwens straks nog een vraag daarover.

U hebt vaak verwezen naar praktische belemmeringen voor een aantal zaken, zoals voor sponsoring. Ik zie niet goed in welke praktische belemmeringen er voor sponsoring zouden kunnen zijn. Ik heb ook begrepen dat er geen sponsoring zal zijn en ook geen huur, omdat dat te duur zou zijn. Hoe zullen wij het dan wel aanpakken? U gaf aan dat een beroep zal worden gedaan op de Europese ambassades, dus de ambassades van andere landen. Ik zie niet goed hoe een en ander in de praktijk zal verlopen. Ik hoor echter dat u er gerust in bent dat alles rond zal geraken.

Ik herhaal dat focussen de belangrijkste boodschap is voor het voorzitterschap, om er opnieuw een succesverhaal van te kunnen maken.

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

De **voorzitster**: De samengevoegde vragen nrs. 55035516C en 55036108C van de heer Cogolati

worden omgezet in schriftelijke vragen. De samengevoegde vragen nr. 55035632C van de heer Defossé en nr. 55035645C van de heer Delizée worden uitgesteld.

11 Vraag van Annick Ponthier aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De NAVO-vergadering van de ministers van Buitenlandse Zaken" (55035770C)
11 Question de Annick Ponthier à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "La réunion des ministres des Affaires étrangères de l'OTAN" (55035770C)

11.01 **Annick Ponthier** (VB): Mevrouw de voorzitster, mevrouw de minister, ik kom even terug op de vergadering van de ministers van Buitenlandse Zaken van begin april in Brussel. Een aantal agendapunten zijn zeer belangrijk, uiteraard de verjaardag van het NAVO-bondgenootschap, maar ook de toetreding van een aantal nieuwe partners, waaronder Finland, de aankomende top in Vilnius en ook de defensie-inspanningen van de lidstaten en allerhande uitdagingen binnen de Indo-Pacifische regio.

Het is niet onwaarschijnlijk – u zult dat bevestigen of ontkrachten – dat wij geen goed figuur hebben geslagen in verband met onze defensie-inspanningen tijdens de bespreking over de budgetten. Wij blijven op dat vlak een hekkensluiter. Al in 2014, op de toenmalige top in Schotland, werd de doelstelling van 2 % van het bbp vooropgesteld, maar we zien dat die 2 %-norm voor ons land nu allerminst wordt behaald. Het jaar 2035 wordt naar voren geschoven als intentie. We zitten dus nog zeer ver van het streefdoel af. Met andere woorden, er gaapt een kloof tussen de ambities op defensievlak in België en de prestaties van onze partners en de verwachtingen van het bondgenootschap.

Mevrouw de minister, kunt u nogmaals weergeven wat er allemaal werd besproken op die bijeenkomst? Wat is het regeringsstandpunt op dit moment aangaande de minimale NAVO-norm, als we zien dat onze partners en buurlanden hun defensie-uitgaven allemaal aan snel tempo optrekken? Werd daarover gesproken? Werden we op de vingers getikt? Hoe hebt u daarop gereageerd? Zult u de defensieambitie, samen met uw collega-minister van Defensie, opschroeven om zo snel mogelijk die 2 %-norm te bereiken?

Wat waren de belangrijkste conclusies op die besprekingen omtrent de South Pacific? Daarstraks hebben we het al over Taiwan gehad en volgens mij is dat inderdaad een van de grootste uitdagingen op dit moment.

Mijn laatste vraag werd daarnet al beantwoord tijdens het actuadebat. Wat is het standpunt van België omtrent de tegemoetkomende en toch zeer vriendelijke opstelling van Ursula von der Leyen en de Franse president Macron? Hoe rijmt u dat met de NAVO-politiek over de indamming van China?

11.02 Minister **Hadja Lahbib**: Mevrouw Ponthier, er vonden drie aparte vergaderingen plaats tijdens de NAVO-ontmoetingen van de ministers van Buitenlandse Zaken. De eerste was samen met de Oekraïense minister om de steun aan Oekraïne te bespreken op korte en op langere termijn. De tweede vergadering tussen bondgenoten focuste op thema's van de komende NAVO-top in juli, de relatie tussen de NAVO en Oekraïne, de partnerschappen met de derde landen, de nodige aandacht voor het Zuiden en de ambities in verband met defensie-uitgaven. De derde vergadering, in aanwezigheid van Hoge Vertegenwoordiger Borrell en van vertegenwoordigers van Australië, Japan, Nieuw-Zeeland en Zuid-Korea, ging zowel over de oorlog in Oekraïne als over de uitdaging door China.

Deze regering heeft voor de top van Madrid vorig jaar een budgettair traject uitgestippeld voor de evolutie van onze defensie-uitgaven naar 2 %. De engagementen van de top van Wales zullen in 2024 aflopen en de NAVO overweegt een nieuwe Defence Investment Pledge. Verschillende bondgenoten, waaronder België, pleiten echter nog altijd voor een realistische aanpak, waarbij onder andere onze absorptiecapaciteiten in rekening worden genomen. Niemand wordt op de vingers getikt, maar de druk om sneller of hoger te gaan, blijft inderdaad aanhouden. De nodige hervormingen vragen tijd en Europese bondgenoten willen ook gezamenlijk aankopen kunnen doen, wat gunstigere prijzen en een betere interne operabiliteit zou bevorderen.

Ik kom nu tot de Indo-Pacifische regio en China. De boodschap van de sessie met de vier partners uit

de Indo-Pacifische regio was de bevestiging van gemeenschappelijke waarden en een gemeenschappelijke aandacht voor uitdagingen voor de internationaal op regels gebaseerde oorden, in het bijzonder vanuit Rusland en China. Er werd ook van ideeën gewisseld over de steun aan Oekraïne, de onderlinge relatie tussen Rusland en China en zogenaamde hybride dreigingen zoals desinformatie en economische druk. De bondgenoten gingen akkoord om de samenwerking tussen de NAVO, de EU en de partner in de Indo-Pacifische regio te concretiseren over cyberveiligheid, weerbaarheid, de strijd tegen hybride dreigingen en het behoud van technologische voorsprong.

Binnen de NAVO zijn er altijd nuances geweest in de houding tegenover China. In de VS is China een prioritaire veiligheidsfocus en hoort men soms over indamming spreken. Dat begrip is echter geen officieel standpunt van de NAVO. Het nieuwe Strategisch Concept dat in 2022 werd aangenomen, maakt duidelijk dat de alliantie klaar is om, naast de dreigingen van Rusland en het terrorisme, opkomende uitdagingen het hoofd te bieden, waaronder de assertiviteit van China.

België deelt de analyse van de uitdagingen, maar vindt ook, zoals veel bondgenoten, dat een diplomatieke dialoog essentieel is. Voor België is het vanzelfsprekend dat de Europese Unie daarin een rol speelt. In die zin vind ik de bezoeken van onze partners aan China wel nuttig en niet in contradictie met onze NAVO-politiek.

11.03 **Annick Ponthier** (VB): Mevrouw de minister, bedankt voor uw eerlijke antwoord en uw persoonlijke visie. U vindt de bezoeken van onze partners aan China misschien niet zo ongelukkig. Die mening ben ik niet toegedaan. Ik vind dat daar een diplomatieke blunder heeft plaatsgevonden, maar dat laten we voor de rekening van wie die blunder heeft begaan.

Bedankt ook voor uw toelichting over de onderwerpen op de verschillende vergaderingen over Oekraïne, Vilnius, de South Pacific.

Toch is het ook teleurstellend, zeker wanneer het gaat over de defensiebudgetten. U weet dat de norm van 2 %, die in 2014 al als doel vooropgesteld werd, tijdens de top van Vilnius zal beschouwd worden als de minimumnorm. 2 % is dus geen streefdoel meer, maar eerder de *bottom line*. Wij scoren daar absoluut abominabel.

Ik had gehoopt dat u, vanuit uw geopolitieke visie, anders zou oordelen dan uw collega, minister Dedonder, maar dat is jammer genoeg niet het geval. Ook de nieuwe Investment Pledge ondersteunt België niet. Daar neem ik akte van. Ik betreur dat ten zeerste.

Ik ben lid van de parlementaire delegatie van de NAVO. Ik kan u vertellen dat onze delegatie, wanneer men het daar over defensiebudgetten heeft, met het schaamrood op de wangen zit. Als een van de stichtende leden van het bondgenootschap moeten wij ons daar eigenlijk steeds laten blameren. We maken ons op bepaalde vlakken belachelijk als bondgenoot.

Daarom wil ik er nogmaals de nadruk op leggen dat ik hoop dat we dat op korte termijn zullen bijsturen. Al onze partners schroeven hun defensiebudgetten aan een razendsnel tempo op, maar wij blijven ter plaatse trappelen. Wij stellen een schamele 1,54 % voor tegen 2030. Misschien wordt dat 2 % in 2035, volgens de intentieverklaring van de premier. Dat is 21 jaar later dan de vooropgestelde doelstelling.

De ambities worden dus absoluut niet bijgestuurd. Er zijn geen concrete engagementen. Er is geen concreet groeipad, terwijl de geopolitieke uitdagingen immens zijn. Ik ben dus niet tevreden met uw antwoord.

Voorzitster: Ellen Samyn.
Présidente: Ellen Samyn.

L'incident est clos.
Het incident is gesloten.

12 Questions jointes de
- Samuel Cogolati à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "Le contrôle par le Conseil du budget du président du Conseil européen" (55035854C)
- Anneleen Van Bossuyt à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "Les frais de déplacement du président du Conseil européen Charles Michel" (55035926C)
- Annick Ponthier à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "Les frais de déplacement exorbitants de Charles Michel" (55035985C)
12 Samengevoegde vragen van
- Samuel Cogolati aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "Het toezicht door de Raad op het budget van de voorzitter van de Europese Raad" (55035854C)
- Anneleen Van Bossuyt aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De reiskosten van voorzitter van de Europese Raad Charles Michel" (55035926C)
- Annick Ponthier aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De buitensporige reiskosten van Charles Michel" (55035985C)

12.01 **Anneleen Van Bossuyt** (N-VA): Ik verwijs naar de schriftelijke versie van mijn mondelinge vraag.

Vorige week werd door de Franse krant Le Monde een artikel gepubliceerd over de buitensporige reisonkosten van Voorzitter van de Europese Raad Charles Michel.

De begroting van zijn voorzitterschap bedraagt voor volgend jaar, 2024, 2,6 miljoen euro, een stijging van 27,5 procent ten opzichte van 2023. Voor de tripjes van Michel zou bijna 2 miljoen euro voorzien zijn, bijna vier keer meer dan wat zijn voorgangers hebben gekregen. Ook zou hij al te vaak gebruik maken van privévliegtuigen of de wagen.

De kwestie zal onderwerp van debat zijn op de plenaire vergadering van het Europees parlement in mei, waar de begrotingsuitgaven van de verschillende Europese instellingen op de agenda staan.

Ook verschillende EU-lidstaten, waaronder Duitsland, Italië en Polen, zouden eerder al om "opheldering" rond de verhoogde uitgaven hebben gevraagd.

Vandaar volgende vragen:

Nam u reeds kennis van deze onkosten en praktijken? Hoe beoordeelt u deze? Had u hierover al contact met de heer Michel?

Deze nieuwsberichten gaan gepaard met uitingen van kritiek op het beleid van het voorzitterschap van Michel, dat teveel zou focussen op internationale diplomatiek en te weinig op de eigenlijk kerntaak: de vergaderingen van de Europese Raad voorbereiden en leiden. Wat is uw mening hieromtrent? Deel u deze analyse?

Zorgt deze situatie voor spanningen op het Europees niveau? Werd u hierover al aangesproken door uw Europese collega's?

12.02 **Annick Ponthier** (VB): Ik verwijs eveneens naar de schriftelijke versie van mijn mondelinge vraag.

Onlangs berichtte Le Monde over de reiskosten van de voorzitter van de Europese Raad, Charles Michel. Deze zouden bijzonder hoog uitvallen en meer bepaald rond de 2 miljoen euro budget opeisen, van de 2,6 miljoen euro die voor zijn voorzitterschap begroot zijn in 2024. Dit budget is trouwens nagenoeg vier maal zo hoog als dat van Michels voorgangers.

In zijn vervoersmiddelen naar keuze stelt de Europese Raadsvoorzitter tevens een weinig klimaatvriendelijk voorbeeld. Hij verkiest vaak privéjets en wagens boven de trein, zelfs bij relatief korte

trips binnen Europa. Voor een EU-leider die al te vaak schermt met groene klimaatplannen is dat toch erg merkwaardig te noemen.

In mei komt het dossier ter bespreking in de Europese plenaire vergadering, waar de uitgaven van de Europese instanties op de agenda staat.

Verschillende EU-partners, waaronder Italië, Polen en Duitsland hebben ook al vragen opgeworpen omtrent de buitensporige reiskosten van Charles Michel.

Niet alleen zijn reiskosten komen in het vizier, overigens. Michel ligt ook onder vuur bij verschillende EU-lidstaten over zijn gebrek aan leiderschapskwaliteiten en het feit dat hij internationale diplomatie, reizen dus, voorrang geeft op zijn kerntaak van het voorbereiden en leiden van de vergaderingen van de Europese Raad.

Wat is uw mening over deze hoge reiskosten van Charles Michel? Heeft u dit al met hem besproken? Zo ja, wat was de inhoud van de gesprekken? Zo neen, waarom niet?

Wat is uw standpunt over de verenigbaarheid van Michels reisbudget en vooral zijn keuze van vervoersmiddelen met de klimaatagenda van de EU? Vindt u zijn gedrag een passend voorbeeld, als voorzitter van de Europese Raad?

Wat is uw mening over de striemende kritiek van andere lidstaten op Michels leiderskwaliteiten, zijn reiskosten en zijn overdreven nadruk op internationale diplomatie boven de kerntaken van het voorzitterschap? Zet dit druk op zijn functie of vindt u dat dit allemaal als water van een eend van hem moet afglijden?

Zijn er al gesprekken gevoerd tussen uzelf en ambtscollega's of functionarissen van andere lidstaten of van de EU-instellingen over de problematiek? Zo ja, met wie en wat was de inhoud ervan?

12.03 Minister **Hadja Lahbib**: Geachte leden, de rol van de voorzitter van de Europese Raad is vastgelegd door artikel 15, punt 7, van het Verdrag betreffende de Europese Unie. Volgens dat artikel moet de voorzitter van de Europese Raad voor de externe vertegenwoordiging van de Unie zorgen in aangelegenheden die onder het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid vallen. Hiervoor moet de voorzitter zich regelmatig verplaatsen, vooral om deel te nemen aan internationale topbijeenkomsten, zoals de G20, de G7 en de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, maar ook aan bilaterale toppen of multilaterale toppen van de Europese Unie, zoals de EU-CELAC-top, alsook om deze voor te bereiden.

Naast deze traditionele verplaatsingen hebben de huidige geopolitieke context en de oorlog in Oekraïne de behoeftes aan verplaatsingen van de voorzitter van de Europese Raad vergroot, aangezien hij instaat voor de vertegenwoordiging van de Europese Unie op het gebied van buitenlands beleid en veiligheid buiten Europa. De huidige geopolitieke context vereist dus dat de voorzitter van de Europese Raad actiever is dan zijn voorgangers.

Bovendien stelt het strategisch programma 2019-2024 het bevorderen van de belangen en waarden van Europa op het wereldtoneel als een van de prioriteiten van de Europese Raad. Het strategisch programma belast dus de voorzitter van de Europese Raad met het verdedigen van de belangen van de Europese Unie op het wereldtoneel, waarvoor reizen noodzakelijk zijn. Sommigen, waaronder België, zouden graag een actievere Europese Unie zien, die meer aanwezig is op het wereldtoneel, vooral in de huidige geopolitieke context. Wij kunnen dus niet alles en het tegendeel vragen.

Mevrouw Van Bossuyt, ik ben hierover uiteraard niet door mijn Europese collega’s aangesproken.

Wat het budgettaire aspect betreft, is de procedure voor de goedkeuring van de jaarlijkse begroting van de Europese Unie vastgesteld in artikel 314 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie. Het Europees Parlement is hier volledig bij betrokken. De besprekingen over de begroting van dit jaar hebben reeds plaatsgevonden en het Begrotingscomité heeft onlangs de ontwerpraming van de Raad en de Europese Raad voor 2024 besproken.

Op 14 maart 2023 heeft de Raad Ecofin de richtsnoeren van de Raad voor de opstelling van de EU-

begroting voor 2024 goedgekeurd. In de richtsnoeren bevestigde de Raad onder meer dat het plafond dat is vastgesteld voor rubriek 7 van het meerjarig financieel kader 2021-2027, die betrekking heeft op administratieve uitgaven, gebaseerd is op het beginsel dat alle instellingen van de EU een alomvattende en gerichte aanpak volgen die gericht is op de stabilisering van het personeelsbestand en een vermindering van de administratieve uitgaven. Op die basis en op basis van de richtsnoeren van het Europees Parlement zal de Europese Commissie vervolgens het ontwerpbegrotingsvoorstel voor 2024 aan de Raad en het Europees Parlement voorleggen.

Ce n'est qu'à ce moment-là seulement, lors des discussions sur le projet de budget 2024 lui-même au sein du Comité budgétaire, probablement en mai ou en juin de cette année, que les discussions sur le contenu auront lieu. La Belgique y participera.

Les traités prévoient également un contrôle du budget *a posteriori* au sein de chaque institution. Un contrôle est effectué par les ordonnateurs et les comptables, puis par l'auditeur interne de l'institution concernée. Un contrôle budgétaire externe est également réalisé par la Cour des comptes européenne en vertu de l'article 287 du Traité sur le fonctionnement de l'Union européenne. Elle vérifie la fiabilité des comptes annuels de l'Union, la légalité et la régularité des opérations sous-jacentes et la bonne gestion financière.

12.04 **Anneleen Van Bossuyt** (N-VA): Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. U hebt heel wat verdragsbepalingen opgesomd, bepalingen waaraan ook de voorgangers van Charles Michel als voorzitter van de Europese Raad onderworpen waren. Toch moeten we vaststellen dat de reiskosten een pak hoger liggen. Op een jaar tijd zijn die met 27 % gestegen. Reizen is inderdaad duurder geworden, maar voor particulieren wordt er gemiddeld gesproken over 10 tot 15 %. Hier gaat het over 27 %, bijna het dubbele.

U verwijst bovendien naar het feit dat er door de geopolitieke omstandigheden meer moet worden gereisd. Ik ga ermee akkoord dat dat zeker een invloed heeft, maar als men dan vergelijkt met de voorgangers, gaat het over het viervoudige van de vorige voorzitters van de Europese Raad. Met alle begrip voor de geopolitieke omstandigheden kan ik er niet mee akkoord gaan dat men dat als verklaring gebruikt.

In mei zullen we sowieso daarover debatteren in het Europees Parlement. Wat ik vooral betreur, is de reactie die daarop is gekomen. Die getuigt voor mij van een ivorentorenmentaliteit, waarbij men zich niet bewust is van waarmee een doorsneeburger vandaag te maken krijgt. Het gaat hier over een budget van 2 miljoen euro om een jaar te reizen. Reizen is een verkeerd gekozen woord, omdat het hier immers gaat over reizen in het kader van het werk, maar dan nog is 2 miljoen euro een gigantisch bedrag. Ik vind het jammer dat Europa op die manier alweer het imago krijgt een geldverslindende machine te zijn, terwijl er daar ook wel veel goede zaken gebeuren. Daarover met iets meer bescheidenheid communiceren en daar zelf ook aandachtig voor zijn, zou toch op zijn plaats zijn.

12.05 **Annick Ponthier** (VB): U somde wat regelgeving op, mevrouw de minister, waaruit blijkt wat de taken zijn van Charles Michel als voorzitter van de Europese Raad. Hij is niet verkozen als Europees president, maar gedraagt zich zo wel. Dat brengt een buitensporig prijskaartje met zich mee. Ook zijn voorgangers hadden recht op de hem ter beschikking gestelde middelen, maar het budget dat hij besteedt aan representatiekosten in het buitenland is viermaal zo groot als dat van zijn voorgangers. Dat is niet niets. Ook zijn voorgangers hebben uitdagende tijden gekend op geopolitiek vlak. Wat dat betreft, kan ik me niet vinden in uw verdediging van uw partijgenoot.

Het gaat ook niet alleen om zijn reiskosten, maar ook om zijn geldingsdrang om te concurreren met bijvoorbeeld Ursula von der Leyen. Daardoor komt hij onder vuur te liggen omwille van zijn gebrek aan leiderschapskwaliteiten en het feit dat hij eigenlijk een aantal taken zou moeten uitvoeren die hij niet voldoende uitvoert, maar in plaats daarvan zijn aandacht op het buitenland richt.

De irritatie met betrekking tot zijn persoon is niet alleen in België groot, maar ook in enkele andere EU-lidstaten, en terecht wat mij betreft. Hij gedraagt zich eigenlijk wereldvreemd voor iemand met zijn functie en dat staat haaks op de uitdagingen waarmee de EU-burgers momenteel te kampen hebben. Het is onbetamelijk hoe dat allemaal wordt geportretteerd. Dat is negatief voor de reputatie van de Europese Unie – ik lig daar persoonlijk niet van wakker –, maar ook voor de reputatie van de politiek in het algemeen.

L'incident est clos.
Het incident is gesloten.

13 Question de Malik Ben Achour à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "Les reprises des relations diplomatiques au Moyen-Orient" (55035855C)
13 Vraag van Malik Ben Achour aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "Het weer aanknopen van diplomatieke betrekkingen in het Midden-Oosten" (55035855C)

13.01 **Malik Ben Achour** (PS): Madame la ministre, le 10 mars dernier, l'Iran et l'Arabie saoudite ont annoncé leur réconciliation par la reprise de leurs relations diplomatiques rompues il y sept ans, en 2016. Cet événement annonce potentiellement un tournant historique des relations diplomatiques entre ces deux puissances du Moyen-Orient, avec des répercussions éventuelles sur toute la région.

En effet, cela fait des années que l'Arabie saoudite et l'Iran se disputent une forme de suprématie, en tout cas la prédominance sur cette région, en soutenant des parties rivales dans des conflits au Proche-Orient, notamment au Liban ou au Yémen. De plus, ce rapprochement est le fruit de près de deux ans de négociations menées en Irak et à Oman. Cependant, c'est bien à Pékin que l'Arabie saoudite et l'Iran ont décidé de parachever cet accord. C'est donc possiblement à un changement de paradigme dans les relations internationales à l'échelle globale auquel nous assistons. Enfin, cet accord exprime la volonté de l'Arabie saoudite de diversifier ses relations diplomatiques dans la région mais également à un plus large niveau international, en ne se cantonnant plus à sa relation historique avec les États-Unis.

Madame la ministre, quelle est votre analyse sur le réchauffement des relations diplomatiques entre ces deux pays? Comment évaluez-vous l'impact que ce rapprochement entre ces deux puissances pourrait provoquer à l'égard du reste de la région et notamment sur des conflits locaux, au Yémen et au Liban particulièrement?

13.02 **Hadja Lahbib**, ministre: Monsieur Ben Achour, nous devons reconnaitre que nous assistons là à un développement important et encourageant, si l'on considère – comme vous le dites vous-même – que ces deux puissances de la région – l'Arabie Saoudite et l'Iran –, qui avaient rompu toute relation depuis maintenant plus de sept ans, ont pu les renouer.

Mais nous devons également rester réalistes. La détente entre les deux puissances régionales est bienvenue, mais elle ne signifie pas que la rivalité appartient au passé. Au contraire, les intérêts nationaux et les ambitions régionales des deux pays demeurent. La volonté actuelle est de s'orienter vers la coopération, ou du moins sur un dialogue direct, mais par l'intermédiaire, en fait, de diplomates.

Lors du Conseil Affaires étrangères, j'ai exprimé auprès de mes collègues européens ma satisfaction quant à l'annonce du rétablissement des relations diplomatiques entre Riyad et Téhéran. J'ai répété le soutien de la Belgique à toute initiative de l'Union européenne et de ses membres pour contribuer de manière concrète à la désescalade et au renforcement de la sécurité et de la stabilité dans toute la région.

Voorzitster: Els Van Hoof.
Présidente: Els Van Hoof.

Naturellement, au-delà de la réouverture des ambassades respectives, car c'est à cela qu'on assiste à l'heure actuelle, il faudra voir quelle forme concrète prendront les fruits de ce rapprochement. Ces récents développements montrent que l'action diplomatique demeure en tout cas un outil efficace, même dans des situations qui semblent parfois inextricables. J'y vois une exhortation pour l'Union européenne à demeurer engagée auprès de tous les acteurs régionaux. Je renvoie d'ailleurs à cet égard aux conclusions du Conseil sur l'Iran ainsi qu'à celles sur le partenariat stratégique avec le Golfe, qui placent "la promotion de la paix et de la stabilité et de la désescalade des tensions dans l'ensemble

de la région du Golfe ainsi qu'au Proche-Orient au sens large, au rang des priorités essentielles pour l'Union européenne".

Concernant le Yémen, sur le court terme, le rapprochement irano-saoudien pourrait accélérer des pourparlers qui auraient pris plus de temps en l'absence de garanties, notamment les négociations directes entre les Houthis et l'Arabie saoudite, et l'échange de prisonniers qui a déjà commencé. Le rapprochement permettrait surtout d'atténuer la dimension régionale du conflit.

Sur le long terme, il faut bien comprendre que les causes profondes du conflit sont intrinsèques au Yémen. Le rapprochement irano-saoudien réduit la dimension régionale du conflit. En pratique il pourrait y avoir une percée sous la forme d'une trêve prolongée suivie d'une éventuelle reprise des pourparlers intra-yéménites.

Cela étant, pour que les efforts de consolidation de la paix gagnent vraiment du terrain au Yémen, ils doivent évidemment s'attaquer aux causes profondes, nationales, du conflit, tout en bénéficiant d'un soutien régional et international.

Enfin, concernant le Liban, le rapprochement irano-saoudien pourrait avoir un effet positif sur les divisions confessionnelles du pays. Il pourrait conduire à une modération des positions du Hezbollah et des autres blocs confessionnels. En tout état de cause, notre pays appelle les autorités libanaises à mettre en œuvre les réformes nécessaires pour préserver à tout prix la stabilité du pays.

13.03 **Malik Ben Achour** (PS): Madame la ministre, je vous remercie pour cette réponse.

Sur le fond, je partage totalement l'analyse. J'y souscris complètement. Vous avez raison, il ne faut pas tirer de plan sur la comète et il faut rester prudents quant aux conséquences de cet accord qui entraîne deux potentiels perdants, deux puissances qui seraient un peu détournées de leur ligne historique dans la région: Israël qui n'est pas très satisfait de cet accord, lui qui défendait une ligne assez dure voire guerrière à l'égard de l'Iran, et les États-Unis compte tenu du fait que cet accord est parrainé par Pékin qui a l'air de se mettre à disposition de toute une série de parties prenantes à certains conflits partout dans le monde mais aussi, manifestement, au Moyen-Orient et au Proche-Orient. Il faut tenir compte de cette donne-là tout en ayant bien conscience, à mon avis, que cette reconfiguration potentielle donne à l'Europe la possibilité de tracer sa propre ligne et de développer sa propre diplomatie.

Je suis vraiment content de votre réponse. Restons attentifs aux évolutions de cette région et tâchons, comme je le disais tout à l'heure pour un autre dossier, de ne pas subir les événements mais d'en être autant que possible acteurs!

L'incident est clos.
Het incident is gesloten.

14 Question de Malik Ben Achour à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "Le processus d'annexion de la Cisjordanie par l'État israélien" (55035863C)
14 Vraag van Malik Ben Achour aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De gestage annexatie van de Westelijke Jordaanoever door Israël" (55035863C)

14.01 **Malik Ben Achour** (PS): Madame la ministre, je ne vais pas reprendre le développement de ma question, qui contextualise la situation, puisque nous avons déjà eu l'occasion d'échanger en séance plénière jeudi passé à ce sujet. Je vais simplement reprendre mes questions qui sont plus orientées sur l'annexion, à la différence de jeudi.

Madame la ministre, reconnaissez-vous, comme vient de le faire le Luxembourg, l'annexion illégale de la Cisjordanie en cours?

Je passe ma question sur les mesures que vous voudriez prendre au niveau européen, car vous m'avez répondu jeudi de manière très précise.

Enfin, la Belgique entend-elle, via son siège au Conseil des droits de l'homme de l'ONU, demander la mise à jour de la base de données des entreprises impliquées dans l'effort de colonisation?

Où en sommes-nous dans la mise en œuvre d'une véritable politique de différenciation?

14.02 **Hadja Lahbib**, ministre: Monsieur le député, dans son intervention au Conseil des droits de l'homme de l'ONU, le 29 mars, le Luxembourg s'est inquiété d'un ensemble de mesures israéliennes qui "représentent une accélération alarmante de l'annexion *de facto* et *de jure* des territoires occupés". La Belgique partage ces inquiétudes, je suis d'ailleurs régulièrement en contact avec mon homologue luxembourgeois à ce sujet, sur l'occupation israélienne des territoires occupés.

Par ailleurs, la Belgique se tourne vers la Cour internationale de Justice. En effet, une affaire a été portée devant elle par l'intermédiaire de l'Assemblée générale des Nations Unies. Si la Cour devait décider que l'occupation israélienne des territoires palestiniens constitue une annexion, nous envisagerions et préconiserions des contre-mesures avec les pays *like-minded,* comme le prévoit l'accord de gouvernement. Notre pays reste attaché au droit des Palestiniens à l'autodétermination et à la solution des deux États, qui prévoit la création d'un État palestinien. Toutefois, l'occupation israélienne croissante des territoires palestiniens depuis 1967, qui constitue une violation flagrante du droit international, continue de compromettre les perspectives d'une solution à deux États.

C'est d'ailleurs la raison pour laquelle notre pays a activement passé la vitesse supérieure en matière de différenciation des importations entre les produits en provenance d'Israël et ceux en provenance des colonies qui ne sont pas couvertes par l'accord d'association UE-Israël et ne peuvent donc pas bénéficier des tarifs préférentiels.

Au sujet du listing… je crois qu'il manque apparemment une partie de ma réponse. Mais j'ai posé la question au Haut-Commissaire des Nations Unies aux droits de l'homme, M. Volker Türk. C'est en cours. On peut simplement vous dire que la Belgique est active et a demandé que la liste soit mise à jour.

14.03 **Malik Ben Achour** (PS): Madame la ministre, je vous remercie. Depuis votre arrivée, on sent une clarification de la position belge. J'en suis content. L'enjeu à présent sera la distinction entre annexion *de jure* et annexion *de facto,* Israël jouant avec plus de difficultés compte tenu de la situation sur le terrain. Elle joue sur l'ambiguïté.

Tôt ou tard, nous devrons nous positionner sur quelque chose qui semble irréversible. Poursuivons les efforts dans la bonne direction.

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

De **voorzitster**: Vraag nr. 55035868C van de heer Defossé wordt uitgesteld.

15 Samengevoegde vragen van
- Ellen Samyn aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "Discriminatie door de Turkse overheid bij hulpverlening na de aardbevingen" (55035883C)
- Özlem Özen aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De stand van zaken na de aardbevingen in Syrië en Turkije" (55035915C)
15 Questions jointes de
- Ellen Samyn à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "La discrimination par les autorités turques lors des secours après les tremblements de terre" (55035883C)
- Özlem Özen à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "L'état des lieux à la suite des séismes en Syrie et en Turquie" (55035915C)

15.01 **Ellen Samyn** (VB): Mevrouw de voorzitster, ik verwijs opnieuw naar mijn schriftelijk ingediende

vraag.

Recentelijk ondervroeg ik u in verband met mogelijke Turkse overheidsdiscriminatie bij hulpverlening na de aardbevingen in het zuiden van Turkije. In uw antwoord was u stellig dat er geen meldingen waren in de pers noch van de internationale hulpploegen dat flagrante en/of georkestreerde gevallen van discriminatie plaatsvonden tegenover etnische of religieuze minderheden. U had het enkel over "geïsoleerde aantijgingen".

Dit moet ik echter tegenspreken, gegeven verschillende getuigenissen die in de internationale pers verschenen zijn. Zo heeft een rapport van de "Association for Migration Research" het over meerlagige discriminatie ten aanzien van veelal Syrische vluchtelingen. Daarnaast zijn er de getuigenissen van Iraanse vluchtelingen aan internationaal persagentschap Euronews, over discriminatie door de Turkse instanties. Tot slot zijn er ook meldingen van discriminatie tegen de Koerdische gemeenschap door de Turkse overheid, meer bepaald Turkse politiediensten, bij zoek-en-reddingsacties. Hierover berichtten journalisten aan het "Kurdish Peace Institute".

Graag verneem ik van de minister:

Zal u uw mening herzien naar aanleiding van de veelvuldige meldingen die ik hierboven uiteenzette?

Zo ja, zal u deze Turkse overheidsdiscriminatie aankaarten op de relevante bilaterale, multilaterale en Europese fora?

Zo ja, zal u dit aankaarten bij de Turkse ambassadeur?

15.02 Minister **Hadja Lahbib**: Mevrouw Samyn, ik dank u voor uw follow-upvraag over de mogelijke discriminatie bij de hulpverlening aan slachtoffers van de aardbeving in Turkije.

Ik stel vast dat u de vraag in vergelijking met uw initiële vraag verbreed hebt, door niet alleen te verwijzen naar discriminatie van Turkse burgers behorend tot diverse religieuze, etnische of andere minderheden, maar ook naar vluchtelingen verblijvend op Turks grondgebied. U vermeldt hierbij specifiek Syrische en Iraanse vluchtelingen.

Mijn diensten hebben hierover geen informatie opgevangen, noch berichten in de internationale pers gezien. De internationale pers is nochtans aanwezig in het land en heeft veel reportages en berichten gewijd aan de situatie in de rampgebieden. Ik voeg er wel aan toe dat ik gevallen van individuele discriminatie zeker niet kan uitsluiten. We spreken immers over een rampgebied van 12 miljoen inwoners.

Het geval van de Iraanse vluchtelingen heeft waarschijnlijk te maken met hun statuut in Turkije. Het zijn personen met irregulier verblijf die geen beroep kunnen doen op diensten van de overheid.

Wat Syrische vluchtelingen betreft, die wel een legaal statuut hebben in het land, meldde de vertegenwoordiging van de Hoge Commissaris voor de Vluchtelingen van de Verenigde Naties in Ankara tijdens contacten met onze ambassade in Ankara dat ze kennis had van individuele voorvallen van discriminatie tegen Syrische vluchtelingen. De VN-missie meent evenwel dat er geen bewijs is van een structureel door de autoriteiten georganiseerde discriminatie van Syrische vluchtelingen.

15.03 **Ellen Samyn** (VB): Mevrouw de minister, ik schrik toch een beetje van uw antwoord, want ik heb wel degelijk getuigenissen ontvangen. Als u wilt, zal ik ze u bezorgen. Er is wel degelijk sprake van flagrante schendingen inzake de hulpverlening. Het Koerdisch Instituut – ik weet niet of u dat kent – heeft ook veel klachten ontvangen met betrekking tot de opvang van en hulpverlening aan minderheden, zoals Syrische vluchtelingen, Koerden en Alevieten, door de Turkse overheid. Als u dat wenst, zal ik die getuigenissen aan uw diensten bezorgen. Er verschenen trouwens ook zaken in de internationale pers.

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

De **voorzitster**: Vraag nr. 55035978C van mevrouw Pas wordt uitgesteld.

16 Vraag van Ellen Samyn aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "Catalonië" (55036047C)
16 Question de Ellen Samyn à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "La Catalogne" (55036047C)

16.01 Ellen Samyn (VB): *Afgelopen week wees de Spaanse federale overheid een voorstel van de Catalaanse regioregering af om een nieuw onafhankelijkheidsreferendum te organiseren.*

In oktober 2017 koos een duidelijke meerderheid van de Catalanen voor onafhankelijkheid, ondanks staatsterreur, economische chantage en zelfs politiek gevangenschap. Met een opkomst van meer dan 80 procent kon de stembusgang bovendien niet weggezet worden als niet-representatief. Maar het Spaanse regime toonde meteen niet hoog op te lopen met de democratie. Verschillende separatistische politici kwamen in de gevangenis terecht. De toenmalige Catalaanse president Carles Puigdemont vluchtte na het afzetten van zijn regering naar het buitenland en bevindt zich nu al jaren in België.

De kwestie van de onafhankelijkheid van Catalonië blijft erg gevoelig. Catalonië is een van de rijkste en dichtstbevolkte regio's van Spanje. De regio levert financieel meer bij aan de Spaanse staat dan dat zij ervoor terugkrijgt. De Catalaanse president Pere Aragonès kondigde midden april aan volgend jaar met een voorstel tot verregaand zelfbestuur voor Catalonië, middels een onafhankelijkheids-referendum, te zullen komen. Maar de Spaanse overheid heeft het voorstel voor een nieuw referendum afgewezen.

1. Wat is de houding van de federale regering inzake het voorstel van de Catalaanse regioregering om een onafhankelijkheidsreferendum te organiseren?

2. Wat is de houding van de federale regering inzake de beslissing van de Spaanse overheid om het voorstel voor een nieuw referendum af te wijzen?

3. Heeft u zicht op het aantal Catalaanse gewetens- en politieke gevangenen? Wat zijn hun detentieomstandigheden?

16.02 Minister **Hadja Lahbib**: Mevrouw Samyn, Spanje is een soevereine en democratische staat die opereert op basis van grondwettelijke regels die ook het gebruik van het referendum regelen. De vraag of er al dan niet een referendum moet worden georganiseerd, is een interne kwestie van Spanje. De federale regering heeft daarom geen specifieke houding ter zake.

Wat betreft uw vraag over gedetineerden, Spanje is een rechtsstaat. Er zijn geen politieke gevangenen of gevangenen omwille van een andere mening.

16.03 Ellen Samyn (VB): Mevrouw de minister, ik deel uw mening met betrekking tot Catalonië in de verste verte niet, zeker niet het laatste wat u hebt gezegd. Ik weet niet of u zich herinnert wat er na het referendum is gebeurd: de massale opsluiting van de Catalaanse opposanten, van echte politici. Ik verwijs in dezen ook naar de Baskische gewetensgevangenen in Spanje.

Ik had uw eerste antwoord wel enigszins verwacht. Ik ken de houding van België ten aanzien van een volk dat zijn onafhankelijkheid wil. Catalonië blijft een heel gevoelig onderwerp, helaas. Ik vind dat ieder volk recht heeft op onafhankelijkheid.

Ik vind het waanzin dat de Spaanse overheid niet instemt met een referendum, maar het verbaast mij niet. Ook de Europese Unie stemt er niet mee in en België is er geen voorstander van.

U zegt altijd dat dit de bevoegdheid van het land zelf is, maar voor andere landen, bijvoorbeeld Hongarije en Polen, wordt er wel gesproken over schendingen, terwijl men dat niet doet als het over Spanje gaat. Dat vind ik hypocriet en oprecht spijtig.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

De **voorzitster**: De vragen nr. 55036105C en nr. 55036107C van de heer Samuel Cogolati worden omgezet in schriftelijke vragen.

17 Questions jointes de
- Michel De Maegd à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "Les déclarations de Paul Kagame au sujet des frontières congolaises" (55036119C)
- Els Van Hoof à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "Les déclarations récentes de Paul Kagame concernant l'Est du Congo" (55036273C)
17 Samengevoegde vragen van
- Michel De Maegd aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De uitspraken van Paul Kagame over de Congolese grenzen" (55036119C)
- Els Van Hoof aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De recente uitspraken van Paul Kagame over Oost-Congo" (55036273C)

17.01 Michel De Maegd (MR): Madame la ministre, le 15 avril dernier, le président rwandais Paul Kagame s'est exprimé sur la crise sécuritaire dans l'est de la République démocratique du Congo. Il a justifié les violences par l'établissement des frontières à l'époque coloniale, estimant que le Congo actuel avait reçu "une partie du Rwanda" - ce qui aurait, selon lui, divisé les peuples. Il a également dédouané le M23 de ses responsabilités, estimant que celui-ci "n'était pas le problème de la sous-région".

Cette déclaration a tout de suite suscité l'indignation en République démocratique du Congo, dont le gouvernement a dénoncé une "nouvelle provocation et une transgression de l'Histoire". Des voix s'élèvent pour résister au "rêve expansionniste" de Paul Kagame.

Madame la ministre, de telles déclarations ne peuvent en effet être vues par les Congolais que comme une provocation de la part du chef d'État rwandais. Mes questions sont les suivantes. Tout d'abord, comment réagissez-vous à cette déclaration? Quelle analyse politique en retirez-vous? Quelles en seront, selon vous, les conséquences diplomatiques? Enfin, avez-vous eu, ou prévoyez-vous d'avoir un contact avec les ambassadeurs rwandais et congolais afin de discuter de cette déclaration? Dans l'affirmative, qu'en est-il ressorti?

17.02 Els Van Hoof (cd&v): Ik verwijs naar de schriftelijke voorbereiding van mijn vraag.

Mevrouw de minister, het is al langer geweten dat de Rwandese president Kagame een bijzonder sinistere rol speelt in het conflict in het oosten van de Democratische Republiek Congo. Zijn actieve steun aan de rebellen van M23 doet de spanningen tussen de DRC en Rwanda dan ook sterk toenemen. Tijdens een bezoek aan Benin op 15 april 2023 gooide hij echter nog meer olie op het vuur door te verklaren dat door grenzen uit de koloniale tijd grote delen van Rwanda door buurlanden Congo en Oeganda zijn opgeslokt. Zijn uitspraak viel uiteraard bijzonder slecht bij de Congoleze regering, dat van een 'nieuwe provocatie' spreekt en erop wijst dat Kagame de gewoonte heeft de geschiedenis te verdraaien. Dergelijke uitspraken brengen ons alvast geen stap dichter bij een duurzame oplossing van het conflict.

Ik heb voor u dan ook de volgende vragen:

Veroordeelt u deze uitspraken van de Rwandese president Kagame? Wat is het standpunt van de regering hierover?

Heeft u contact gehad met de Rwandese en Congolese overheden over deze uitspraken? Zo ja, welke reactie kreeg u hierbij? Zo neen, wanneer zal u dit doen?

Heeft u ook nog diplomatieke contacten gehad met Rwanda en de DRC over het conflict in Oost-

Congo? Wanneer vonden deze plaats en wat werd hierbij precies besproken?

17.03 **Hadja Lahbib**, ministre: Madame Van Hoof, monsieur De Maegd, je vous remercie pour vos questions. La Belgique est très préoccupée par les violences qui sévissent à l'est de la RDC et par la persistance de graves tensions entre Kinshasa et Kigali.

Les services du SPF Affaires étrangères et nos ambassades dans la région et au-delà suivent la question au quotidien. J'y accorde moi-même beaucoup d'attention, comme le montre ma visite en Angola et en RDC en février dernier.

J'ai également eu divers contacts téléphoniques avec mon homologue rwandais depuis le début de l'année. Cette région a également été évoquée avec le président du Kenya, M. Ruto, lors de sa visite à Bruxelles le 29 mars dernier.

Dans nos contacts, mes services et moi-même appelons toutes les parties à faire preuve de retenue et à mettre en œuvre les engagements pris dans le cadre du processus de Nairobi et du processus de Luanda.

Les combats ont diminué ces derniers jours et le M23 semble se retirer de certaines localités qu'il occupait, alors que la force de la Communauté d'Afrique de l'Est se déploie.

Les autorités congolaises travaillent par ailleurs, pour l'instant, à l'équipement et à la sécurisation de sites pour le cantonnement des éléments du M23, mais ces avancées sont fragiles, et des déclarations comme celles du président Kagame, que vous citez, ne vont pas dans le sens de la désescalade.

La priorité doit aller au dialogue et à la mise en œuvre de la feuille de route adoptée lors du mini-sommet de Luanda du 23 novembre 2022. Toute action qui en menacerait la réalisation est à éviter.

België blijft sterk gehecht aan de eerbiediging van de soevereiniteit en de territoriale integriteit van elke staat, zoals bepaald in de oprichtingsakte van de Afrikaanse Unie. Wij staan open voor de raadpleging van onze koloniale archieven en kaarten uit die tijd, als dat de spanningen kan helpen verminderen.

17.04 **Michel De Maegd** (MR): Madame la ministre, je suis heureux que la Belgique soit préoccupée par cette situation et soit disponible dans ses archives pour permettre de faire la clarté sur cette question qui est pourtant éminemment claire. Il faut le dire: l'est du Congo n'est pas à vendre. À personne! Nous devons le clamer haut et fort et le répéter aux pays frontaliers qui, sans vergogne, mettent l'est du Congo à feu et à sang pour en piller les ressources. Remettre en cause les frontières héritées de la période coloniale, que ce soit la Conférence de Berlin, la Conférence de 1910 ou encore le texte fondateur de l'Union africaine, c'est indigne! Transgresser l'Histoire, c'est indigne! Affirmer que la rébellion du M23 n'est pas la source du problème, c'est indigne quand on sait le sang qu'a fait couler le M23 dans cette région. Ce genre de provocation est, en effet, de nature ajouter des problèmes aux problèmes.

Or, il y a urgence. Tous les pays concernés, tous les pays frontaliers y compris le Rwanda, devraient œuvrer pour un retour à la paix et non pas mettre de l'huile sur le feu. Il y a eu assez de provocations, assez de pillages, assez de morts innocents, assez de familles brisées. N'oublions jamais, chers collègues, que la paix, elle, n'a pas de frontières et cela doit rester notre objectif commun. Je vous remercie, madame la ministre.

17.05 **Els Van Hoof** (cd&v): Mevrouw de minister, er zijn twee belangrijke zaken.

Ten eerste, de-escalatie: het is positief nieuws dat M 23 zich zou terugtrekken. Laten we het hopen. Het is de enige manier om ervoor te zorgen dat er weer vrede komt en dat de Oost-Afrikaanse troepen de zaak in handen krijgen. Wij horen immers niet veel, ook niet van MONUSCO.

Ten tweede moeten wij duidelijke taal spreken. Dat is ook de enige taal die Kagame begrijpt. Hij heeft wat expansionistische neigingen. Wie naar Afrika reist, stelt met eigen ogen vast hoe alom hij en zijn Rwandese troepen aanwezig zijn. Dat is ook zijn manier om ons in de tang te houden. Denk maar aan het verhaal van Mozambique destijds. Wij moeten waakzaam zijn. Zijn uitspraken geven mij gelijk: hij stelt zich geenszins terughoudend op.

Ik hoop dat u de duidelijke taal die u vandaag spreekt, ook zult herhalen bij uw homoloog en bij de ambassadeur hier.

L'incident est clos.
Het incident is gesloten.

18 Question de Malik Ben Achour à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "La situation en Somalie" (55036126C)
18 Vraag van Malik Ben Achour aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De situatie in Somalië" (55036126C)

18.01 Malik Ben Achour (PS): Madame la présidente, madame la ministre, le 12 avril 2023, le secrétaire général des Nations unies s'est rendu en Somalie pour une visite de solidarité. Il y a salué les efforts du président Sheikh Mohamoud pour faire avancer la paix et rétablir la sécurité dans le pays, notamment en collaborant avec les États fédérés pour faire face aux menaces des divers groupes terroristes et djihadistes présents sur le territoire. M. Guterres a d'ailleurs réaffirmé le soutien des Nations unies, via la Mission de transition de l'Union africaine en Somalie, aux forces de sécurité somaliennes pour lutter contre le groupe terroriste al-Shabaab.

M. Guterres a également rappelé l'importance de la représentation des femmes en Somalie. Il a appelé à la pleine mise en œuvre d'un quota de 30 % de femmes élues, objectif initialement prévu lors des dernières élections de 2022 qui n'a malheureusement pas été atteint. Le respect de ce quota est, selon moi, une étape obligatoire vers une pleine représentation de la société civile somalienne.

Enfin, cette visite intervient alors que la situation en Somalie est particulièrement critique. Le changement climatique conduit à de nombreuses sécheresses provoquant des famines récurrentes. D'ici au mois de juin, ce ne seront pas moins de 6,5 millions de Somaliens, soit plus de la moitié de la population, qui seront confrontés à de graves problèmes d'accès à la nourriture, entraînant famine ou malnutrition.

Madame la ministre, comment vous positionnez-vous par rapport aux déclarations de M. Guterres lors de sa visite? Dans le cadre européen et onusien, de quelle manière la Belgique compte-t-elle apporter son soutien afin de venir en aide au peuple somalien menacé par la famine, d'une part, et par la menace terroriste et/ou de guerre civile toujours latente là-bas, d'autre part?

18.02 Hadja Lahbib, ministre: Monsieur Ben Achour, notre pays appuie clairement les déclarations du secrétaire général des Nations unies. La Belgique est d'ailleurs intervenue selon des lignes très similaires lors des débats au sein du Conseil de l'Union européenne.

La Somalie connaît une tendance positive dans la lutte contre le terrorisme d'al-Shabaab. La communauté internationale et l'Union européenne soutiennent ces efforts et c'est notamment le cas à travers le dialogue politique entre l'Union européenne et la Somalie, auquel la Belgique participe. La dernière session s'est déroulée récemment, début mars. Le partenariat entre l'Union européenne et la Somalie consiste à soutenir la démocratisation, la sécurité et la stabilisation, ainsi que le développement socio-économique. Dans ce dernier pilier, l'initiative "Team Europe" prévoit des projets pour améliorer la résilience et la sécurité alimentaire.

En tant que partenaire, notre pays soutient les différentes missions de paix et de stabilité qui sont déployées en Somalie, qu'elles soient onusiennes, européennes ou africaines. Ces missions jouent un rôle très important dans la stabilisation du pays et de son espace côtier et dans le renforcement des forces de sécurité nationale ainsi que dans l'appui au respect des droits humains.

À ce sujet, les droits des femmes et leur représentation dans le processus de transition en Somalie sont en fait un point d'attention particulier pour notre diplomatie. Je citerai juste l'exemple de l'ONG somalienne Elman Peace, qui a été désignée lauréate du prix de la Fondation Roi Baudouin l'année dernière. Les dirigeantes de cette ONG – une mère somalienne et sa fille – ont bénéficié de l'appui de la Belgique dans leurs démarches de plaidoyer effectuées à New York. Ainsi, en marge d'une session

du Conseil de sécurité des Nations unies consacré à la Somalie, ces femmes de la société civile ont pu partager toutes leurs recommandations, leur expertise, leur avis, leur opinion avec des acteurs de tout premier plan.

Concernant l'aide humanitaire, la Belgique contribue à l'effort international en Somalie, notamment à travers l'Unicef. Nos financements visent aussi la prévention et l'adaptation face au changement climatique, entre autres pour l'agriculture et l'élevage.

18.03 **Malik Ben Achour** (PS): Madame la ministre, merci pour cette réponse complète et circonstanciée. La situation sécuritaire est évidemment grave, mais le risque de famine l'est aussi.

Sans vouloir tirer cette réunion trop en longueur, je voudrais lire le témoignage d'un réfugié somalien au Kenya qui m'a marqué. Vous savez que plus de 100 000 réfugiés sont arrivés en quelques semaines dans des régions frontalières, lesquelles sont touchées par une sécheresse très grave. Je le cite: "Lors des sécheresses précédentes, nous nous installions dans des villes voisines et nous revenions au moment du retour des pluies. Mais celle-ci est la pire que nous ayons connue. Nous avons marché pendant huit jours pour arriver ici. Je n'avais rien à donner à manger à mes enfants. Ils pleuraient, pleuraient et pleuraient encore. À un moment donné, j'ai pensé mettre fin à mes jours, plutôt que de les voir mourir de faim devant moi." Cela dit tout de la gravité de la situation, qui ne va évidemment pas s'améliorer.

Bravo à la Belgique, et poursuivons nos efforts!

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

19 Vraag van Reccino Van Lommel aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "De handelsakkoorden" (55036155C)
19 Question de Reccino Van Lommel à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "Les accords commerciaux" (55036155C)

19.01 **Reccino Van Lommel** (VB): Mevrouw de minister, België is een kleine, open economie en we krijgen regelmatig te maken met handelsakkoorden die voor een groot stuk bepalen hoe onze economie het doet.

Wanneer handelsakkoorden echter uitblijven of niet definitief worden goedgekeurd, kunnen onze bedrijven kansen missen en zelfs juridische zekerheid mislopen. Op dit moment blijken een achttal belangrijke internationale handelsakkoorden letterlijk stof te vergaren op de bureaus van de verschillende parlementen. Ze hadden al heel lang geratificeerd moeten zijn en wachten op een goedkeuring.

Een handelsverdrag kan pas volledig van kracht zijn als alle parlementen van elke Europese lidstaat die daarbij betrokken is dat ratificeren. We slaan dus een mal figuur en ik wil graag van u weten over welke handelsakkoorden het gaat. Voor welke handelsakkoorden moet België nog een aantal goedkeuringen verlenen? In een aantal gevallen gaat het ook over de deelstaten, maar over welke akkoorden gaat het precies? Waarom laten die ratificaties op zich wachten? Binnenkort zal België ook het Europese voorzitterschap waarnemen. Staan er nieuwe initiatieven voor handelsakkoorden op stapel?

19.02 Minister **Hadja Lahbib**: Mijnheer Van Lommel, de hiernavolgende handelsakkoorden van de Europese Unie werden nog niet geratificeerd, aangezien ze nog niet werden goedgekeurd door alle bevoegde parlementen: het federale Parlement, de drie gemeenschapsparlementen en de drie gewestparlementen.

De handelsovereenkomst met Colombia, Peru en Ecuador werd nog niet geratificeerd door de Franse Gemeenschap en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De brede economische en handelsovereenkomst met Canada werd nog niet geratificeerd door de

Franse en de Duitstalige Gemeenschap, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De investeringsbeschermingsovereenkomsten met Singapore en Vietnam werden nog niet geratificeerd door het federaal Parlement en de Franse en de Duitstalige Gemeenschap, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De economische partnerschapsovereenkomst met de ontwikkelingsgemeenschap van zuidelijk Afrika werd nog niet goedgekeurd door de Franse Gemeenschap en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De tijdelijke economische partnerschapsovereenkomst met Ghana werd nog niet geratificeerd door het federaal Parlement, de Franse Gemeenschap, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De tijdelijke economische partnerschapsovereenkomsten met Ivoorkust en Kameroen werden nog niet goedgekeurd door het federale Parlement, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De redenen voor de vertraging bij die ratificaties lopen uiteen. Zo kan de ratificatie van het CETA vorderen zodra het Investment Court System volledig operationeel is. Deze operationalisering zou een vergelijkbaar positief effect moeten hebben op de ratificatie van het investeringsbeschermingsakkoord met Singapore en Vietnam.

Wat het associatieakkoord met de Centraal-Afrikaanse landen en het handelspact betreft, zijn er besprekingen met de betrokken gefedereerde entiteiten aan de gang. De effectieve implementatie van de bepalingen inzake duurzame ontwikkeling, alsook het ambitieniveau ervan, staan centraal in de bezorgdheden van de betrokken entiteiten. Dezelfde bepalingen zijn het voorwerp van een soortgelijke bezorgdheid wat de drie bovengenoemde partnerschapsovereenkomsten betreft.

Ik wijs er echter op dat de bepalingen van de vrijhandelsakkoorden die onder de exclusieve bevoegdheid van de Europese Unie vallen, reeds in werking treden, ook al zijn ze nog niet door de lidstaten geratificeerd. Onze bedrijven kunnen dus gebruikmaken van de vrijhandelsbepalingen van het CETA-akkoord, ook al wordt dat akkoord slechts voorlopig toegepast.

Ik erken dat dit gebrek aan ratificatie ons in een ongemakkelijke situatie brengt, zowel in de Europese Unie als tegenover onze handelspartners. Het heeft ook een negatieve impact op de geloofwaardigheid van België in het Europese handelsbeleid.

Tot slot wil ik u eraan herinneren dat handel op basis van artikel 207 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie onder de exclusieve bevoegdheid van de Europese Unie valt. De roterende voorzitterschappen hebben derhalve een beperkte invloed op nieuwe initiatieven voor handelsakkoorden. Dit gezegd zijnde, willen wij tijdens ons voorzitterschap optreden als een *honest broker*. Wij willen een ambitieus handelsbeleid steunen dat duurzaam en assertief is. Dat betekent dat wij de eventuele lancering van nieuwe onderhandelingen en de afsluiting van lopende onderhandelingen zullen steunen.

19.03 **Reccino Van Lommel** (VB): Mevrouw de minister, u hebt een overzicht van de handelsakkoorden gegeven. Voor drie handelsakkoorden moet de federale regering of het federaal Parlement nog een aantal zaken doen. Voor de overige akkoorden is de problematiek in het zuiden van het land gesitueerd, omdat daar nog een aantal zaken moeten worden bespoedigd.

Ik hoop dat u voor de federale zaken zo snel mogelijk het nodige werk doet. De redenen lopen uiteen, zegt u. Er kunnen wel 150 redenen zijn waarom dit niet in orde komt, maar in de andere landen in Europa werkt dat blijkbaar allemaal wel. We slaan op dit moment wel een mal figuur. Iedereen kijkt op dit moment onze richting uit.

Ik wil daarmee niet zeggen dat alle handelsakkoorden even nuttig zijn. We hebben ons bij een aantal handelsakkoorden in het verleden ook kritisch opgesteld, maar wat moet gebeuren, moet gebeuren.

U zegt zelf dat het ons in een ongemakkelijke situatie plaatst en dat het onze geloofwaardigheid aantast.

Ik denk dat dit het minste is wat men ervan kan zeggen. Ik had graag van u gehoord hoe snel alles in orde zal komen en wat de redenen voor de vertraging zijn. U bent daar niet echt diep op ingegaan. Ik kan niet zeggen dat uw antwoord mij sterk bekoort.

Het feit dat dit dossier ergens stof ligt te vergaren, is wat mij betreft een teken van slecht bestuur. Het lijkt mij het minste dat jullie daar de nodige initiatieven in zouden nemen. Ik kan dus alleen maar hopen dat de achterstand zo snel mogelijk wordt weggewerkt en dat jullie bij nieuwe akkoorden in de toekomst kort op de bal spelen en zo snel mogelijk alles in orde brengen.

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

20 Samengevoegde vragen van
- Anneleen Van Bossuyt aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De situatie in Soedan" (55036165C)
- Vicky Reynaert aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De evacuatie van landgenoten uit Soedan" (55036217C)
- Els Van Hoof aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "Soedan" (55036293C)
20 Questions jointes de
- Anneleen Van Bossuyt à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "La situation au Soudan" (55036165C)
- Vicky Reynaert à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "L'évacuation de compatriotes présents au Soudan" (55036217C)
- Els Van Hoof à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "Le Soudan" (55036293C)

20.01 **Anneleen Van Bossuyt** (N-VA): Mevrouw de minister, ik zal mijn vraag kort toelichten, want mijn schriftelijk ingediende vraag is ondertussen al achterhaald.

Op zijn zachtst uitgedrukt, is de situatie in Soedan precair. Gelukkig is er momenteel een staakt-het-vuren van drie dagen, hoewel we al signalen krijgen dat niet iedereen dat naleeft. We vernemen echter ook dat, omdat er nu minder hevig wordt gevochten, een vluchtelingenstroom op gang is gekomen. Dat zou ook voor de ruimere regio voor problemen kunnen zorgen.

Een groot aantal Belgen is in Soedan aanwezig. Onder hen is al één persoon slachtoffer geworden van de situatie in het land. We herinneren ons nog allemaal de chaos die ontstaan is bij de evacuatie van Belgen uit Afghanistan, de operatie Red Kite. Die is niet zonder slag of stoot verlopen, terwijl landgenoten van onze buurlanden wel werden geëvacueerd.

Hebt u een zicht op het aantal Belgen dat zich momenteel nog in Soedan bevindt? Hebben zij van Buitenlandse Zaken de raad gekregen om het land te verlaten?

Is België ondertussen al meer voorbereid op een eventuele evacuatie? Zal België die zelf uitvoeren of zal het daarvoor rekenen op onze buurlanden?

Er zouden al 17 Belgen zijn geëvacueerd. Is dat aantal ondertussen bijgesteld? Hoeveel Belgen hebben aangegeven het land te willen verlaten? Wanneer zal die evacuatie plaatsvinden?

Maandag vond een Europees overleg plaats over de situatie in Soedan. Kunt u daarover meer toelichting geven?

20.02 **Vicky Reynaert** (Vooruit): Mevrouw de minister, ik heb een aantal soortgelijke vragen als mevrouw Van Bossuyt.

Ons land is begonnen met de evacuatie van onze landgenoten en rechthebbenden uit Soedan, samen met Nederland en Frankrijk.

Hoeveel Belgen zijn of waren er precies aanwezig in het land? Donderdag meldde u in de plenaire vergadering dat het zou gaan om 36 mensen. In de media was er sprake van 42 mensen. Om hoeveel personen gaat het nu precies? Hoeveel van hen hebben een dubbele nationaliteit?

Hebt u al alle Belgen in het land kunnen bereiken? Donderdag zei u dat u met 30 van de 36 mensen contact hebt. Hebt u de anderen al kunnen bereiken of niet?

Willen alle Belgen het land verlaten? Zo neen, hoeveel wensen er ter plaatse te blijven?

Mogen de Belgen met een dubbele nationaliteit het land verlaten van de Soedanese autoriteiten? Daar was precies wat onduidelijkheid over.

Hoeveel van de Belgen zijn vandaag al geëvacueerd? Hoe is dat precies verlopen?

Kunt u kort verslag uitbrengen van de Raad Buitenlandse Zaken van gisteren, waarop dit ook besproken werd?

20.03 **Els Van Hoof** (cd&v): Ik verwijs naar de schriftelijke versie van mijn vraag.

Geachte minister, sinds 15 april is de veiligheidssituatie in Soedan zwaar geëscaleerd. Er zijn gevechten uitgebroken in de hoofdstad Khartoem tussen het regeringsleger en de paramilitaire groep RSF. Bij de gevechten zijn al verschillende honderden doden gevallen en tienduizenden zijn op de vlucht geslagen.

Vorige week donderdag (20 april) verklaarde u tijdens de plenaire zitting van de Kamer dat u en uw diensten de veiligheidssituatie in het land nauwgezet in het oog houden, dat het reisadvies naar Soedan meteen werd aangepast en dat reizen naar Soedan nu wordt afgeraden. U verklaarde ook op de hoogte te zijn van de aanwezigheid van 24 Belgen en 12 rechthebbenden, in totaal 36 personen, voornamelijk mensen met de dubbele nationaliteit en NGO medewerkers. 30 personen werden al met zekerheid gelokaliseerd door onze diensten in Khartoem, die er alles aan deden om de overige 6 personen te lokaliseren.

Ondertussen berichtten de media dat verschillende Europese landen de afgelopen dagen hun burgers evacueerden uit Soedan: Frankrijk, Duitsland, Italië, Spanje, Nederland, enz. We lazen dat België samenwerkt met Frankrijk en mogelijks ook Nederland om Belgische burgers te evacueren uit de regio. Zo werden er al zeker 8 Belgen geëvacueerd.

Ik heb dan ook de volgende vragen voor u:

1. Hoeveel Belgen zijn er ondertussen al geëvacueerd? Hoeveel Belgen moeten er in de nabije toekomst nog geëvacueerd worden?

2. Waar worden de Belgen naartoe gebracht die met Franse of Nederlandse vliegtuigen geëvacueerd worden?

3. Hebben uw diensten intussen kennis genomen van de aanwezigheid van andere personen met de Belgische nationaliteit, bovenop de 36 personen waarvan u vorige week donderdag reeds op de hoogte was?

4. Hoeveel Belgische diplomatieke medewerkers zijn momenteel aanwezig in Soedan?

20.04 Minister **Hadja Lahbib**: Collega's, de ambassade bevoegd voor Soedan in Caïro staat sinds het uitbreken van de gevechten dagelijks in contact met onze landgenoten en hun families ter plaatse. Door veelvuldige *outreach* is men er in zeer moeilijke omstandigheden en langs verscheidene kanalen in geslaagd om onze landgenoten bij te staan. Zij stellen nog steeds alles in het werk om, ondanks de zeer onstabiele communicatielijnen met Soedan, de Belgen te blijven contacteren om oplossingen te zoeken voor wie nog wil vertrekken.

In Soedan werden in samenwerking met Frankrijk, Nederland, Spanje, Italië, Zweden en Duitsland

verschillende operaties uitgevoerd om Europese onderdanen, waaronder Belgen en rechthebbenden, zo snel mogelijk te evacueren. Zowel mijn diensten in Brussel als onze ambassade in Caïro, maar ook in Addis Abeba, Amman, Madrid, Parijs, Den Haag en Berlijn, werden gemobiliseerd om hen te helpen.

We hebben inmiddels negentien landgenoten naar veiliger oorden kunnen helpen. Ongeveer twintig Belgen en rechthebbenden zijn nog steeds ter plaatse. De meesten van hen hebben niet aangegeven te willen vertrekken. Sommigen zijn nog onderweg. De cijfers blijven trouwens schommelen, wat volstrekt normaal is: mensen melden zich later of wijzigen hun plannen.

Soedanezen met dubbele nationaliteit zijn na veel onderhandelingen op diplomatiek niveau tussen de toen nog aanwezige ambassades en de luchthavencommandant kunnen vertrekken vanop de luchtmachtbasis Wadi Seidna, even ten noorden van Khartoem. Volgens de informatie van onze ambassade in Caïro is het aan de landsgrenzen een stuk problematischer voor de Soedanezen met dubbele nationaliteit. Men rapporteert veel ad-hocbehandelingen van mensen met dubbele nationaliteit aan de landsgrenzen. Onze post volgt dit samen met de ereconsul in Khartoem van zeer nabij op, zodat men gepast kan tussenkomen indien nodig.

Wij blijven naar een oplossing zoeken voor de andere Belgen en de rechthebbenden die nog willen vertrekken. België heeft geen ambassade in Soedan. Het land valt onder de jurisdictie van Caïro.

Tot slot wil ik bevestigen dat de situatie in Soedan vandaag in de Raad Buitenlandse Zaken een punt van grote zorg was. Wij zijn het er allemaal over eens dat de aanhoudende gevechten niet alleen het land, maar de hele regio dreigen te destabiliseren. Een grote humanitaire crisis kan nog worden voorkomen. Daarom is het van essentieel belang dat het beloofde staakt-het-vuren door alle partijen wordt nageleefd. Wij hebben Josep Borrell aangemoedigd om de contacten met de betrokken actoren te intensifiëren met het oog op deze doelstelling.

20.05 **Anneleen Van Bossuyt** (N-VA): Mevrouw de minister, dank u voor het antwoord. Ik meen dat wij er inderdaad alles aan moeten doen om onze landgenoten die willen terugkeren op een veilige manier te evacueren. Ik heb begrepen dat daarvoor een samenwerking is opgezet met verschillende Europese landen, niet alleen met onze buurlanden, maar bijvoorbeeld ook met Zweden. Intussen zijn negentien landgenoten geëvacueerd en zijn er nog twintig ter plaatse. Die willen echter niet vertrekken, hebben zij zelf aangegeven.

Ik wil graag het diplomatieke personeel bedanken. U hebt het zelf aangegeven, dat personeel vormt het rechtstreekse contact voor onze landgenoten ter plaatse, ook al hebben wij daar geen ambassade. Onze ambassade in Caïro doet zeker heel veel inspanningen, in absoluut niet de meest vanzelfsprekende omstandigheden, kan ik mij voorstellen.

Tot slot, wat de Raad van ministers betreft die onder andere daarover heeft plaatsgevonden, denk ik dat wij zeker moeten bekijken op welke manier er een diplomatieke oplossing kan komen voor het conflict. Ik heb begrepen dat onder andere ook de Verenigde Staten mee rond de tafel zitten om een oplossing te vinden voor het conflict. Ik had het al aangegeven in mijn vraag en u zegt ook zelf, dat als dat conflict escaleert, dat ook een invloed heeft op de hele regio. Dat verdient zeker opvolging van nabij.

20.06 **Vicky Reynaert** (Vooruit): Mevrouw de minister, bedankt voor uw antwoord en voor de geleverde inspanningen.

20.07 **Els Van Hoof** (cd&v): Mevrouw de minister, bedankt voor uw antwoord. Ik denk dat onze diensten ondertussen al ervaring hebben in het evacueren van landgenoten en het contact opnemen met de betrokken ambassades, ook al is elk geval anders. Ik zie dat het voor de mensen met dubbele nationaliteit het minst evident verloopt, maar ik heb alle vertrouwen in de goede werking van onze diensten en de contacten met de lidstaten in dat verband.

Wel zorgwekkend is de destabilisering van de regio en de humanitaire crisis.

Voor mij is ook de betrokkenheid van de Wagnergroep verontrustend. Wij zien dat die groep van

crisissen gebruikmaakt om op kousenvoeten binnen te komen en op die manier controle te houden. Die groep heeft geen enkel belang bij de-escalatie. Ik hoop dat de Europese Unie en de Verenigde Staten doorhebben dat wij de zaak mee onder controle moeten houden, vooraleer de Wagnergroep of de Russen ter plaatse komen om de zaken, regio's of stukken van het land onder controle te houden.

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

21 Vraag van Anneleen Van Bossuyt aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De invloed van de Spaanse interne spanningen op het Belgische EU-voorzitterschap" (55036166C)
21 Question de Anneleen Van Bossuyt à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "L'incidence des tensions internes en Espagne sur la présidence belge de l'Union européenne" (55036166C)

21.01 Anneleen Van Bossuyt (N-VA): Mevrouw de voorzitster, ik zal voor de vraag verwijzen naar mijn schriftelijk ingediende vraag.

Vanaf januari 2024 neemt België het EU-voorzitterschap waar. Voorafgaand aan het Belgische voorzitterschap, is Spanje voorzitter. Het is dan ook belangrijk om een nauwe en positieve samenwerking met Spanje aan te gaan in functie van de lopende dossiers en trilogen die België van hen zal overnemen.

Recent verschenen er echter nieuwsberichten over gekibbel tussen de Spaanse meerderheid en oppositie. Zo boycotten Europarlementariërs van de centrumrechtse oppositiepartij partido popular een bijeenkomst over het presidentschap met de Spaanse minister van Buitenlandse Zaken José Manuel Albares nadat ze de door de socialisten geleide coalitieregering ervan hadden beschuldigd niet te communiceren. De oppositie zou volgens hen meer informatie krijgen van het huidige Zweedse presidentschap over de planning dan van Madrid.

Vandaar volgende vragen:

Heeft u reeds kennis genomen van deze berichten? Wat is uw standpunt ter zake? Heeft u uw bezorgdheden al geuit ten aanzien van uw Spaanse collega?

Welke invloed kunnen deze interne conflicten en gebrek aan communicatie volgens u hebben op ons voorzitterschap, dat aansluit op het Spaanse voorzitterschap, en op de lopende dossiers?

Wat zijn, ingeval van een gewijzigde Spaanse coalitie ten gevolge van verkiezingen, volgens u de gevolgen op het Spaanse en Belgische voorzitterschap en op de informatiedoorstroming van Spanje naar België?

21.02 Minister **Hadja Lahbib**: Mevrouw de voorzitster, mevrouw Van Bossuyt, u vraagt mij naar vermeende interne verdeeldheid in Spanje in het kader van de voorbereiding van het Spaanse voorzitterschap.

Ik kan u mededelen dat de samenwerking met onze Spaanse partner bij de voorbereiding van het volgende voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie goed verloopt en in overeenstemming is met de gangbare praktijken tussen Europese partners.

Ik onderhoud geregeld contacten met mijn Spaanse collega. Wij bespreken samen regelmatig de diverse dossiers en aandachtspunten die van belang zijn voor onze voorbereidingen. Ik had ook de gelegenheid om in februari 2023 naar Madrid te gaan in het kader van de voorbereidingen. De samenwerking daar was uitstekend.

Ik twijfel er dus niet aan dat het Spaanse voorzitterschap en onze samenwerking binnen het trio een succes zullen worden.

21.03 **Anneleen Van Bossuyt** (N-VA): Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik kan alleen maar samen met u hopen dat het een succes wordt en dat de interne Spaanse situatie – er zijn immers binnenkort verkiezingen in Spanje – geen negatieve invloed zal hebben op de positieve samenwerking die er, zoals u aangeeft, vandaag is.

L'incident est clos.
Het incident is gesloten.

22 Question de Marie-Christine Marghem à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "Le suivi de la résolution belge sur le Liban" (55036210C)
22 Vraag van Marie-Christine Marghem aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De stand van zaken betreffende de Belgische resolutie inzake Libanon" (55036210C)

22.01 **Marie-Christine Marghem** (MR): Madame la ministre, la semaine dernière en commission de la Justice, j'interrogeais votre collègue ministre de la Justice sur le suivi et la mise en application de la résolution du Parlement fédéral de mars dernier sur le Liban, visant à lutter contre la corruption qui y règne.

Dans un pays où se croisent constamment les influences de grands pays comme la France, les États-Unis, l'Arabie saoudite, l'Iran et plus récemment l'hyperactif Qatar, sur lequel mise le clan Aoun, président sortant au Liban, comment comptez-vous rappeler l'importance de réformer la justice afin de la rendre totalement indépendante et capable de lutter contre la corruption et l'impunité?

22.02 **Hadja Lahbib**, ministre: Madame Marghem, je vous remercie pour votre question. Le Liban est actuellement dans une double impasse politique; presqu'une année s'est écoulée depuis les élections législatives et depuis lors, le Liban est dirigé effectivement par un gouvernement en affaires courantes. Il y a six mois, le président a également démissionné sans que le Parlement ait pu élire un remplaçant dans l'intervalle. Entre-temps, les élections locales ont été reportées à plusieurs reprises. La démocratie et l'État de droit y sont donc mis à mal. On réalise aisément les conséquences de cette déplorable situation sur l'état du pays. Mes services et moi-même ne manquons pas une occasion de rappeler aux responsables libanais que des réformes sont nécessaires de toute urgence, y compris la mise en place d'un système judiciaire indépendant. En novembre, j'ai eu une longue réunion avec mon homologue libanais au cours de laquelle nous avons discuté de la corruption et des problèmes entre autres du système judiciaire dans le pays. Nous poursuivrons bien sûr ce dialogue. Nous ne manquerons pas non plus de poursuivre la discussion au niveau de l'Union européenne et par son intermédiaire.

22.03 **Marie-Christine Marghem** (MR): Je vous remercie, madame la ministre, pour votre réponse et votre volonté déjà bien réelle. Vous venez de signaler les contacts longs et approfondis que vous avez eus avec vos homologues au Liban. Je salue votre implication dans le règlement d'une situation de corruption qui est quand même extraordinairement vaste et problématique dans ce pays qui, je le rappelle, a été dans les années 80 un pays appelé le paradis du Moyen-Orient. Un pays qui était également appelé la banque du Moyen-Orient. Il avait un degré de développement et de civilisation relativement élevé.

Malheureusement, et je tiens à vous le dire pour que vous en soyez particulièrement consciente, il ressort d'un article paru dans *La Libre Belgique* du 8 avril dernier et intitulé "Le voyage controversé de deux élus belges au Liban" que ce déplacement avait été organisé et payé au départ d'une ONG appelée l'Observatoire européen pour l'intégrité du Liban, ONG présidée par une avocate italienne et qui regroupe des avocats et des activistes européens, notamment français, suisses et belges. D'où les éléments que j'ai retracés dans ma question et les influences qui interviennent sur ce territoire dont l'objectif noble, au demeurant, est de combattre la corruption rampante au Liban.

Sur l'inévitable photo de famille qui couronne ce genre de visite protocolaire, apparaissent évidemment les deux députés belges qui n'en peuvent mais ainsi qu'un avocat qui fait partie de ma confrérie professionnelle, Ouadi Akl, intervenant au colloque. Cet avocat s'est spécialisé dans les plaintes de corruption mais il était aussi un membre important du Bureau politique du Courant patriotique libre

fondé par le président sortant Michel Aoun qui a reçu les participants au colloque au palais présidentiel juste avant la fin de son mandat, le 1er octobre 2022. On voit donc cet avocat, en décembre 2022, au colloque qu'il a organisé avec l'ONG Fighting Impunity, colloque dont l'ONG co-organisatrice n'est autre qu'une ONG dans laquelle apparaît un certain Antonio Panzeri principal accusé dans l'affaire du Qatargate.

Le Courant patriotique libre dirigé par le gendre de M. Aoun, un certain Gebran Bassil qui a, comme bras droit ce confrère Ouadi Akl, est aussi un personnage qui a été placé sous sanctions américaines le 6 novembre 2020, par l'administration Trump pour corruption systémique en raison de ses liens avec le Hezbollah.

Lorsqu'on intervient sur ces territoires, vous êtes bien placée pour le savoir et c'est la raison pour laquelle je veux attirer votre attention, il est évident qu'il faut garder à l'esprit tous ces éléments et tous ces mouvements qui sont en train de lutter sur leur propre territoire pour essayer de résoudre le problème de la corruption vaste et rampante existant à cet endroit.

Mais en parlant à l'un ou à l'autre, il est parfois utile de connaître exactement les liens qui existent entre ces différentes personnalités et ceux qui existent entre ces personnalités et notre territoire.

Une résolution fort importante a été votée en mars. Elle manifeste la volonté de la Belgique de s'inscrire pleinement dans un processus qui vise à éliminer la corruption et à restaurer le système judiciaire de manière transparente, fonctionnelle et démocratique. Cependant, n'oublions pas que toutes ces influences s'exercent et peuvent parfois pervertir le regard ou l'action que l'on veut imprimer, y compris sur le plan international, dans ce pays ou ailleurs.

L'incident est clos.
Het incident is gesloten.

23 Question de Malik Ben Achour à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "La stratégie européenne "renouvelée" pour la région des Grands Lacs" (55036244C)
23 Vraag van Malik Ben Achour aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De 'vernieuwde' Europese strategie voor het gebied van de Grote Meren" (55036244C)

La **présidente**: Monsieur Ben Achour, je vous donne la parole, mais c'est seulement au sujet des Grands Lacs.

23.01 **Malik Ben Achour** (PS): Madame la présidente, c'est dommage que ce ne soit que sur les Grands Lacs. J'aurais pu éclairer le regard de Mme Marghem qui, manifestement, en a besoin à propos du Liban.

23.02 **Marie-Christine Marghem** (MR): Monsieur Ben Achour, nous avons besoin d'un regard croisé. Du reste, je ne suis pas loin de vous. Donc, je reste à votre disposition.

23.03 **Malik Ben Achour** (PS): Je reste aussi à la vôtre.

23.04 **Marie-Christine Marghem** (MR): C'est formidable!

23.05 **Malik Ben Achour** (PS): Madame la présidente, je m'étonne que cette question n'ait pas été jointe à la précédente. Par conséquent, je crains de devoir faire répéter à la ministre ce qu'elle vient de répondre notamment au collègue De Maegd et à vous-même.

Madame la Ministre, le 20 février, le Conseil de l'Union européenne a approuvé une stratégie européenne "renouvelée" pour la région des Grands Lacs.

Je pense que c'est une très bonne chose que l'Union européenne s'engage à renforcer son soutien aux activités de médiation et de dialogues visant à résoudre les conflits qui minent la région. L'invitation faite au haut représentant de l'UE de rétablir la fonction de représentant spécial de l'UE pour la région me semble être un pas dans la bonne direction.

Néanmoins, je constate que les références faites à la bonne gouvernance et à l'État de droit sont peu nombreuses, voire inexistantes. Cette approche diffère fortement du précédent cadre régional qui reconnaissait formellement ces éléments comme des moteurs essentiels de la stabilité à long terme.

La coopération économique et la gestion des ressources naturelles, soit deux axes prioritaires de la nouvelle stratégie, ne peuvent être envisagées comme des solutions miracles. Bien qu'importants, la paix dans la région des Grands Lacs ne peut être instaurée sans des efforts politiques soutenus visant à appréhender toutes les causes profondes du conflit, notamment dans les domaines de la gouvernance, du renforcement de l'État de droit et de la lutte contre l'impunité.

Quel rôle a joué la Belgique dans l'adoption de cette stratégie, quels ont été les points clés des discussions qui ont menés à son adoption?

Quelles sont les prochaines étapes à suivre pour rétablir la fonction de représentant spécial de l'UE pour la région? Le haut représentant s'est-il déjà exprimé sur la question? La Belgique fera-t-elle tout son possible pour concrétiser cette proposition?

Comment expliquez-vous ce changement d'approche concernant la bonne gouvernance et l'État de droit?

23.06 **Hadja Lahbib**, ministre: Merci, monsieur Ben Achour. Je suis très heureuse de l'adoption par le Conseil de l'Union européenne d'une stratégie européenne pour la région des Grands Lacs. J'ai plaidé personnellement pour un engagement renforcé de l'Union européenne dans cette région avec l'adoption – c'était nécessaire – d'une stratégie spécifique.

La Belgique avait d'ailleurs mis plusieurs fois la région des Grands Lacs à l'agenda des réunions européennes, y compris au niveau du Conseil des Affaires étrangères. Un premier cadre politique pour une approche intégrée par l'Union européenne de la crise à l'est de la RDC a été adoptée l'été dernier. La stratégie, adoptée elle le 20 février dernier, a un horizon de 10 ans et fixe le cadre régional au-delà de l'est de la République démocratique du Congo.

Elle identifie quatre domaines où l'Union européenne peut jouer un rôle utile pour promouvoir la coopération régionale, la paix, la sécurité, la gouvernance, la gestion durable des ressources naturelles, l'économie, le commerce, la conservation de la biodiversité et la préparation régionale aux désastres et aux épidémies.

Les discussions sur le texte ont duré plusieurs mois. Les discussion les plus intenses ont sans aucun doute eu lieu sur la façon dont les références à l'actualité devaient être intégrées dans le texte et sur l'implication de l'Union européenne dans le domaine de la sécurité. La Belgique a plaidé pour une stratégie ambitieuse en matière de bonne gouvernance, d'État de droit et de respect des droits humains.

Tout cela est reflété dans les références – peut-être pas assez nombreuses – qui ne laissent aucun doute sur la centralité de ces concepts à nos yeux. Il n'y a donc certainement pas eu de changement d'approche sur le fond et il est désormais important que la stratégie se concrétise très rapidement dans les actes sur le terrain.

La nomination d'un représentant spécial de l'Union européenne pour la région en fait partie afin de donner davantage de visibilité à son action sur place. Les États membres, et en particulier la Belgique, attendent maintenant du Haut représentant une proposition de mandat pour cette fonction ainsi que le lancement des procédures de sélection.

23.07 **Malik Ben Achour** (PS): Madame la ministre, vous l'avez dit, il faut maintenant passer de la parole aux actes. C'est ce que nous attendons et c'est ce que la population attend. La question des

Grands Lacs est régulièrement évoquée dans cette commission. Je suis certain que nous aurons l'occasion de faire un suivi rapproché de cette problématique. Merci pour votre travail.

L'incident est clos.
Het incident is gesloten.

24 Question de Malik Ben Achour à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "L'organisation des élections en RDC" (55036245C)
24 Vraag van Malik Ben Achour aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De organisatie van de verkiezingen in de DRC" (55036245C)

24.01 Malik Ben Achour (PS): Madame la ministre, les élections en RDC sont fixées, comme tout le monde le sait, au 20 décembre. La question d'un glissement est de plus en plus pressante, et présente, dans la vie politique congolaise. La phase d'enregistrement et d'enrôlement des électeurs a débuté le 24 décembre 2022 et, depuis lors, les retards se sont multipliés.

Cette opération, on le sait, est extrêmement complexe et de nombreuses irrégularités ont déjà été relayées dans la presse, notamment la découverte de kits électoraux dont la destination et l'origine étaient inconnues. Cela signifie que le risque est grand que ces kits se retrouvent entre les mains de personnes non habilitées à les utiliser.

Les deux premières aires opérationnelles ont été bouclées et l'aire opérationnelle 3 devrait se clôturer le 11 avril, avec deux prolongations. Cette dernière aire est particulièrement sensible puisqu'elle regroupe trois provinces (Ituri, Nord-Kivu, Sud-Kivu) qui sont évidemment gravement touchées par les violences armées. Comme dans toute élection démocratique, le rôle de la société civile est primordial pour sensibiliser la population aux enjeux électoraux, observer les élections et avaliser ou non le résultat des urnes.

Il est important de souligner que rien ne garantit une participation massive le jour du vote. Les élections tombent un mardi en période de saison des pluies et la carte d'électeur reçue par le citoyen lors de son enrôlement semble susciter davantage d'intérêt que les élections elles-mêmes.

La situation sécuritaire risque également d'exclure une partie de la population.

Madame la ministre, comment l'enrôlement de la diaspora congolaise s'est-il déroulé dans notre pays? Quelles leçons en avons-nous retirées? L'Union européenne a engagé des fonds pour mener une mission d'observation électorale et soutenir des initiatives émanant de la société civile. Quel en est le montant? Comment ces fonds sont-ils redistribués, et via quels outils? Quand l'observation électorale entreprise par l'Union européenne débutera-t-elle? Quels en seront les objectifs précis? Enfin, la Belgique a-t-elle l'intention de dégager des fonds additionnels, notamment pour soutenir des observations émanant de la société civile? Si oui, par quel biais et pour quel montant?

24.02 Hadja Lahbib, ministre: Monsieur Ben Achour, je vous remercie de votre question.

L'ouverture des élections aux Congolais résidant à l'étranger est une décision souveraine des autorités congolaises, dans laquelle la Belgique ne s'est pas impliquée. Je ne dispose donc malheureusement pas d'informations précises à ce sujet et ne peux vous en transmettre. Cependant, je note que les Églises catholique et protestante ont annoncé avoir mené une mission d'observation à Bruxelles.

Les missions d'observation électorale en RDC – qu'elles soient locales ou internationales – joueront un rôle très important en 2023. La Belgique est en faveur d'une mission d'observation européenne en RDC et lors de ma visite à Kinshasa, j'ai souligné auprès des autorités congolaises l'importance qu'une demande formelle soit transmise à l'UE.

Mon homologue congolais, Christophe Lutundula, l'a entre-temps transmise. Une pré-mission européenne sera organisée en juin afin d'étudier les aspects électoraux, logistiques et sécuritaires d'une mission d'observation. Une recommandation sera alors formulée et, sur cette base, une décision

sera prise par Josep Borrell.

En outre, plusieurs projets sont actuellement mis en place au niveau de l'UE pour appuyer le processus électoral en tant que tel. Ils sont financés par le programme européen intitulé "Unis pour la démocratie" d'un montant de 14 millions d'euros.

Dans une première phase, l'accent reste mis sur des projets d'éducation civique et de sensibilisation, un soutien à la société civile et aux médias ainsi qu'aux instituts de recherche. La Belgique apporte d'ores et déjà son soutien au projet d'éducation civique mis en œuvre par le CNCD 11.11.11, en collaboration avec les organisations congolaises visant à renforcer la société civile et les dynamiques citoyennes autour des élections. D'autres projets qui pourraient faire l'objet d'un soutien par la Belgique sont actuellement à l'étude.

24.03 **Malik Ben Achour** (PS): Madame la ministre, c'est très bien et je vous remercie. Je ne peux que vous encourager à mon modeste niveau à amplifier au maximum le soutien au processus électoral, parce qu'on sait que décembre 2023 sera le moment de tous les dangers pour ce pays qui est sujet à l'instabilité.

Nous avons tout intérêt à ce que le processus électoral soit le plus transparent, le plus équitable possible pour éviter que le résultat de l'élection soit considéré comme non légitime, avec toutes les conséquences que cela pourrait entraîner. Poursuivons nos efforts.

L'incident est clos.
Het incident is gesloten.

25 Questions jointes de
- Michel De Maegd à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "Les nouveaux développements concernant le blocus de Latchine" (55036265C)
- Els Van Hoof à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "Le check-point azerbaïdjanais du corridor de Latchine" (55036272C)
- Ellen Samyn à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "Le poste de contrôle du corridor de Latchine" (55036315C)
25 Samengevoegde vragen van
- Michel De Maegd aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De nieuwe ontwikkelingen betreffende de blokkering van de Lachincorridor" (55036265C)
- Els Van Hoof aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "Het Azerbeidzjaanse checkpoint aan de Lachincorridor" (55036272C)
- Ellen Samyn aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De controlepost van de Lachincorridor" (55036315C)

25.01 **Michel De Maegd** (MR): Madame la ministre, au 135e jour du blocus du corridor de Latchine, la situation ne s'améliore pas, bien au contraire. Alors que 120 000 personnes sont toujours privées de tout, les activistes azéris continuent leurs provocations. Ils le font en violation totale de l'accord de cessez-le-feu de 2020, mais aussi au mépris de la justice internationale et de la récente décision de la Cour internationale de Justice.

Le 23 avril dernier, les autorités de Bakou ont installé un *checkpoint* sur le pont de Hakari, démontrant ainsi leur ambition de maintenir ce blocus dans la durée et de ne pas entendre les décisions de justice, ni les nombreuses résolutions adoptées, y compris dans notre Assemblée. C'est évidemment inadmissible. À la suite de cet événement, le Département d'État américain a publié une déclaration soulignant que ce poste de contrôle compromettait l'ensemble des efforts visant à établir la confiance dans le processus de paix.

Madame la ministre, cette nouvelle provocation ne peut être passée sous silence et doit être condamnée. La résolution que nous avons adoptée à mon initiative ici, en février dernier, le demandait déjà. Pouvez-vous dès lors nous dire si notre pays condamne ce nouvel événement et si des mesures

seront prises, à un niveau supranational, en vue de faire lever ce *checkpoint* et le blocus du corridor de Latchine?

25.02 **Els Van Hoof** (cd&v): *Mevrouw de minister, afgelopen zondag zou Azerbeidzjan een checkpoint hebben opgericht op de weg die de enclave Nagorno-Karabach verbindt met Armenië via de zogenaamde 'Lachincorridor'. Sinds december wordt deze doorgang geblokkeerd door een groep Azerbeidzjaanse zelfverklaarde activisten, waardoor het vrij verkeer beperkt wordt tot konvooien van het Rode Kruis en de aanwezige Russische troepen. Dit leidt onder andere tot tekorten aan levensmiddelen in Nagorno-Karabach.*

De oprichting van een checkpoint is volgens de Armeense minister van Buitenlandse Zaken een ernstige schending van het bestand dat in 2020 was gesloten en voorzag in een veilige doorgang van burgers, voertuigen en cargo door de Lachincorridor. Ook de VS zei al diep verontrust te zijn over het checkpoint.

Ik heb voor u dan ook volgende vragen:

Wat is het standpunt van de regering over het checkpoint dat werd opgericht?

Heeft u sinds de vorige commissievergadering op 15 februari 2023 nog nieuwe diplomatieke contacten gehad met Armenië of Azerbeidzjan over de ontwikkelingen rond de Lachincorridor? Wat werd daarbij besproken?

Welke stappen worden er momenteel op Europees niveau genomen om het vredesproces tussen de twee landen, eventueel met bemiddeling van de EU, nieuw leven in te blazen?

25.03 **Ellen Samyn** (VB): *Afgelopen zondag zouden de Azeri's een controlepost hebben opgericht op de Laçincorridor, de enige humanitaire en economische verbinding tussen de Armenen van de Republiek Artsakh en het Armeense moederland. Sinds december al sluiten de Azeri's deze corridor af, waardoor er ernstige tekorten zijn aan levensmiddelen in Artsakh.*

De oprichting van een Azerbeidzjaanse controlepost is volgens de Armeense minister van Buitenlandse Zaken een ernstige schending van het staakt-het-vurenbestand van 2020. Dit bepaalde dat de Russische vredesmacht en Azerbeidzjan een veilige doorgang van burgers, voertuigen en goederen door de Laçincorridor moesten garanderen.

1. Wat is het standpunt van de regering over de controlepost? Zal u dit aanklagen op de relevante internationale fora?

2. Wat is de inhoud geweest van uw laatste diplomatieke contacten met Armenië of Azerbeidzjan over de ontwikkelingen rond de Laçincorridor?

3. Welke stappen worden er momenteel op Europees niveau genomen om het vredesproces tussen de twee landen, eventueel met bemiddeling van de EU, nieuw leven in te blazen? Welke rol speelt België hierin momenteel?

25.04 **Hadja Lahbib**, ministre: Madame la présidente, chers collègues, au cours des précédentes séances, le blocage du corridor de Latchine débuté le 12 décembre 2022 par de prétendus militants écologistes azéris a été évoqué à plusieurs reprises. Si, à l'heure actuelle, le blocage de cette voie d'accès reliant le Haut-Karabakh à l'Arménie n'est malheureusement pas encore levé, les forces de maintien de la paix russes et quelques organisations non gouvernementales y ont accès, comme par exemple le Comité international de la Croix-Rouge. Cet accès permet de subvenir aux besoins de base de la population du Haut-Karabakh et de procéder à des évacuations d'urgence pour raison médicale.

Bij gebrek aan concrete en significante vooruitgang in het vredesproces blijven de Armeens-Azerische spanningen in de regio hoog. Zoals u vermeldde, hebben de Azerbeidzjaanse autoriteiten zondag een controlepost opgezet op de Lachin-corridor, bij de ingang van hun grondgebied. Volgens dezelfde autoriteiten is dat besluit vooral bedoeld om het gebruik van die route tegen te gaan voor het vervoer van wapens, munitie en landmijnen, alsmede voor de rotatie van Armeense troepen die in Nagorno-Karabach zijn ingezet.

De Armeense autoriteiten verwierpen die beschuldigingen en betreurden een nieuwe provocatie door Azerbeidzjan.

Vous avez tout à fait raison. L'instauration de pareils points de contrôle contrevient aux engagements pris dans le cadre de l'accord trilatéral du 9 novembre 2020 et va à l'encontre de l'ordonnance de la Cour internationale de Justice du 22 février dernier. À ce sujet, je note que tant la France que les États-Unis ont critiqué cette décision.

Ces incidents soulignent une fois de plus la nécessité d'avancer dans les négociations liées au processus de paix entre l'Arménie et l'Azerbaïdjan telles que définies dans l'accord de cessez-le-feu. Différentes tractations ont été initiées par la Russie, l'Union européenne et les États-Unis, et se poursuivent à l'heure actuelle.

Au niveau russe, du fait de désaccords croissants entre l'Arménie et la Russie quant au rôle et à la prise de responsabilité de cette dernière dans la résolution du conflit, le président Vladimir Poutine n'a pas pu réunir récemment autour de la table les représentants arméniens et azéris.

Op het niveau van de Europese Unie is het de voorzitter van de Raad sinds oktober jongstleden niet gelukt om de eerste minister van Armenië en de president van Azerbeidzjan rond de tafel te krijgen. Hij zette echter zijn contacten met zijn twee gesprekspartners, de Armeense en de Azerische, discreet voort. De speciale EU-gezant voor de Zuidelijke Kaukasus en de Georgische crisis, de heer Toivo Klaar, heeft zijn werkzaamheden voortgezet, met name door een bezoek aan de regio.

En parallèle de la médiation européenne, le secrétaire d'État Antony Blinken poursuit également les contacts avec les dirigeants arméniens et azéris, comme en marge de la Conférence de Munich sur la sécurité le 18 février dernier. Outre les discussions liées aux pourparlers de paix, il a rappelé la disponibilité du président du Conseil européen Charles Michel pour accueillir une nouvelle réunion trilatérale à Bruxelles. Le secrétaire d'État a poursuivi les contacts et il espère pouvoir réunir le premier ministre arménien et le président azéri au mois de mai pour redynamiser le processus de paix.

Deux ans et demi après la fin des hostilités, il est temps de préparer la paix et d'effectuer des avancées concrètes en procédant à la délimitation et à la démarcation de la frontière entre l'Arménie et l'Azerbaïdjan en permettant l'ouverture de voies de communication de part et d'autre en adressant les différents problèmes humanitaires et en concluant un accord de paix. Ces avancées peuvent se faire soit dans le cadre international, tel que le format de médiation institué par le président du Conseil européen, une médiation américaine, voire russe, soit dans un cadre bilatéral, l'un n'excluant évidemment pas l'autre.

La voie diplomatique reste la seule issue. Au cours des multiples contacts avec les représentants arménien et azéri, mon administration ne cesse de relayer ce message. Je ne manquerai pas d'en faire de même lors de mes prochains contacts avec mes homologues azéri et arménien. Je vous remercie de votre attention. Ik dank u.

25.05 **Michel De Maegd** (MR): Madame la ministre, je vous remercie de votre réponse complète. Vous avez raison, un accès minimal de la Croix-Rouge existe au Haut-Karabagh mais il est véritablement minimal. Vivre l'insécurité permanente, tantôt vivre sans gaz, tantôt sans électricité, sans chauffage, sans nourriture suffisante, sans soins de santé adéquats, sans entreprise qui fonctionne, sans école ouverte… En un mot comme en cent: sans perspective de futur, en fait survivre, voilà ce qu'imposent les Azéris aujourd'hui aux 120 000 habitants du Haut-Karabagh parmi lesquels 30 000 enfants et 20 000 personnes âgées et cela au mépris de l'accord de cessez-le-feu, des décisions de justice internationale, du plus élémentaire sens de l'humanité.

Les États-Unis, vous l'avez dit, Antony Blinken lui-même, s'en inquiètent tout comme la France et la Belgique. Je vous sais très sensible, madame la ministre, à la situation catastrophique de dizaines de milliers d'Arméniens. Votre département se mobilise concrètement et je vous en remercie.

Je vous implore, madame la ministre, de porter cette voix encore et encore dans le cénacles européens et internationaux comme j'implore, depuis tant de temps déjà, le premier ministre de le faire à la table du Conseil européen.

Un blocus de 135 jours est intenable. Il est temps, comme vous le dites, de préparer la paix. Il faut lever le check-point du pont d'Akari et lever le blocus illégal du corridor de Latchine. Les valeurs fondamentales que nous défendons en dépendent. Le gaz azéri ne peut pas nous faire oublier nos fondamentaux. L'Europe doit aller plus loin. Je pense qu'il y a urgence.

25.06 **Els Van Hoof** (cd&v): Mevrouw de minister, er worden inderdaad wonden voor het leven geslagen. Er zijn kinderen die nog steeds niet konden terugkeren naar Nagorno-Karabach omdat ze op schoolreis waren in Jerevan. Ik hoorde gisteren dat vijf dorpen volledig zijn afgesloten door die checkpoints. Die zijn ontstaan vanuit een fundamenteel wantrouwen van Azerbeidzjan, ook in de Russen. Ik heb vorige week ook de *special envoy* ontvangen van de president van Azerbeidzjan. Die kondigde de realisatie van die checkpoints bijna al aan, omdat ze de checkpoints van de Russen niet vertrouwen. Er heerst daar dus wantrouwen en de burgerbevolking is daarvan het slachtoffer, meer specifiek de bevolking van Artsach.

Het is van belang dat wij de partijen rond de tafel krijgen. Men voelt heel duidelijk dat er een groot vertrouwen is vanuit Azerbeidzjan in de trilaterale bijeenkomsten onder leiding van Charles Michel. Ik hoop dat deze heel snel terug worden opgestart. Ik spreek niet voor hen maar mijn wens is dat ze snel mogelijk terug rond de tafel zitten. Het is voor hen van belang dat Frankrijk niet deelneemt. Zij beschouwen Frankrijk noch België als een neutrale partner. De Europese Unie, met Charles Michel, is wel heel goed geplaatst om die vredesgesprekken opnieuw van start te laten gaan. Ik hoop dat dit zo snel mogelijk gebeurt en dat België daaromtrent druk zal blijven zetten.

25.07 **Ellen Samyn** (VB): Mevrouw de voorzitster, we zijn alle drie dezelfde mening toegedaan en ik denk dat ook de minister die mening is toegedaan.

Het werd hier al gesteld, de enige humanitaire en economische corridor is reeds maanden afgesloten, namelijk sinds december, met alle humanitaire gevolgen van dien. Er is een ernstig tekort aan levensmiddelen en geneesmiddelen en humanitaire hulp komt maar heel moeilijk ter plaatse. Tijdens deze blokkade in de barre wintermaanden heeft Azerbeidzjan eveneens de enige gastoevoer naar Artsach gedurende bijna 70 dagen geheel of gedeeltelijk onderbroken. De elektriciteitsvoorziening werd gedurende 106 dagen volledig onderbroken – nogmaals, dat gedurende de wintermaanden. Naar schatting hebben daarenboven meer dan 10.000 mensen hun baan verloren. De impact op de economie is ook niet te onderschatten. Naar verluidt zou Artsach door deze blokkade reeds 30 % van zijn bbp verloren hebben.

Mevrouw de minister hierbij een oproep aan u. Blijf wat er in Artsach gebeurt op de internationale agenda plaatsen. Blijf een voortrekker in dit dossier, want er gaat helaas internationaal te weinig aandacht uit naar wat er in Artsach gebeurt. Ik reken dus op u.

L'incident est clos.
Het incident is gesloten.

De **voorzitster**: Vraag nr. 55036269C van mevrouw Rohonyi wordt uitgesteld.

26 Vraag van Els Van Hoof aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "Een Internationale conventie inzake leeftijdsdiscriminatie" (55036295C)
26 Question de Els Van Hoof à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "Une convention internationale sur la discrimination liée à l'âge" (55036295C)

26.01 **Els Van Hoof** (cd&v): Mevrouw de minister, ik verwijs naar de ingediende vraag.

Mevrouw de minister, iIn maart 2020 nam de Kamer een resolutie aan die de regering opriep op expliciet te ijveren voor een internationale conventie inzake leeftijdsdiscriminatie en mee te werken aan de inhoudelijke uitwerking hiervan. Specifiek werd ook gevraagd om hiervoor een actieve rol op te nemen in de 'Open-Ended Working Group on Ageing' van de VN. Een internationale conventie inzake leeftijdsdiscriminatie is cruciaal omdat er vandaag geen internationaal mensenrechtenkader bestaat dat

een expliciete bescherming biedt tegen leeftijdsdiscriminatie. Ook een resolutie van de VN Algemene Vergadering pleitte hier al voor in 2021. De VN Hoge Commissaris voor de Mensenrechten pleitte in maart 2021 ook al voor een nieuw internationaal instrument dat hiertegen bescherming kan bieden. Hij stelde daarbij vast dat de bestaande mensenrechtenintstrumenten ouderenrechten slechts op gefragmenteerde en inconsistente wijze dekken.

Eind vorige maand richtten een twintigtal organisaties, waaronder ook de Liga voor de mensenrechten en de Vlaamse ouderenraad, zich bovendien op initiatief van Amnesty International in een Open Brief tot premier De Croo met een pleidooi om 'een actieve rol op te nemen in de Open Ended Working Group on Ageing, en mee te werken aan een VN-Verdrag voor de bescherming van de mensenrechten van ouderen.' Dit naar aanleiding van de Open-Ended Working Group on Ageing die van 3 tot 6 april plaatsvond in New York.

Ik heb voor u dan ook de volgende vragen:

Nam België deel aan de vergaderingen van de Open-Ended Working Group van 3 tot 6 april van dit jaar?

Zo ja, welk standpunt heeft ons land hier verdedigt wat het uitwerken van een internationale conventie over leeftijdsdiscriminatie betreft? Zijn er andere resultaten van deze zitting van de Working Group?

Op welke andere wijzen heeft u uitvoering gegeven aan de Kamerresolutie van maart 2020? Wat zal u nog doen? Heeft u ook op Europees niveau gepleit voor een geïntegreerde aanpak van leeftijdsdiscriminatie, zoals de resolutie vraagt?

Zal België ook tijdens het lidmaatschap van de VN-Mensenrechtenraad aandacht besteden aan ouderenrechten? Welke concrete initiatieven zullen hiertoe genomen worden?

26.02 Minister **Hadja Lahbib**: Mevrouw Van Hoof, zoals u weet zijn de bevordering en bescherming van de mensenrechten en de strijd tegen discriminatie prioriteiten in het Belgische buitenlandse beleid. Dat geldt uiteraard eveneens voor oudere personen. België was vertegenwoordigd door diplomaten van de Belgische permanente vertegenwoordiging in New York. Ons land nam actief deel aan de sessie in Europese Unieverband en herbevestigde in een nationale verklaring onze belangstelling voor dit ontwerp.

Wij informeerden over de inspanningen van België met betrekking tot het recht op gezondheid, de toegang tot gezondheidszorg en de sociale integratie van ouderen. Dat waren de thema's van deze sessie.

Ten slotte benadrukte België het belang van een betere uitvoering van het bestaande kader door het identificeren van lacunes in de wetgeving, in het beleid en in het nemen van effectieve maatregelen om de mensenrechtenverdragen van de VN uit te voeren. Zoals u weet bieden de bestaande mensenrechtenverdragen naar onze mening een doeltreffendere dekking dan een nieuw verdrag voor de aparte categorie 'ouderen'. Tijdens de laatste sessie van de werkgroep zijn de VN-lidstaten overeengekomen dat de voorzitter van de werkgroep twee cofacilitatoren zal aanstellen, met name om de evaluatie van het bestaande internationale kader voor de mensenrechten van ouderen te vergemakkelijken en na te gaan welke mogelijke lacunes er bestaan in de bescherming van de mensenrechten van ouderen en hoe die het best kunnen worden opgevuld.

Binnen de werkgroep blijven de lidstaten uiteenlopende standpunten innemen over de meerwaarde van een nieuw juridisch bindend internationaal instrument inzake de mensenrechten van ouderen.

Aangezien de strijd tegen discriminatie een van de Belgische prioriteiten is, blijft ons land binnen de Europese Unie en in het kader van zijn mandaat binnen de Mensenrechtenraad toezien op de eerbiediging, bevordering en bescherming van de mensenrechten voor iedereen, zonder discriminatie.

Op het Europese niveau werkt België constructief mee aan de goedkeuring van het voorstel van een horizontale richtlijn betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van personen, om mensen te beschermen tegen alle vormen van leeftijdsdiscriminatie.

26.03 **Els Van Hoof** (cd&v): Mevrouw de minister, ik vind dat uw antwoord voluntaristischer en geëngageerder is dan uw eerdere antwoorden toen ik u hierover in het verleden vragen stelde.

Er is een resolutie goedgekeurd waarmee het Parlement pleitte voor een dergelijke conventie rond leeftijdsdiscriminatie. Ik merk dat 20 organisaties in België dit opvolgen en dat al 15.000 ondertekenaars naar een specifieke conventie vragen. Ik vraag dat niet zomaar, uit ervaring weet ik dat zulke conventies leiden tot specifiekere maatregelen, ook op het niveau van de lidstaten.

Het aantal ouderen neemt toe. Niet alleen in Vlaanderen of België, ook internationaal worden zij meer getarget. In denk hierbij aan het conflict in Nagorno-Karabach, waar vandaag vooral ouderen het slachtoffer zijn. Ook Boko Haram viseert ouderen. In vluchtelingenkampen zijn zij het grootste slachtoffer van humanitaire noodsituaties. In die zin voelt men toch dat de steun vergroot. Ook Oostenrijk, Portugal en Slovenië zijn aan het draaien en pleiten meer voor een internationale conventie.

Aangezien de groep ouderen steeds groter wordt, moeten we in die werkgroepen toch een belangrijke rol opnemen, wat we vandaag trouwens doen. We moeten ook kijken naar de lacunes. Ook de Hoge Commissaris pleit nu voor een conventie inzake mensenrechten. In die zin hoop ik dat we ons standpunt nog kunnen laten evolueren ter zake en kennisnemen van de verschillende feiten die zich de laatste tijd voordoen rond dergelijke conventie.

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 18.44 uur.
La réunion publique de commission est levée à 18 h 44.